താരഹാരം.

ഉള്ളൂർ

7519

താരഹാരം

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ

ഉള്ളൂർ പബ്ലിഷേർസ്,
ജഗതി, തിരുവനന്തപുരം.
1127

All Rights Reserved] [വില രൂ. 1 ണ. 87

പ്രസാധകന്റെ മുദ്രയില്ലാത്ത പ്രതി വ്യാജനിർമ്മിതമാകുന്നു.

"ശ്രീധര" പ്രസ്സ്, തിരുവനന്തപുരം.

നാലാം പതിപ്പ് കോപ്പി 500
പകർപ്പവകാശം പ്രസാധകർക്ക്

വിഷയവിവരം

		പുറം
1.	വിലാപപഞ്ചവിംശതി	1
2.	കന്യാകുമാരീശ്വരീസ്തവം	6
3.	പെരിയാറിനോട്	10
4.	മാലതി	24
5.	വീരവൈരാഗ്യം	42
6.	ഒരു മഴത്തുള്ളി	50
7.	സൌഭ്രാത്രഗാനം	62
8.	എന്റെ സ്വപ്നം	71
9.	എപ്പോൾ ?	93
10.	വിശ്വവിജയം	96
11.	പ്രാർത്ഥനാഞ്ജലി	130

താരഹാരം

1. വിലാപപഞ്ചവിംശതി

അഹഹ! തുളപെട്ടന്നോ സൂചിയാൽ? കത്തിട്ടന്നോ
ദഹനനിൽ? മുഴകുന്നോ നഞ്ഞിലെൻ കാതു രണ്ടും?
അഹഹ! കഠിനം! എന്തിക്കേറുപ്പുതെൻ പുഷ്പസ്വം–
സഹയുടെ പതി—അയ്യോ! ദൈവമെന്തോന്നു ചെയ്തു? 1

കവികുലഗുരു; സാക്ഷാൽ കൈരളീകാളിദാസൻ;
വിവിധഗുണഗണത്തിൻ വിശ്രുതവിഖ്യാതഗേഹം;
ഭിഷി മറയുകയല്ലോ ചെയ്തു, തെന്നൊർത്തടത്തെ–
ത്തവിട്ടുപൊടി പെടുത്താൻ ഹന്ത! മറ്റെന്തുവേണം? 2

മുലകുടിമുതലേ ഞാനേതു സൽകാവ്യകൃത്തിൻ
കലമധുരവചസ്സിൽ കൌതുകാധിക്യമാന്നു;
നലമൊട്ടു സുധിയേവൻ നവ്യസാഹിത്യതത്പ–
പലതുമനിശമെന്നെപ്പഠനം ചെയ്തുപോന്നു; 3

ക്ഷിതിയിലൊരുവിധം ഞാനീ നിലയ്ക്കെയെത്തു–
ന്നതിനു വരഭനാകും ദേവനേവൻ നിദാനം;
മതി മമ മഹനീയൻ മാതുകാമർതൃനാരെ–
പ്പ്രതിവിനയകരിപ്പാൻ പാരമാശിച്ചിരിപ്പു; 4

ഭവതിയറിയുമെല്ലാം ഭാരതീദേവി! — യക്ഷ്മാ—
ധവനുടെ കനിവൊന്നാലിതുനാം ഞാൻ പുലമ്പു;
അവസിതമവിടുത്തെക്കായ്കയുമെന്നായി; മേലാ—
ലവനിയിലടിയത്തിന്നാരൊരാധാരമമ്മേ? (വിംശകം) 5

പ്രകൃതി മരണമാണിപ്രാണികൾക്കെ'ന്ന തത്ത്വം
സകൃദപി ഹൃദയത്തിൽ സംസ്മരിക്കായ്കയല്ല;
നികൃതി യിഹി തുടർന്നാൽ നീക്കുപോക്കില്ലയെന്ന—
ള്ളകൃതകുസുമനോവാക്കാദരിക്കായ്കയല്ല; 6

പുരുഷനുലകിൽ മാലും സൌഖ്യവും മിശ്രമെന്നു—
മൊരു സുജനമതത്തെസ്സമ്മതിക്കായ്കയല്ല;
ഒരുവിധമഴൽ വന്നാലൊക്കയും ഞാൻ പൊറുക്കാം;
തിരുവടിയുടെ പാദം തീർച്ചയായ് ത്താങ്ങലില്ലേ? 7
(യുഗ്മകം)

അതിനുമിതിനുമെത്രയുണ്ടു വൈജാത്യം? എന്തെൻ—
ഗതിയിനി? യിരുളല്ലേ ഭാവിയറ്റംവരയുള്ളൂ?
മതിയെരിവതിലുണ്ടാ ചിത്രം? എന്നോടു നീയി—
ച്ചതിയഹഹ! കടുപ്പം ദൈവമേ! ചെയ്യുവല്ലോ! 8

പതിവിനുലകു മേലും ഹന്ത! പൊയ്പ്പോണ്ടിരിക്കും;
മതിരവികളുദിക്കും; മാരുതൻ സഞ്ചരിക്കും;
അതിലചരർ സുഖിക്കാം; ശൂന്യനായ് ഞാൻ; എനിക്കീ—
ക്ഷിതിയിനി മരുമാത്രം; ജീവിതം ഭാരമാത്രം. 9

പരിചൊടിതുവരയ്ക്കും പാപ്പുഭൂപുണ്യലക്ഷ്മീ
പരിപണപരിപാകം പാർത്ഥിവം പാരിജാതം

പരിസരമണയോരെപ്പാലനം ചെയ്യ; ഹാ! ഹാ!
പരിമൃദിതമിദാനീം പാരിടത്തിന്റെ ഭാഗ്യം!! 10

ഇതരഗതിയകന്നോർ കേരളീയക്കൊരത്യാ-
ഹിതമിതിൽ വലുതായിട്ടെന്തു മറുണ്ടു പറാൻ?
ജിതമഹഹ! ഭവാനാൽ ദുർവിധേ! ഞങ്ങളം കത്തും
ചിതയിലെരിപൊരിക്കാം ജീവനള്ളോളമുള്ളം. 11

"കരുണ തുണമേറാം; ദോഷമന്യന്നുമേറാം;
പുരുഷജനനമുണ്ടോ പുണ്യപാപങ്ങളെന്യേ?"
കരുതി നരരിവണ്ണം, ഹാ തുണം മാത്രമാ,യി-
ത്തിരുവടിയവതാരംചെയ്ക കാലം വരയ്ക്കും. 12

അകലുഷമഹിമാവാം കേരളത്തിന്റെ ഭാഗ്യ-
ത്തികവു ശരിവരയ്ക്കീ രണ്ടു കാലത്തിൽ മാത്രം;
സകലമുനികുലേന്ദ്രൻ ശങ്കരൻ വാണതേകം;
സുകവി വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ വാണതന്യം. 13

കിമപരം? അഥവാ "ഞാൻ ധർമ്മരക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടി-
ക്ഷമയിലവതരിക്കും മർത്ത്യനായപ്പൊഴപ്പോൾ"
സുമധുരമിതി വാക്യം സൂക്ഷ്മമായ്ച്ചൊന്ന സാക്ഷാൽ
കമലനയനനാവാം കല്യനിക്കാശ്യപീശൻ. 14

പരനുപകൃതിചെയ്യോൻ പ്രാണിയെന്നുള്ള തത്ത്വം
പരമിനിയുലകത്തിൽ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതേവൻ?
അരമനമുതലങ്ങേയറ്റമുള്ളോരു ചെറു-
പ്പുരവരെ വിഹരിക്കൂ! സാത്വതമേ! മുത്തമായ് നീ! 15

സിതയെതിർമധുരോക്തിക്കാകരം; വഞ്ചിഭ്രമീ-
ശതമഖനു വലക്കൈ ; കേരളത്തിനു ദീപം ;
ഖത ! വിബുധജനത്തിനാശ്രയം ; കഷ്ടമയ്യോ !
ഹതവിധിയെതിലെല്ലാം കൈകടത്തിക്കളഞ്ഞു !! 16

തുലയണമൊരു സമ്രാട്ടെന്നിരുന്നാൽ,തയാറായ്
ഖലമതിയതിനില്ലേ ജർമ്മനിഷ്മകേതു ?
ഉലകിലവനെവിട്ടിസ്സാഹിതീചക്രവർത്തി-
ക്കൊലതുടരുമൊരാണ്ടോ കഷ്ടം! 'ആനന്ദ'വർഷം ? 17

പരമലിവു ചുരുങ്ങും പത്മജന്മാവിനാലി-
ത്തരമഹഹ ! നിതാന്തം വഞ്ചിതേ ! വഞ്ചിദേവി !
കരയുക കരംകാഞ്ഞും കൈകരം മാറത്തുവച്ചും ;
കരണമഴലൊഴിപ്പാൻ കാണ്മതില്ലൊന്നുമമ്മേ ! 18

പരഗുണപരമാണോ ! പർവ്വതംപോലെ നിന്നെ-
പ്പരമഹഹ ! കനിഞ്ഞിപ്പണ്ഡിതൻ കണ്ടിരുന്നു ;
തരമതിനു ചുരുങ്ങും മേല്പിൽ ; നിർമ്മത്സരത്വം
വിരളമുലകിൽ ; വിശ്വം വീതസൗജന്യലേശം. 19

ചപലനൊരുവൻ ; അന്യൻ ദുർമ്മദാന്ധോധി ; കണ്ണേ-
ജപവശഗനൊരുത്തൻ ; മറെറാരുത്തൻ 'കുശാനു' ; *
അപരബുധനസൂയാമൂർത്തി ; ലോകത്തിൽനിന്നും
സപദി സഹൃദയത്വം സത്യമിന്നസ്തമിച്ചു. 20

---

* കുശാനു—വിശ്വപ്രണാദശത്തിലെ ദോഷൈകദൃക്കു.

അഴിനില വിധി ചേർത്താലാക്കൊഴിക്കാം ? നിനക്കി-
ക്കഴി നികത്തവതല്ലി,പ്പുണ്ണണങ്ങുന്നതല്ല ;
മിഴിവഴി ചുടുനീർ വാർത്തുള്ള നാളൊക്കെ മേലാൽ-
ക്കഴിയുക ; കവിതേ ! നിൻ കാലദോഷം കരാളം ! 21

കളമൊഴിമണിയാളേ ! കൈരളിക്കുട്ടി ! നിന്നെ-
ക്കളവിൽ വിധിയിവണ്ണം കഷ്ടകാലത്തിലാക്കി ;
കളയിനി നിറയും നിൻ കാവ്യകേദാരഭൂവിൽ ;
കളമമഹഹ ! കാണ്മാൻ കണ്ണിനെത്തില്ല യോഗം. 22

ഗുരുവുമരചനും ഹാ ! ബന്ധുവും ദൈവവും മ-
റൊരുവർ കവികളേ ! നാമുള്ളതായോത്തിരുന്നോ ?
ഒരുതണലിനിയാരുണ്ടൂഴിമേൽ ? നമ്മെയെല്ലാം
പെരുവഴിയിലിറക്കീ പേർത്തുമിപ്പോഴം വിരിഞ്ചൻ. 23

അരുതരുതു സഹിപ്പാനാക്കുമിട്ടുഃഖം ; എന്തി-
ന്നാരു നിധി വിധി നമ്മളംകാദ്യമീമട്ടു നക്കി,
വിരുതിലതിനെ വീണ്ടും നമ്മിൽനിന്നാഹരിപ്പാൻ
കരുതി ? ബത ! ദുരൂഹം ജീവിതത്തിൻരഹസ്യം !! 24

പലതുമിതി നിനച്ചാൽപ്പാരമായ്ത്തൂ വാക്കും ;
ഫലമൊരു ലവമുണ്ടോ ? പാർത്ഥിവൻ പോയി ! പോയി !!
ഉലകിനൊരു വിളക്കായുള്ളൊരന്യനെപ്പോയ്-
നലമൊടനുകരിക്കാൻ നമ്മളം മേന്മേൽ ശ്രമിക്കാം. 25

---

2. കന്യാകുമാരീശപരീസ്തവം

കന്യാകുമാരിയാകും
കളരുചി നഗരിക്കു കണ്ഠഭൂഷണമായ്
കനിവിനൊടരുളുന്നുണ്ടൊരു
കലിമലഹരമായ കാന്തിസന്ദോഹം. 1

കഴൽ കരുതിടും ജനത്തിനു
കരളിൽ നിനയ്ക്കുവതു കൈവളത്തിട്ടുവാൻ
കടമിഴിയിളക്കുവോന്നി-
ക്കൈവല്യാനന്ദസാന്ദ്രപീയൂഷം. 2

എതിനെത്തിരഞ്ഞു സാക്ഷാൽ
ശ്രുതിയും വലയുന്ന സൂക്ഷ്മമറിയാതെ ;
അതിനെയിത ! കണ്ടുപോയ് ഞാ-
നതിരററിടുമെന്റെ പൂർവപുണ്യത്താൽ. 3

പരമിത ! ലസിപ്പു മുന്നിൽ-
പ്പരമചിദാനന്ദകന്ദമകരന്ദം ;
പരമേശപരഹൃദയത്തെ-
പ്പരവശാക്കുന്ന ഭഗവതീരൂപം ; 4

കരിമുകിലൊട്ട പടപൊരുത്തും
കബരി ; കലാധീശകുമാരം വദനം ;

കലശം പണിയുമുരോജം ;
കടളികണക്രുത ; കമലമൊത്ത കഴൽ ; 5

കരുണാർദ്രമായിട്ടം മിഴി ;
കണ്ണാടിയ്ക്കാടലേകിട്ടം ഗണ്ഡം ;
കമനീയമധരബിംബം ;
കംബുവൊടതിയായ്ക്കലമ്പിട്ടം കണ്ഠം ; 6

വരിവണ്ടൊടൊത്ത കുനിര ;
വാർതിങ്കൾക്കീറു തോറാറ തുനെറി ;
വരദാനലോലമാം കൈ ;
വാകപ്പൂപോലെ മൃദുലമാം മേനി ; 7

ഈ മട്ടു ലാലസിച്ചിട്ട-
മിവിടുത്തെക്കണ്ട കണ്ണുകൾക്കിളമേൽ
ഇനിയെന്തു കൈവരേണ്ടീശ്വരി ! ചരിതാർത്ഥചക്രവത്തിയിവൻ. 8
(കളകം)

പാർവതി ! ഭവതിയിവണ്ണം
പാമരപരമാണുവാകുമെൻ മുന്നിൽ
പരിചൊട്ടലസിച്ചിട്ടന്നതു
പരമാം മൽഭാഗധേയപരിപാകം. 9

വിലസേണമെന്റെ ചേതസി
വിലയംവരെയീ വിശിഷ്ടമാം രൂപം
വിശ്വത്രാണധുരീണം
വിവിധോപനിഷദ്രഹസ്യസർവ്വസ്വം. 10

കമലശരാരിപ്രേയസി !
കമനീയം നിൻ കടാക്ഷവിക്ഷേപം
കഴലിണപണിയുന്നവനെ–
ക്കവികുലസീമന്തരത്നമാക്കുന്നു. 11

ഭസേപൽഭാരതധരണീ–
ഭവനോദരദീപികേ ! ഭവാനി ! ശിവേ !
ഭാവൽകപാടപത്മം
ഭജനം ചെയ്യുന്നു പാമരാഗ്രണി ഞാൻ. 12

മദമേളിടട്ടെ ലലനാ–
മകുടലലാമം, മുകുന്ദമുഖവിനുതം,
മുദ്ധനിശാകരശേഖര–
മൂലധനം, മുക്തിസൌധസോപാനം. 13

മമ ഗതി മഹഃകദംബം
മഹനീയതമം മഹീധരാപത്യം
മദകളഭമഞ്ജുളഗതം
മകരദ്ധ്വജവൈരിമാനസോല്ലാസം. 14

കറവുകം പോക്കണമടിയനു
കുസുമശരാരാതികുതുകതാൽപര്യം
കുവലയദലരുചിനയനം
കുലധരണീധരകുലൈകമണിദീപം. 15

പരമടിയന്നവലംബം
പരിണതശരദിന്ദുബിംബരുചിവദനം

പരഭൃതസഹചരവചനം
പങ്കജശരവൈരിഭാഗ്യപര്യായം. 16

കടുകടനക്കടൽ നീന്തി–
ക്കഴലിത ! കഴയുന്നു ; കൈ കഴയ്ക്കുന്നു ;
കരളെരിയുന്നു ; കനിഞ്ഞൊരു
കരയിലടുപ്പിച്ചു കാത്തുകൊൾകമ്മേ ! 17

അംബാ,വലംബമേകം
നിൻബാഹുവെനിക്കു നിയതമീ നിലയിൽ ;
നിംബാടമൈഹികസുഖം ;
ജംബാളം നാകലോകസാമ്രാജ്യം. 18

നിത്യവുമടിയനിൽ വേണം !
നിഗമതനോ ! നിടിലനേത്രസുകൃതലതേ !
നിർവ്വാണവിതരണചണം
നിരുപമകരുണാർദ്ധരീപരീപാകം. 19

ജനനി ! ജനാർദ്ദനസോദരി !
ജലധരസബ്രഹ്മചാരി ചികുരഭരേ !
ജഗദവനജാഗരൂകേ !
ജനിമൃതിഭയഹന്ത്രി ! നീ ജയിച്ചാലും. 20

3. പെരിയാറിനോട്.

I

നമസ്തേ ദേവി ചൂണ്ണി ! നമസ്തേ കല്യാണിനി !
നമസ്തേ സഹ്യാചലമാതംഗമദവേണി !
ജയിക്കൂ ! ശൈവാലിനീലാലാടീലലന്തികേ !
ജയിക്കൂ ! മോക്ഷലക്ഷ്മീജയവൈജയന്തികേ !
താമരമങ്കയാകംതൻ സോദരി വഞ്ചിക്കിതി
വാർമുടിക്കെട്ടിൽച്ചൂടും മല്ലികപ്പൂമാല നീ ;
ഓമനശ്രീവധൂ പാദപത്മത്തിൽച്ചാർത്തും
കോമളിമാവിയന്ന തുവെള്ളിച്ചിലമ്പു നീ ;
കേരളക്ഷ്മായോഷതൻ നിതംബത്തിങ്കൽ മിന്നും
വാരൊളിക്കട്ടിശ്ശ്രീമക്കമലക്കച്ചപ്പുറം ;
ദക്ഷിണാപഥാവനീമത്തകാശിനിയാകംതൻ
വക്ഷോജനിഷ്ക്രാന്തമാം കളിർചന്ദനദ്രവം.

ഏലാപാടീരമൗഗനാഭിസൌരഭം പൂണ്ട
മാലയത്തെത്തെന്നലിൻ സംക്രീഡാവയസ്യായ്
ദ്രാവിഡസരസ്വതീധാതാവാം മുനീന്ദ്രന്റെ
പാവിതാശേഷലോകസായംസന്ധ്യാർഘ്യാംബുവായ്,
പൌരന്ദരാശാന്തരം പിന്നിട്ടു മന്ദം മന്ദം
പൌർണ്ണമാസിത്തിങ്കളിൻ പാലൊളിക്കതിർപോലെ
നീ വന്ന വൈമല്യവും ശൈത്യവും ഞങ്ങൾക്കെത്ര
കൈവളർത്തുന്നീലമ്മേ ! മേനിക്കും മനസ്സിനും !

II

ഫലസമ്പൂർണ്ണങ്ങളായ് പാർശ്വഭാഗത്തിൽ നില്ക്കും
പല ശാഖികളാലും ബാല്യത്തിൽ ഭവതിക്കായ്,
അചലാരണ്യം ക്ഷത്രം പിടിപ്പു ശ്രീകൃഷ്ണനാ-
യനന്തൻ മണിപൂർണ്ണഫണങ്ങളാൽപ്പോലവേ.
ക്രമാഗ്രത്തിങ്കൽത്തത്ര മുന്നോട്ട കുനിഞ്ഞിട്ടും
പാലാശുദ്ധമലതാപാളിതൻ പ്രതിഛന്ദം
വനദേവതമാർ നിൻമൃദുമേനിയിൽ ചാർത്തു-
മനർഘശാരുതമതമാലയായ് ശോഭിക്കുന്നു.

ഏകത്ര യൂഥനാഥൻ താവകാമലവാരി-
യാകണ്ഠം പാനംചെയ്തു സംതൃപ്തി കൈക്കൊള്ളുന്നു ;
അടവീദേവി നൽകും പായസനൈവേദ്യത്തെ-
ത്തടവറാസ്വദിക്കും വിഘ്നരാജാവുപോലേ.
അന്യത്ര തീരത്തിങ്കൽ നിൻജലം നുകന്നേറ്റം
ധന്യമായ് വിശ്രമിക്കും ഹരിണം വിയത്തിങ്കൽ
ത്രിവിക്രമന്നംഗസ്ഥനായ് പീയൂഷം ഭുജിക്കുന്ന
തൻകുലക്രൂടസ്ഥനെസ്സസ്മിതം വീക്ഷിക്കുന്നു.

III

പ്രകൃതിഭദ്രമായ വാസനാവിശേഷത്താൽ
സുകൃതാത്മികേ ! ഭവൽഗളനാളത്തിൽനിന്നും
കാലദേശാവസ്ഥകൾക്കനുരൂപമായ് സ്വര-
ജാലം നിർഗ്ഗളിക്കുന്ന ശ്രോത്രൈകരസായനം.
ഒരിടം പുംസ്കോകിലോൽഗീതപഞ്ചമസ്വന-
മൊരിടം ശാതോദരീപാണിവല്ലകീകൂജനം ;

ഒരിടം രാജദ്വാരപടഹധ്വനിധ്വാന-
മൊരിടം പ്രാവൃഷേണ്യകാദംബിനീനിർഘോഷം.
നേദിഷ്ണുക്കളാം മൃഗപക്ഷികൾക്കാ നിസ്വനം
മോദത്തിന്നതകിട്ടും മുഗ്ധസംഗീതമാവാം ;
ആത്തിയ്ക്കുകളതിനോതിടും പ്രതൃകൃതിക-
ളാനന്ദസ്രവങ്ങളാമാശീർവാക്കുകളുമാം ;
അംബ ! മാനുഷർ ഞങ്ങൾക്കാസ്വനമൊരു നവ്യ-
കർമ്മയോഗീശോൽഘുഷ്ടകല്യാണഗീതാമൃതം.
നിന്നിൽനിന്നോരോവിധം നിർഗ്ഗമിക്കും ശബ്ദങ്ങൾ
നിർണ്ണയമുപനിഷദ്രഹസ്യവ്യാഖ്യാനങ്ങൾ
ആങ്ങിങ്ങു മെയ്നനത്താലും ഞങ്ങളെ ശ്ലാഘിപ്പു നീ
ഭംഗിയിൽ ഗുരുശ്രേഷ്ഠൻ ദക്ഷിണാമൂർത്തിപോലേ.
എന്നുമീ തത്ത്വോപദേശം നിന്നിൽനിന്നടിയങ്ങൾ
മാതാവേ ! ലഭിപ്പീല മനനോന്മുഖസ്വാന്തർ !

ആശ്ചര്യമത്യാശ്ചര്യം ! പരിവ്രാജികയാം നീ
വാച്ച കാരുണ്യത്തോട്ടമരികത്തണയുമ്പോൾ
കേവലം ജഡങ്ങളാം തീരദ്രുമങ്ങൾ പോലും
സേവചെയ്യും ചാതുരി ജംഗമലോകാദർശം !
കളമർമ്മരങ്ങളാൽ സ്വാഗതമരുളുന്നു ;
കുളിർപൂമധുളിയാലർഘ്യാഭസ്സു നൽകുന്നു ;
ശാഖാകരാഗ്രങ്ങളാൽപ്പൂവെടുത്തർച്ചിക്കുന്നു ;
പാകവൽഫലങ്ങളാൽ നിവേദ്യമർപ്പിക്കുന്നു.
ലോകസംഗ്രഹത്തിനായ് പര്യടനം ചെയ്യുന്ന
നീ കനിഞ്ഞെസ്സുപയ്യുരരീകരിക്കുന്നു.
നിന്നുള്ളിൽ സഞ്ജാതമാം നിർമ്മായപ്രസാദത്തെ
വെൺനുര മന്ദസ്മിതം വിശദീകരിക്കുന്നു.

ദിവ്യശ്രീധരപാദഗളിതേ ! ദേവി ! നിൻ വാ-
ക്കവ്യക്തമായ്ക്കാണ്മോനേതൊരു മഹാപാപി ;
അവന്റെ മത്ത്യനാമമാകാരമാത്രാലംഞ്ചി-
യവസ്ഥാസ്ഥം കീടമവനെക്കാളൽകൃഷ്ടം.

IV

ആവഴി കുന്നും കാട്ടും കടന്നു കല്യാണി ! നീ-
യായത്തതാരുണ്യയായ്ച്ചേരുന്ന നാട്ടിൻപുറം.
ഏഹി നിർമ്മലേ ! മഹാവാഹിനി ! രത്നാകര-
ഗേഹിനി ! ജഗദേകമോഹിനി ! ജയിക്ക നീ.
ക്ഷേത്രാജീവക്കു നേത്രഹിമവാലുകാലേപം ;
സാർത്ഥവാഹക്കു നീ താൻ ശാശ്വതഹൃദ്യോപഥം ;
ശോകലത്തിന്നന്തകജീവനൌഷധം ; കാമി-
ലോകത്തിന്നൊന്നാന്തരം ചന്ദ്രകാന്തകുട്ടിമം.
ദേവമാതൃകങ്ങളായ് മാത്രമന്യഥാ ഹന്ത !
ജീവിക്കേണ്ടതാമെത്ര ദീനകേദാരങ്ങളെ
തൻകുക്കട്ടിക്കാപ്പണിക്കൈകളാൽ ജലം നല്കി-
സ്സൽകടമേശീടാതെ സന്തതം പോറ്റുന്ന നീ !
അഥവാ പിറന്നോരു നാളിലേ മുന്നോട്ടേക്കു
മധുരജ്ജിലല്ല നോക്കിക്കുതിച്ചുപായും നിന്നാൽ
കാഞ്ഞുണങ്ങിക്കിടക്കുമെത്രയോ പറമ്പുകം
കാശ്മീരഖണ്ഡങ്ങളാം നിലങ്ങളാകുന്നില്ലേ ?
തൊട്ടിലിൽ താരാട്ടുമ്പോൾ നീ പഠിച്ചൊരാപ്പാഠം
വിട്ടുപോകില്ല നിന്നെയന്ത്യകാലത്തോളവും.
അന്യോപകാരവ്രതമാർദ്രാന്തഃകരണമായ്
നിന്നോമൽത്തനുപൂണ്ടു ചാരിതിൽച്ചരിക്കയാം.

കാണുവാൻ കണ്ണില്ലയോ നിനക്കീയാപായ്യയേ ?
കേൾക്കുവാൻ കാതില്ലയോ തന്മഹോപദേശത്തെ ?
മസ്സുകം നീയെങ്ങനെയിപ്പൊഴമയത്തുന്ന
സ്വാത്മമേ ! ലോകയോഗക്ഷേമൈകകാരമേ ?
അപരമെന്തോതേണ്ട ? ദേവി ! നിന്നഗ്രീയമാ-
മഭിജാതത്വത്തിനുമൈശ്വര്യോൽക്കർഷത്തിനും
അനുരൂപമായ് ത്തന്നെയാത്മത്യാഗസ്വഭാവ-
മവനീഭൃന്നന്ദിനി ! നിന്നിലുല്ലസിക്കുന്നു.
സുഖസന്ദോഹ്യയായ സുരഭിപ്പയ്യൊന്നുണ്ടു
സുമനോലോകത്തിലെന്നോതുന്നു സുമതികം ;
അച്യുതുഷ്ടാത്തിനാലെന്തുവാവശ്യം ഞങ്ങൾക്കേതു-
മിച്ഛിച്ചതേകാൻ നീയിങ്ങിരിക്കെപ്പയസ്വിനി ?
സഞ്ചിതാത്ഥങ്ങളായിസ്സന്തതം നിന്മനിമേൽ
സഞ്ചരിപ്പു വഞ്ചികം സഹസ്രസംഖ്യാകങ്ങൾ ;
പോതപ്രായങ്ങളാമാ നൌകകൾ ഭവതിതൻ
പോതതല്പജങ്ങളോ സാഗരസധർമ്മിണി ?
ആവാ,മല്ലെന്നാലെന്തിനവതന്നരക്കെട്ടിൽ
തൂവിനുപ്പളുകണിക്കിങ്കിണി നീ ബന്ധിപ്പൂ ?
എന്തിന്നു നീയങ്ങിങ്ങു ചാഞ്ചാട്ടമവയെപ്പോയ്
നിൻതരംഗക്കൈകളാൽ നിതരാം തലോലിപ്പൂ ?
നിമ്മഗേ ! വണിക്ചിന്താമണികളാവഞ്ചികം
നിൻവിശങ്കടോരസ്സിൽ നിർബാധം ക്രീഡിക്കട്ടെ.
അവയേക്കാൾ ഞങ്ങൾക്കില്ലന്യവസ്തുവിൽ പ്രേമ ;-
മവതൻ നാമമസ്മന്മാതൃത്വ വഹിപ്പീലേ ?
എന്തു കാണുന്നു ഞങ്ങൾ നിൻവലത്തുഭാഗത്തായ്
ബന്ധുദേശമൊന്നു ബന്ധുമോക്ഷൈകഭാരം ?

കാളായസത്തെബ്ബലാൽ കർഷിക്കും കാന്തത്തിനെ-
ക്കാളായതാവർജിപ്പൂ കാണ്മോർതൻ കരംത്തടം.
പരമപുരുഷൻതൻ പ്രത്യക്ഷകൃപാപാത്രം ;
ചരമരസത്തിൻെറ സമൃക്കാം തഃപോവനം ;
സച്ചിദാനന്ദച്ചൈന്തർ സന്തതം പൂക്കുന്നതാം
സച്ഛന്ദഃവോൽക്കരം സുന്ദരപത്മാകരം.
ഹാ ! ഹാ ! ധന്യരായ് ഞങ്ങൾ ; കൃതകൃത്യമായ് നേത്രം ;
നീഹാരമട്ടായ് മനം ; ചരിതാർത്ഥമായ് ജന്മം !
കാലടി ഫലേഗ്രഹി താവകം ദേവി ! സാക്ഷാൽ
കാലടി കാട്ടുന്നല്ലോ കൈവല്യശൃംഗാടകം.
തത്ര നിന്നിൽനിന്നോമൽസ്തന്യപാനംചെയ്ത നിൻ-
മുഗ്ധസൈകതാങ്കത്തിൽ ക്രീഡിച്ച വിപ്രാർഭകൻ
ദ്വാത്രിംശദ്വർഷങ്ങളിലെന്തെല്ലാമാശ്ചര്യങ്ങൾ
ധാത്രിയിൽ കാണിച്ചീല സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രൻ !
മാനുഷപ്രാതിഭദ്രിക്കെത്ര പൊക്കമുണ്ടെന്നു
താനളന്നോതിത്തന്ന സംഖ്യാവൽസാർവ്വഭൌമൻ ;
ഇമ്മഹീമണ്ഡലത്തിൽ പുനശ്ച സനാതന
ധർമ്മസ്ഥാപനംചെയ്ത ധന്യസന്ന്യാസീശ്വരൻ ;
ആദിശങ്കരാചാര്യസ്വാമി, ഭാരതവർഷ-
ഖ്യാതിപ്രാസാദത്തിൻെറ തങ്കത്താഴികക്കുടം ;
ഒരു കേരളീയനാമുണ്ണിനമ്പൂരി, നിൻെറ
ചരണരജസ്സു തൻ ശിരസ്സാലണിഞ്ഞവൻ,
അസ്മദീയഭ്രാതാവെന്നോക്കവേ ഞങ്ങൾക്കുള്ളം
വിസ്മയാനന്ദഭക്ത്യാകുലമായ് ച്ചമയുന്നു.
ദേവസിന്ധുസ്നാതനായ് വാമനൻ ബലിയോട്ട
മൂവടി മണ്ണു യാചിച്ചു മൂലോകമളന്നതോ,

ഇബ്രാഹിമൻ നിന്നിൽ മുങ്ങിയാചാന്തവിദ്യാബ്ധിയായ്
നിർബാധം സർവ്വജ്ഞപീഠാരോഹണം ചെയ്തതോ,
മാധവലീലയൊന്നു, ശങ്കരലീല മറേറ,-
തേതിതിൽ ചിത്രമെന്നു ഖണ്ഡിച്ചുരയ്ക്കാൻ പണി.
ശാന്തനവനെക്കൊണ്ടു ജഹ്നുകന്യകയുമി-
ട്ടാന്തശ്രേഷ്ഠനെക്കൊണ്ടു ധർമ്മിഷ്ഠേ! ഭവതിയും
നരലോകത്തെയെത്ര ചരിതാർത്ഥമാക്കീല!
സരിദുത്തംസങ്ങളേ! നിങ്ങൾക്കു നമസ്കാരം.

VI

പണ്ടൊരു കാലമുണ്ടായിരുന്നു—ഭരതോർവീ-
മണ്ഡല മഹനീയമണ്ഡനം മലയാളം
ചേരസാമ്രാജ്യൈശ്വരം പെരുമാക്കന്മാരുടെ
ചാരുവെൺകൊറക്കുടച്ഛായയിൽ വാണ കാലം.
അസ്സൗവർണ്ണകാലത്തിലവർതൻ രാജധാനി
നിസ്സീമവിത്തമനർത്ഥാഭിധം 'മഹോദയം';
നന്മയിൽ നിൻതടത്തിലപ്പുരം ലാലസിച്ചു,
നർമ്മദതൻ തീരത്തിൽ ഭൃഗുകച്ഛം പോലവേ.
രോമകയവനാദിവിപ്രകൃഷ്ടസാമ്രാജ്യ-
സ്തോമത്തിൽനിന്നെത്തിടും തുംഗയാനപാത്രങ്ങൾ
സപദേയപൂർണ്ണങ്ങളക്കാലത്തെത്ര നിൻറെ
ശോഭനമുഖത്തിന്നു സുഷമ വളർത്തീല!
അന്തരിക്ഷമദ്ധ്യത്തിലണ്ഡഗോളങ്ങൾപോലെ
സിന്ധുമദ്ധ്യത്തിൽ മിന്നുമപ്പോതപ്രകാണ്ഡങ്ങൾ
പാണിപീഡനമുഹൂർത്താരംഭത്തിൽ നിൻ പ്രേയാൻ
പ്രീണനായ് സമർപ്പിച്ച മംഗല്യദ്രവ്യങ്ങളോ?
വന്നേറും വാണിജ്യകാലക്കാലം ഭവതിതൻ

സംഭോഗം പ്രോല്ലസിച്ചു സവ്വ്യമ്മസങ്കേതം,
അവശേഷധികളും വച്ചു സൂക്ഷിച്ചീടുന്ന
നരവാഹനൻ തന്റെ ഭണ്ഡിലഭണ്ഡാരമായ്.
അഥവാ രത്നാകരസ്വാമിതന്നഗ്രീയമാ-
മവരോധാലങ്കാരമാകിയ മഹാഭാഗേ!
നിൻപള്ളിശ്ശയനീയസൌധതല്പജം വിശ്വ-
സമ്പൽസമ്പൂർണ്ണമായിത്തീർന്നതിലെന്തത്ഭുതം?
കാലശോഷിഷ്ണുശാഠ്യി കാദാചിൽക്കമായ് പ്പൊട്ടി-
സ്ഥൂലപാഷാണദ്രവം ചുറിലും വമിക്കവേ,
പാതാളം ത്രിദിവമായ്; ത്രിദിവം പാതാളമായ്;
ഭ്രൂതാത്മകപ്രപഞ്ചാവിഷ്ക്രമീവിപര്യ്യാസം.
ആ രാജരാജാത്യയമന്ന സംഭവിക്കയാൽ
പാരാതേ മഹോദയം പ്രക്ഷീണവിഭവമായ്.
നിൻതുറമുഖമായ മുയിരിക്കോട്ടിൻകീത്തി
ഹന്ത! പൂവ്കത്രന്മഹസിന്ധുഗർഭാന്തർഹിതം!!
ത്രദക്രപാരവീചീചക്രവത്തിനിമാരാൽ
പതിവായ് ചാത്തപ്പെട്ട കപ്പൽ ചൂഡാരത്നങ്ങൾ
ദൂരെയെങ്ങോ ഹരിച്ചു ഹാഹാ! കൊണ്ടുപൊയ്പോയി
കാരുണ്യാസ്പൃഷ്ട സ്വാന്തൻ കാലപശ്യതോഹരൻ!
എഴുനേറ്റുനിൽക്കുവാൻ ക്രൂടിയും വപുസ്സിന്ന
കഴിവില്ലാതെ തളർന്നിടുന്നു വീണക്കുട്ടർ
ഖേദമാണ്ടാത്തനാദമുണ്ടതാ പുലമ്പുന്നു;
സോദരന്മാരേ കേൾപ്പിൻ! ക്രൂടവേ കരയുവിൻ!

VII

കിടക്കുമത്ര; നമുക്കല്ലമൊന്നുള്ളിലേക്കു
കടക്കുമിതെന്തൊരു കമനീയാലോകനം!

വാഹിനി ! നിൻ തീരത്തിൽ കാണുമിപ്പുരി രണ്ടാം
വൃന്ദാവനിൻ തടത്തിലേയമരാവതി തന്നെ.
നയനാനന്ദനകം, നവമാം ദ്യുതി ദുഗ്ധ-
നവനീതം നാഭസപ്പൂങ്കാവിൻ പ്രതിരൂപം ;
പശ്ചിമഫാല്ഗുന്യുപത്തനം പുരാതനം ;
സച്ചിദാനന്ദരൂപസായുജ്യലാഭോപായം ;
കാലാവച്ഛേദഭേദം കണ്ടറിയുന്നതില്ലി-
ശ്രീലാഗ്ര്യമാകും പുരം മാർക്കണ്ഡേയനെപ്പോലെ.
അതിനെറ യശസ്സിനു വാട്ടമില്ലൊരുനാള-
മത്ര നാകാനനാകഥപ്രസവസഹോദരം.
ക്ഷാരമൃത്തിക നാലുഭാഗത്തും കിടക്കിലും
സൈരമായ് നീ മധ്യത്തിൽ പ്രവഹിക്കുകമൂലം
പരമിപ്പുരം സർവസുഖവാസൈകാസ്പദം
മരുഭ്രമധ്യസ്ഥമാം ശാഡ്വലസ്ഥലംപോലെ.

ഗംഗയെ ശ്രീകാശിയിലെന്നപോലിവിടത്തിൽ
മംഗല്യാദ്രിജേ ! നിന്നെത്തേടിയെത്ര മാലോകർ
വരുന്നീ,ലതിലെന്തു വിസ്മയം ? ഭവതിത-
ന്നരികിൽ പാർക്കുന്നില്ലേ സന്തതം പിനാകിയും ?
ശാരദത്തുവാകുമ്പോൾ സാനന്ദം സരസ്വതി !
നീരദോപരോധത്തിൽ നിന്ന നീ നിർമ്മുക്തയായ്
ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപം സുതരാം പൂണ്ടിട്ടിക്കി-
ലെത്തിട്ടം കാഴ്ച കാണ്മാനെത്ര ലോചനം വേണ്ട !
തനിപ്പുത്തരമാറുതങ്കത്താൽ പണിതോരു
തരണിബിംബത്തിലെത്തളിർച്ചെങ്കതിരുകൾ
ഉരുക്കിയൊഴിച്ചമട്ടുള്ള നിൻപ്രാതർവാരി
ഹരിദ്രംഭസ്സുപോലെ മംഗല്യസംസൂചകം.

ശ്രീതാവുമപ്പാഥസ്സാലേതൊരുത്തനോ നിത്യം
സ്നാതാനുലിപ്പനായിത്തീരുന്ന ഭാഗ്യശാലി ;
അന്തമ്മാലിന്യം പോലുമവനിൽ കാണുന്നീല ;
ഹന്ത ! ചിത്രം ദേവി ! നിൻ ലോകക്ഷാളനവ്രതം !

ദുഗ്ധസാഗരത്തിന്റെ സുന്ദരതീരംപോലെ
വിസ്തൃതിയും വെണ്മയും പൂണ്ട നിൻ മണൽത്തിട്ടിൽ
എത്രപേരോരോതരം മന്ദിരങ്ങളുണ്ടാക്കി
പ്രത്യഹം സുഖിപ്പീല നൈദാഘകാലത്തിങ്കൽ !
അന്യത്ര വാഴുന്നോർക്കു സംവത്സരപ്പാർപ്പിസ്സായ്
തോന്നിടും സഹസ്രാംശു ലോകർക്കു ദുരാധർഷൻ
ആയത്തസുകൃതരാമിവർക്കു രാകാശശി-
പ്രായത്തിൽ സ്ഫുരിക്കുന്ന നിൻവരബലത്തിനാൽ.
ആരോമൽത്തുവെൺതിങ്കൾപ്പതക്കം കോർത്തിട്ടുള്ള
താരഹാരം കണ്ഠത്തിൽച്ചാരുവായ് താനണിഞ്ഞും,
ഉഡുസങ്കീർണ്ണാംബരം നിർബാധമായ്ത്തന്നുള്ളാം
സ്ഫടികദർപ്പണത്തിൽ പ്രതിബിംബിക്കമൂലം
കുലെഴും പൊൻവെള്ളിപ്പൂമാലകൾ തൂന്നിച്ചേർത്ത
നീലപ്പട്ടുടയാട തളിർമെയ്യിൽച്ചാർത്തിയും,
ദേവി ! സായംകാലത്തിലദ്ഭുതപൂർവാഭയായ്
നീ വിശ്വസമ്മോഹിനി നിതരാം ലസിക്കുന്നു !
ഓമനപ്പൈമ്പാലൊളിത്തെക്കുകൾക്കതിരപ്പോൾ
സോമൻ നിൻ പളുങ്കണിത്തോയത്തിൽ പതിപ്പിപ്പൂ ;
തൽകളങ്കം നീങ്ങുവാൻ ശാശ്വതമേതി പൂണ്ട
തിങ്കളം നിൻ പൂമേനിയിൽ തൂമപ്പൂവച്ചിക്കയാം !
അന്നേരം നിന്നിലുള്ളോരാപ്പവനാപ്തോദത്തെ-
സ്സന്ദേഹം വേണ്ട ചൊല്ലാം സാക്ഷാൽബ്രഹ്മാനന്ദമായ്

നിന്മണൽത്തട്ടിൽ വാണ നിന്മണിത്തെപ്പു തെന്നാൽ
നന്മയിലേൽക്കുവോരും സൃക്കൃതനാകാനന്ദർ.

അങ്ങനെ മൂന്നുനാലു മാസം നിൻമുഖമെയ്തിൽ
ഭംഗമെന്നിയേ ലോകർ മേളിച്ച സുഖിക്കുന്നു.
ഒരിടം ദേവസ്തോത്രം,മൊരിടം വീണാരവം,-
മൊരിടം സംഗീതകം, മൊരിടം നർമ്മാലാപം,
ഒരിടം വിശ്രാന്തി, മറൊരിടം വേല, വേറി-
ട്ടൊരിടം കൃഷി, പിന്നീടൊരിടം വണിക്പണ്യം ;
ശോഭനം നിന്മേനിയിൽ ഭുവിലെന്നതുപോലി-
പ്രാപഞ്ചിക വ്യാപാരമൊക്കെയും നടക്കുന്നു.
നിന്മുഖാവിഷ്ടേതും നീ ചലിക്കായ്കമൂലം
ജന്മികം സാധിക്കുന്നു പുമർത്ഥമെല്ലാം നിന്നാൽ.
നീററിൽ നിന്നുളവായ നിൻ പുളിനം പിന്നീടും
നീററിലാണ്ടുപോയിടും കാലവശാരംഭത്തിൽ
പ്രളയം വന്നീടുമ്പോഠം പാരിടംപോലെയെന്നീ-
യുലകിൽ ധരിക്കാതെയൊരുവനില്ലതാനും.
ജയിക്കു വശീകൃതസമസ്ത ചരാചരേ !
ജയിക്കു സർവ്വപ്രപഞ്ചാലോകലേഖ്യാത്മികേ !

VIII

അംബ ! വേനൽകാലത്തു നിൻതനു ട്ടുരെനിന്നു
വമ്പരിൽ വമ്പൻ മൈസൂർവ്യാഘ്രമാം ടിപ്പുസ്സുൽത്താൻ
അയതടപ്പൻ മുന്നം കണ്ടുറച്ചാനതേതോ
തോയവ്യാളം ത്യജിച്ച ശുഷ്കനിർമ്മോകമെന്നായ്.
അല്പസാര നീ, നിൻനീർ തനിക്കും തൻപടയ്ക്കും
അല്പഫലപ്രദമെന്നോർത്തു ക്രുദ്ധനായ്

സഖ്വാഭിസാരത്തോട്ട സഹസാ പാഞ്ഞെത്തിനാൻ
ദുഖ്വാരദിഷ്ടക്ഷിപ്തഭിന്ദിപാലംപോലവൻ.
അപ്പോഴം കാണായി നിന്റെ കോമളവിഗ്രഹത്തി-
ന്നത്ഭുതാത്യത്ഭുതമാകിയ വിപര്യയം !
സോമചൂഡപ്രേയസി ഗൌരി ശത്രുമർദ്ദിനി
ചാമുണ്ഡയാകംപോലെ സഖ്ലോകത്രാസദം.
കാളാംഭോധരത്തിന്റെ കാന്തിയേന്തിടും കായം ;
നീളത്തിലഴിഞ്ഞുലഞ്ഞൊരു മേചകവേണി ;
ആവത്തവക്ത്രം തുറന്നതിചണ്ഡാട്ടഹാസ-
മാവിഷ്കരിച്ചും ; ഫേനദംഷ്ടകളം ദർശിപ്പിച്ചും,
രൌദ്രരൌദ്രമാം നോട്ടമുദ്വമിച്ചും നിന്നിടും
ഭദ്രേ ! നിൻ പ്രൌഢരൂപമോർപ്പോളം ഭയാനകം !
സഹ്യഭ്രഷ്ടദ്വേല്ലിതസംഹാരകൈരുക്ഷയകം !
സഹ്യഭ്രധരശൃംഗനിസ്സ്യൂതകംഭീനസം !
വിയത്തിലേക്കപ് ഫണി വിരിച്ച മിളൽക്രോധ-
മുയർത്തിപ്പിടിച്ചോരു ഫണമണ്ഡലംപോലെ
അഹംപൂർവ്വിക കൈരുക്കാണ്ടുഭവുംബിയായ് നിന്റെ
തരംഗസംഘാപൊങ്ങും സന്നാഹം ദുർന്നിരീക്ഷ്യം :
ആക്കല്ലോലമാലകളരാതിക്കാഗാമിയാ-
മാപത്തു സൂചിപ്പിക്കുമജന്യകേതുക്കളോ ?
പ്രതിഘാവിഷ്ടയാം നിൻഭ്രുകുടീകുടീനടീ-
പ്രതിയോഗിത്രാസദപ്രചണ്ഡനൃത്തങ്ങളോ ?
മേദിനിക്കും ദ്യോവിനും പാതാളത്തിനുമൊന്നായ്
നൂതനമാം ത്രിവിക്രമാവതാരംപോലവേ
ദൂരദൂരപാരേ ! നിൻ ക്ഷുബ്ധവിസ്തൃതാകാരം
ഘോരഘോരദർശനം ലോകത്തിൽ ദൃഷ്ടമായി,

നിത്യയാം ഭവതിയെ നിർജ്ജരന്മാരന്നേരം
വൈദ്യുതദീപങ്ങളാൽ നീരാജനം ചെയ്യുന്നും,
സ്തനിതവാദിത്രങ്ങൾ മുഴക്കി സ്തുതിപ്പതു-
മനഘമേഘപുഷ്പവൃഷ്ടിയാലച്ചിപ്പതും,
ദൂരത്തിൽനിന്നു കണ്ടു മൈസൂർവ്യാഘ്രത്തിനൊരു
നാരസിംഹാവതാരമായി നിന്മേനി തോന്നി ;
ധർമ്മരാജാവിൻ പുരദ്വാരം കാത്തിടുന്ന നീ
ധർമ്മരാജാവിൻ ദീർഘജിഹ്വയായ് പ്രകാശിച്ചു.
നീ പരാശക്തിയെന്നുമക്കാഴ്ച നിന്റെ വിശ്വ-
രൂപത്തിൻ പ്രദർശനമെന്നും കണ്ടഭിജ്ഞന്മാർ
വഞ്ചിമേദിനീനൃത്തരംഗമേ ! നിന്നെ വാഴ്ത്തി-
സ്സഞ്ചിതാനന്ദം സ്തുതിച്ചാർത്തു മേളിച്ചീടവേ,
ത്രസ്തനാം ടിപ്പു തന്നെപ്പോലുള്ളോർക്കതിമാത്രം
ദുസ്തരമായുള്ളോരു ഭവസാഗരംപോലെ
പ്രാദുർഭ്രുതയാം നിന്നെപ്പാർത്തുപാർത്തുള്ളിൽ മേന്മേൽ
സാദ്ധ്വേദങ്ങളം പൂണ്ടു തിരിച്ചു യഥാപൂർവം
താനിതികർത്തവ്യതാമൂഢനായ് നടകൊണ്ടാൻ
ദീനൻ പ്രക്ഷീയമാണവേലയിൽ ജഗോപമം.
അനപേക്ഷിതമന്ത്രമാർഗ്ഗണം വഞ്ചിക്ഷമാ-
ജനതയ്ക്കുമേ ! നീയാമജയ്യവരുണാസ്ത്രം !

IX

ആവിധത്തിങ്കലെല്ലാം പ്രവഹിക്കുന്ന മർത്ത്യ-
ജീവിതമെന്നപോലെ നിൻതോയം നിരന്തരം.
ഇടയ്ക്കു പാറക്കൂട്ടം കുന്നു തെറ്റോരോന്നുണ്ടാം
തടസ്ഥംചെയ്യാ,നേത്രമവയെക്കൂട്ടാക്കാതേ

നിയതി കാട്ടിത്തരും വഴിക്കതൊഴുകുന്നു
നിയമം തെറ്റീടാതെ നിർബ്ബാണലാഭൈകാഗ്രം.
പിന്നിൽപ്പിന്നിലായ് വരും ബിന്ദുക്കൾ തള്ളീടുന്നു
മുന്നിലെബ്ബിന്ദുക്കളെ മുന്നോട്ടെയ്ക്കുന്നക്രൂടി ;
ആവതല്ലത്തള്ളലിൽ നിന്നവയെക്കാഴിയുവാൻ
ജീവികൾക്കു വാസനാബലത്തിൽനിന്നൊന്നപോൽ.
തിരിഞ്ഞു നോക്കീടാനോ നിന്നെടം നിന്നീടാനോ
തരമില്ലങ്ങോട്ടെയ്ക്കു കടന്നുപോയേ പറ്റൂ.
സങ്കടമെന്തിന്നോരോ ബിന്ദുവുമൊട്ടക്കത്തിൽ
വങ്കടലോടു ചേർന്നു സായുജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു.
ഇടയ്ക്കു നീരാവിയായ് മാഞ്ഞുപോം ബിന്ദുക്കളും
തടസ്ഥമെന്യേ രൂപം ധരിച്ചു യഥാകാലം
പുനശ്ച ബിന്ദുക്കളായ് മേഘമാലാഗർഭത്തിൽ
ജനിച്ചു തുടരുന്നു ജീവിതയാത്രാശേഷം ;
പരമോരോ ബിന്ദുവും ചേർന്നീടും പാഥോധിയിൽ
പരമാത്മാവിലോരോ ജീവാത്മാവുംപോലുവേ.
നമസ്തേ ചൂണ്ണീകൃതനരലോകക്ലിഷ്ടതേ !
നമസ്തേ ചൂണ്ണീദേവി ! നമസ്തേ നമോസ്തുതേ.
ദേവി ! നിൻഗതി കണ്ടു ധീരരായ് ഭവദ്ദാസർ
ജീവിപ്പൂതാക ഞങ്ങളം ജീർണ്ണിതഭവത്രാസർ !

---

4. മാലതി

പണ്ടാഴികാഞ്ചിയുടെ ചിത്രകമെന്ന ലോകർ
കൊണ്ടാടി വാഴ്ത്തുമൊരു 'കന്തള'മെന്ന നാട്ടിൽ
ഉണ്ടായി മന്നനൊരുവൻ 'സുരഥൻ' ജഗത്തിൽ
രണ്ടാമതും പിറവി 'വേന'നെടുത്തപോലെ.

ഹാ! കാമചാരി മകനെന്നറിവുറ്റനാളിൽ
ശോകാനലങ്കലുയിരാഹുതിചെയ്ത താതൻ;
ഭ്രകാന്തനായ് 'സുരഥനും' നവയൌവനത്തിൽ;
ചാകാൻ തുനിഞ്ഞവനെ ചാൺകയർ നല്കി ദൈവം.

രക്ഷയ്ക്കിരന്നമരവോരുലകത്തൊടങ്ങോർ
രക്ഷസ്സൊടൊപ്പമുടനേ പെരുമാറ്റമായി;
നക്ഷത്രനാഥനെ കൊതിച്ച ചകോരകത്തെ-
ത്തൃക്ഷന്റെ ഫാലനയനം കബളീകരിച്ചു.

വൈമല്യമറ്റ വഴിയേ വളരെച്ചരിച്ചൊ-
രാമന്നവന്റെയകതാരിലമന്ദമെന്നും
കാമം മുതിർന്ന വശമായ് കനകത്തിലാശ;
ശീമയ്ക്കുകണ്ട ഉര പാപ്പതിലെന്ത ചിത്രം?

ദാനം പിറന്നതുമുതൽക്കൊരുനാളുമാർക്കും
താനന്യിലേകിയറിയാത്ത ധരാമണാളൻ
ഊനം വെടിഞ്ഞു നിജ വൃത്തിനെ ചക്രവർത്തി-
സ്ഥാനം വെടിപ്പിലരുളിച്ചരിതാർത്ഥനായി.

നോക്കുമ്പൊഴേയ്ക്കു തങ്ങണീനിരയിൽ തഴച്ചു
വായ്ക്കുന്നൊരേതു നിജപ്രതിനാ മുത്തുനല്കി ;
ആക്കുന്തളർദ്ധൃതിയെയൂഴിയിൽ നിന്നു നീക്കി-
യൂക്കുള്ളൊരാനുപതി തന്റെ യൾസ്സിലാക്കി.

സംഫീതാപകീർത്തിതിമിരം പടരും ധരിത്രീ-
പാതാളമപ്പൊഴുത പൂണ്ട ഭുജംഗരാജൻ
ഏതാനുമാണ്ടുകളം ഭരിച്ചു ; തദീയഭോര-
മോതാൻ ഞെരുക്കു ; മിളയെങ്ങനെ താങ്ങിയാവോ?

വല്ലാത്തൊരാനുപനു "മാലതി"യെന്ന പേരിൽ
ചൊല്ലാന്നൊരുത്തമസഹോദരി ലാലസിച്ചു ;
ഫുല്ലാംബുജാക്ഷിയവളിബ്ഭുവനത്തിലുള്ള
നല്ലാർനിരയ്ക്കു നടുനായകമായിരുന്നു.

കോലം മിരട്ടുവതു ബാലരെ മാത്രമെങ്കിൽ,
ശീലം മിരട്ടുവതു വൃദ്ധരെ മാത്രമത്രേ ;
കോലത്തിനൊത്തപടി ശീലമിരുന്നിടുന്ന
ഭ്രലക്ഷ്മിതന്നെ ഭുവി പൂരുഷഭാഗ്യരത്നം.

ഹേമാലവാലഭുവി നട്ട സുരദ്രുപോലെ-
യാമാലതിക്കുടലിലുൾത്തളിരുല്ലസിച്ചു ;
വാമാലസാക്ഷി വരവർക്കെണ്ണിനിമാരോമൽ-
പ്പൂമാലയായ് ഭുവനരംഗമലങ്കരിച്ചു.

കണ്ടാലുമെന്തതിശയം ! പരിണാമവാദം
കൊണ്ടാവതെന്തിവിടെ ? രണ്ടു കിടാങ്ങളൊപ്പം

ഉണ്ടായിതേകനൊരു പന്തിയി ; ലെത്ര ഭേദം
രണ്ടാകുമ്പോൾ! ഒന്നാമൂത്ത ; മറ്റത്ത കാളക്രൂടം.

ജന്മാന്തരങ്ങളം, വിധി, വാസന, കർമ്മബന്ധ,-
മിമ്മാതിരിക്കു ചിലതിൽക്കയറിപ്പിടിക്കു !
നിന്മാലകന്നൊരുവിധത്തിൽ നിലയ്ക്കുനിൽക്കാ-
നെന്മാനസപ്പുവഗമേ ! വഴിയില്ല വേറേ.

വിത്തം, കുലോന്നതി, തനുദ്യുതി, വിദ്യ, കീർത്തി-
യുൾത്തങ്കമുത്തമഗുണം, മുതൽ വേണ്ടതെല്ലാം
ഒത്തങ്കുരിച്ചൊരു യുവാ'വമലാ'ഖ്യനോമൽ-
പ്പുത്തൻകുരംഗമിഴിയിൽപ്പുരുകാമമേന്തി.

ആമങ്കയച്ഛനുടെ സമ്മതിയോടനല്പ-
പ്രേമംകലർന്മലനെ പ്രിയനായ്വരിച്ചു
കാമങ്കലേണമിഴിയാം രതിപോലവങ്കൽ-
കാമം കലേശമുഖി കൈതുകവും കലർന്തു.

വേണ്ടംപടിക്കൊരുമപൂണ്ടനരുപരാമൊ-
രാണും വധൂതിലകവും നവയൌവനത്തിൽ
ചേണാറ്റ ഭാഗ്യമൊട്ട ചേർന്മരുന്ന കാഴ്ച
കാണുന്ന കണ്ണിനതുതാൻ കനകാഭിഷേകം.

പൂമട്ടതോറമൊഴിയപ്പുരുഷേന്ദുവോടൊ-
ത്തീമട്ടുവാഴ്വാളവു മുമ്പുരചെയ്തപോലെ
ക്ഷേമം ജഗത്തിനു കുറഞ്ഞു ; മറഞ്ഞു പൃഥ്വീ-
സോമൻ ; ഗ്രസിച്ചു ധരയെസ്സുരഥാന്ധകാരം.

കാണും കനത്തവിഭവം കടി കണ്ണിനേകി-
യുണ്ടും കഴിഞ്ഞിരവിൽ മച്ചകമെത്തി മന്നൻ
വേണ്ടും കണക്കിനു സുഷുപ്തി ലഭിച്ചിടാതെ
കേണും കയത്തുമവിടെക്കിടകൊണ്ടിരുന്നു.

"കണ്ടാലുമത്ഭുത,മൊരാൾക്കു പണം ക്രമംവി-
ട്ടുണ്ടാകിലെന്തതിനുമൊട്ടൊരതിത്തി വേണ്ടേ ?
രണ്ടായിരം തവണ ഞാനൊരു ശ്ലോതെണ്ടി-
പ്പുണ്ടാരമെന്നു പറകൊട്ടി വിളിച്ചുചൊല്ലാം.

മന്നാളുവോൻറെ നില മർത്യർ കൊതിച്ചിടേണ്ട-
തെന്നാണു വെ,യ്യിതിൽ മികച്ചൊരബദ്ധമുണ്ടോ ?
എന്നാസനാദിയൊരു പൈസ പിടിക്കയില്ല ;
മിന്നാമിനുങ്ങു ചിറകാൽഞെളിഞ്ഞുപോയ് ഞാൻ.

പാറാപ്പുരയ്ക്കുകമണച്ചൊഴിയാതെ തോളിൽ
മാറാപ്പു നിത്തുമൊരു രാജപടത്തെ മന്നിൽ
ക്രൂരാൽപ്പുലത്തുമൊരു ഞാൻ വിടുവിഡ്ഢി,യുള്ളിൽ
നൂറാപ്പുകേറിയുമതൊട്ടറിയുന്നുമില്ല.

ഈക്കണ്ട കാഴ്ചയൊരു ചെപ്പടിവിദ്യയല്ല ;
നോക്കട്ടെ, നിദ്ര മുടരാതെ കിനാവുമില്ല :
നീക്കം വെടിഞ്ഞു പറയാ,മുരലിൽക്കവിഞ്ഞു
വീക്കംവരുന്ന യിരൽ വെട്ടിമുറിക്ക നല്ലു.

ഇന്നോളമീയമലനിൽപ്പിഴയില്ല ; പിന്നെ
നിന്നോമനബ്ഭഗിനിതൻ നിലയോർമ്മ വേണം ;

എന്നോ കഥിപ്പതകമേ ? മതി ; തൂക്കിനോക്കി
പൊന്നോട്ട ഞാനതുകം പൊങ്ങുക തന്നെ ചെയ്യു."

പാരം പൊരിഞ്ഞെരിയുമംശുളിരിൽ ഉരാശ-
ക്രൂരനുകൊണ്ടു പലതിത്തരമോത്തു പാപി
നേരംപുലർന്നവിടെ നിന്നു ഗമിച്ചു ക്രൂടെ-
പ്പോരനുവോരമലനും പുറകേ തിരിച്ചു.

ഓമൽപ്രിയൻ തിരിയെയെത്തിടുമിപ്പൊളിപ്പൊ-
ളീമട്ടുനോക്കിയിളമാൻ മിഴിയാളിരുന്നു ;
യാമം കഴിഞ്ഞു ; പകൽ പോയ് ; പരമന്തിവന്നു ;
രാ മഞ്ഞുയായ് ; തറ വെളുത്തു ; തടീശനെങ്ങോ ?

"ഉടനിന്നുതന്നെ വരുമെന്നു പറഞ്ഞുപോയ-
താണിന്നലെപ്പതി,യുറക്കിനുമെത്തിയില്ല ;
പാണിഗ്രഹംമുതലിതേവരെ ഞാൻ പിരിഞ്ഞു-
വാണിട്ടൊരൊറ്റയിരവോർമ്മ വരുന്നുമില്ല.

'സ്യാലന്റെ ഗേഹമണയില്ല തനിച്ചു : പിന്നെ-
ശ്ശീലം പറഞ്ഞുപടി ചെയ്യുവതാണുതാനും ;
കാലം തിരിച്ചു വരുവാനുമതിക്രമിച്ചു ;
മാലഗ്നി കുത്തി മനതാരെരിയുന്നുവല്ലോ !

പയ്യാണു പാവമൊരുവൻ ; പരനെന്തുതന്നെ
ചെയ്യാനുമില്ല മടി ; യെങ്ങനെയോ കലാശം ?
വയ്യാ നിനയ്ക്കുതിനു ; വല്ലതുമൊന്നു ദേവി !-
യിയ്യാളകംക്കഴൽ വരാനിടയാക്കിടൊല്ലേ !"

ഈമാതിരിക്ക പലതും ഹൃദയത്തിലോർത്തു
ഭീമാധിവാരിധിയിൽ വീണുഴലുന്നനേരം
ആ മാനിനീകുലമണിക്ക നിജാഗ്രജാതൻ
പ്രേമാതിരേകമൊടയച്ചൊരെഴുത്തു കിട്ടി.

"ആരോമലേ ! ഭഗിനി ! നിൻകണവൻ പ്രയാഗ-
പൂരോളമൊന്നറിക പോയ്വരുവാൻ തിരിച്ചു ;
നീ രോദനത്തിനു മുതിർന്നിടമെന്നവച്ചു
നേരോതിയില്ല ; തിരിയെച്ചിലനാളിലെത്തും.

ജന്മാലവന്തു വരുവോരഘമെന്റെ ഹാർദ്ദ-
പ്പൊന്മാല പോക്കുവതിനിപ്പുതുയാത്ര ചെയ്വൂ ;
നിന്മാലശേഷമിതിലേശമെന്തു മോഹ ;-
മെ'ന്മാലതി'ക്കിതലിവോടെഴുതുന്ന 'തേട്ടൻ.'"

എന്നായിരുന്നു ലിഖിതം ; "സഹജന്റെ കത്താ-
ണെന്നാലുമിക്കഥയെ ഞാൻ ശരിവയ്ക്കയില്ല ;
എന്നാഥനെന്നെയറിയാത്തവനല്ല ; തെല്ല-
മിന്നാളിലിങ്ങനെ വരാങ്കിടയൊന്നുമില്ല.

എന്താണു കൈയിലിതു കത്തെവിടത്തിൽനിന്നാ ?-
ണെന്താതനൊത്ത യുപനേട്ടനയച്ചതല്ലേ ?
ചിന്താവകാശമിതിലെന്തയഥാർത്ഥമോതി-
യെന്താണു വേണ്ടതവിടേക്കൊരുവസ്തുവില്ല.

ചേരുന്നതല്ല കഥ ; ചേർച്ച പെടാത്ത കായ്മ-
മോരുമ്മൊഴിത്രവിധമൂഴിയിലുണ്ടുവീപ്പു ;

കാരുണ്യശാലി കണവൻ ; ശരി തന്നെ ; പക്ഷേ
പേരുറവക്കുമൊരുനാൾപ്പിഴ വന്നുപോകാം.

നേരിട്ട നാഥനെഴുതാ,മതിനെന്തു് ? വേറി-
ട്ടാരിങ്ങയച്ചു കുറി, യഗ്രജനന്യനാണോ ?
നേരില്ലവന്നു, ശരി;യെങ്കിലുമേതുമില്ലെൻ-
പേരിൽ പ്രിയക്കുറവു ; പേടിയിതെന്തിനുള്ളേ ?

എന്നാലുമത്ര ശരിയോ കഥ ! തെറ്റിയേക്കു-
മെന്നായ തോന്നൽ വെറുമാശനിമിത്തമത്രേ !
എന്നാലെനിക്കു ഗതിയെ,ന്തെവിടേയ്ക്കു പോകു-
മെന്നാഥ,നെത്തിടുമുടൻ ; പിടയായ്ക നെഞ്ചേ !"

ഈമട്ടു മാൽപ്പൂഴയിലൊട്ടണകെട്ടി നോക്കും ;
ധീമട്ടുമാറുടനൊഴക്കത്തു തട്ടിനീക്കും ;
ആ മങ്കയിങ്ങനെ കുറെട്ടിവസങ്ങൾ പോക്കി-
പ്രേമങ്കലന്നൊടുവിലഗ്രജപാശ്വമെത്തി.

"ആയായിതെന്തു കഥ ! മെയ്‌വിളറിച്ചടച്ചു
പേയായി ; പെണ്ണിനൊരു പിച്ചുപിടിച്ചു ; പാവം !
പോയാൽ വരും കണവ,നേതിനുമിത്തരത്തി-
ലീയാളൊരുത്തനുയിരോടിവിടത്തിലില്ലേ ?

പാരിച്ചു നിൻറെ മുതലിന്നു കണക്കെടുത്തു
നേരിട്ടു ഞാൻ മുഴുവനും ഭരണം നടത്താം ;
ആരിത്ര ഭാഗ്യവതി ? നിൻറെ ഹിതാനുവർത്തി
പാരിൻപ്രിയൻ ; ഭഗിനി ! കേഴുവതെന്തു പാഴിൽ ?

ആ മട്ട തോറ മൊഴിയഗ്രജനോതിട്ടം വാ-
ക്കാമട്ട കേട്ടഹഹ ! തെല്ല സമാശ്വസിച്ചും
കാമൽപ്രിയന്റെ വരവിന്നൊഴിയാതെ കാത്തു-
മാമന്ദിരത്തിനകമേ ചിലനാളം വസിച്ചു.

ഉഴണിൽക്കുറഞ്ഞു രുചി ; നിദ്ര ചുരുങ്ങി ; പൂന്തേൻ-
വാണിക്ക കാണ്മൊരു കിനാവു കടപ്പമായി ;
ക്ഷീണിച്ചു മേനി ; മിഴി മങ്ങി ; മുഖം വിളർത്തു ;
കാണിക്കുമില്ല സുഖമക്കനെ പോയി കാലം.

ധാരാളമായ് ച്ചളി പുരണ്ടൊരു കല്ലുപോലെ,
നീരാണ്ട മാമുകിൽ മറച്ച നിലാവുപോലെ,
നേരായ് ഗ്രഹതമിയലാതൊരു വിദ്യപോലെ,
ഹാ ! രാഗിലോമലൊരുനാളം ശയനീയമെത്തി.

പൂമച്ചകക്കതകടച്ചുരിയുന്ന രാത്ത-
ല്ലാമട്ടുവച്ചരികിലാളികളാരുമെന്യേ
ധീ മങ്ങി മാലതി തനിച്ചു കിടന്ന ; പന്ത്ര-
ണ്ടാമപ്പൊഴേക്ക മണി ; കണ്മിഴി ചീന്തിയില്ല.

കാണായിതപ്പൊഴൊരു കാഴ്ച ; പിടച്ചു ഞെട്ടി-
യേണാക്ഷിയാൾ മിഴി തുടച്ചു തുറിച്ചുനോക്കി ;
കേണാടൽപൂണ്ടു കിടവിട്ടെഴനേറിരുന്ന ;
കാണായ കാഴ്ച കളയല്ല ; കിനാവുമല്ല.

കോലിൻകിടയ്ക്കു, ചതയോ നിണമോ പെടാതെ,
തോലിൽപ്പൊതിഞ്ഞ വെറുമെല്ലുകളെന്നമട്ടിൽ,

കാലിന്റെ മുട്ടവരെയുണ്ടൊരു മെയ്യതിന്നു
മേലിൽപ്പലേ മുറിവുമുണ്ടു ! കടുപ്പമയ്യോ !

ആയാമമുള്ള രസനം, പുകപൂണ്ട വക്ത്രം,
തീയാളിടുന്ന മിഴി, ദംഷ്ട്ര ചമഞ്ഞ ദന്തം,
ഈയാളകംക്ക പറവാൻ ഭയ,മുണ്ടിതേതോ
പേയായിരിക്കു,മഗജേ ! പിടിവിട്ടിടൊല്ലേ.

ചേതസ്സിൽ വാച്ച ഭയമല്പമകറ്റിവച്ചാ-
പ്രേതത്തെയൊന്നു പിടിമാൻമിഴിയുറുനോക്കി ;
ഹാ ! തദ്വപുസ്സറിവതാ,ണപരന്റെയല്ല ;
നീ തന്നലേ ! നിഹതയോ ? നിരുപിക്കവയ്യേ !

സ്യാലന്നകമ്പടി പുറപ്പെട്ടുവാൻ മുതിന്നു
കാലത്തുടത്തൊരുടയിൽക്കണവന്റെ കായം
മേലത്തുയും മുറിവു, കട്ടിപിടിച്ചതിങ്കൽ
നീലത്വമാന്നു നിണ,മിങ്ങനെ കണ്ടു പാവം !

ഏതറ്റമെത്തി നിയതിപ്പക ! സാധുവിന്റെ
ചേതസ്സിരിപ്പതിനിതിൽപ്പരമെന്തു വേണം ?
നീതന്നെ താങ്ങലഗജേ ! പുറകോട്ടു ചാഞ്ഞു
ചൈതന്യമറ്റഗതി താഴെയതാ പതിപ്പൂ !

അല്പംകഴിഞ്ഞു വെളിവൊട്ടുകമേ കടന്നു
കെല്പറ്റ കേഴമിഴിയാളെഴുനേറ്റനേരം
തല്പത്തിൽ നിന്നൊരിരുവാരയകന്നുനിന്നു
തൽപതിയോടു പതി,—യല്ല പിശാചിതോതി.

"പേടിക്കവേണ്ട ; പറയാം കഥ ; നിന്നൊടൊത്തു
ക്രൂടിക്കഴിഞ്ഞൊരു യുവാവിനെയന്നതന്നെ
തേടിക്കയത്തു കൊലചെയ്തു കുഴിച്ചു മണ്ണിൽ
മൂടിക്കളഞ്ഞു മടിയൻ മടിമന്നനയ്യോ !

കണ്ടാലുമെന്റെ നില ; പാതിവഴിക്കു ഞങ്ങടം
രണ്ടാളുമൊത്തു വഴിയമ്പലമൊന്നണഞ്ഞു ;
ഉണ്ടായിതന്നൊരു കൊടുംകൊല ; ഞാൻ പിശാചായ്-
ത്തിണ്ടാടിടുന്നു ; ചതിയൻ മടിചൂടിടുന്നു.

പാരേ ! നരക്കഹ ! ഹ ! നീയൊരു നാകമായി-
ത്തീരേണമെന്നു കരുതി ദ്രുഹിണൻ ചമച്ചു ;
രേ രേ ! ദുരേ ! കൊടിയ രാക്ഷസി നീ പിറന്നു
നേരേത്തുമറതിനുടൻ നിരയത്തമേകി.

ധാരാളമായ് ധനമെനിക്കവിടുന്നതന്നു ;
പാരാതെ താത ! കപടജ്ഞത തന്നുമില്ല ;
ആരാലതിന്റെ ഫലമാണിതു ! ഹാ ! നിവാപ-
നീരാശമില്ലിനിയൊരാളവിടെയ്ക്കുണ്ണുവാൻ !

നീലത്തഴക്കുഴലി ! നീയുമവന്റെ കള്ള-
ജ്ജാലത്തിൽ നിൻ മതിമറന്നു മടങ്ങിടൊല്ലേ !
കാലൻ കരിമ്പാറയനക്കഴുവേറിയേതു
കാലം കടന്നസി കഴുത്തിലിറക്കിടുമോ ?

മൽക്കാതരാക്ഷി ! വിധവേ ! തടുപാന്തഭൂവിൽ
നിൽക്കാതെ നീയവിടെയെങ്കിലുമോടിയെത്തി,

പിൽക്കാലമെന്തു കരണീയ,മതോർത്തുചെയ്യ ;
ചിൽക്കാതലുണ്ടു തുണ ; ഞാനിത പോയിട്ടുനോൻ."

എന്നപ്പിശാചകമലിഞ്ഞു ഹിതോപദേശ-
മന്നപ്പിടയ്ക്കുതിർനടപ്പുടയാംക്ക നല്കി
മിന്നൽപ്പിണർപ്പടി മറഞ്ഞളവുത്തരത്തി-
ന്നന്നൽപ്പികോകുതിമണിയാറുക്കിടകിട്ടിയില്ല.

തീക്കട്ട തേച്ചു, പലവാറു തിളച്ച നെയ്യിൽ
നീക്കം വെടിഞ്ഞുടൽ വറുത്തു, വെളിക്കുവാങ്ങി,
വാക്കത്തികൊണ്ടു വിധി കൊത്തിയരിഞ്ഞു, ലക്ഷം
തോക്കങ്ങൊഴിച്ച പടി തോന്നലിൽ നിന്ന പാവം.

ഒറുക്ഷണത്തിൽ നിജദ്രഷ്കരം സംഗ്രഹിച്ചു
കറുക്കരിങ്കുഴലി ചാടി വെളിക്കു പാഞ്ഞു !
മറുപ്പൊഴാരു തുണ? യുംധ്രതിമാത്രമെന്തോ
പെറുമ്മപോലെ പെരുമാറുകയായിരുന്നു.

കാപിപ്പുഴമ്പുടവയൊന്നരമേലണിഞ്ഞു
രാവിൽച്ചുരിക്കു,മൊരിടത്തു പകൽപ്പുതുങ്ങാം ;
ഈ വിദ്യകൊണ്ടു തടവറൊരു "മായ്" പോലെ-
യാവിശ്വമോഹിനിയുടൻ മറുനാടണഞ്ഞു.

"ഞാനത്ത"മെന്നഭിധയാണതി ; നായതിങ്കൽ
ശ്രീ നത്തനം പ്രതിദിനം ചിതമോട്ട ചെയ്വൂ ;
താനത്തരത്തിലതണഞ്ഞു തദീശനോട്ട
മാനത്തൽപൂണ്ട മിഴിയാരം നിജവൃത്തമോതി.

വാരാശികാഞ്ചി വഴിപോലെ ഭരിച്ചു പാക്ക-
മാരാജവയ്യനലിവാന്നവാടമേകി,
താരാധിനാഥമുഖി തൽഗൃഹതല്പജത്തിൽ-
പ്പാരാതെ പാർത്ഥിവവധൂസഖിയായ് വസിച്ചു.

അന്നത്തെ രാവിലൊരു നന്മുറിയിൽ തനിച്ചു
മന്നന്റെ മാളികയിൽ മാലതി വാണിടുന്നു ;
അന്നന്മുറിക്കകമെഴും മണിദർപ്പണത്തിൽ-
ത്തന്നംഗകം പ്രതിഫലിച്ചു ലസിച്ചിടുന്നു ;

ഉത്തുംഗകാന്തി കലരും ശരറാന്തലൊന്നു
കത്തുന്നു നിന്നു കതിരോന്റെ പകർപ്പുപോലെ ;
മെത്തുന്ന താപവുമമർഷവുമംഗതാരിൽ-
ക്കൊത്തുന്ന രണ്ടു പകയേറിന പാമ്പുപോലെ.

"പിൽക്കാലമെന്തു കരണീയമതോർത്തുചെയ്യേ"-
ന്നാകുലം മത്തകലാട്ട നാഥനരുളിച്ച വാക്യം
ഇക്കാലവും ചെവിയിലുണ്ടിളകാതിരിപ്പൂ ;
തൽക്കാമിതം തദരിതൻ ഫതി ; തക്കമില്ല.

മാനിക്കഹോ ! മഹിയിതിൽ പ്രതികാരമേ ! നീ
തേനിൽക്കവിഞ്ഞു മധുരിപ്പൊരു വസ്തുതന്നെ !
ഞാനിക്കണക്കിവിടെ നിന്നൊഴിയാതെ നിന്നെ-
ധ്യാനിക്കയാണു ; ശകലം കനിയാത്തതെന്തേ ?

നീ പാവമെങ്കഹ ! ഹ ! മാലതി ! ഘോരനാമ-
ക്ഷ്മാപാലനെങ്ങവനെയെങ്കനെ നീ വധിക്കും ?

ഹാ ! പാപിയാകുമവനെത്ര മഹാബലിഷ്ഠ-
നാപാദചൂഡമിതബലവിചാരമല്ലേ ?"

എന്നോത്തുയർന്ന വളരും നെടുവീർപ്പൊടൊന്നു
മുന്നോട്ടുനോക്കുമളവമ്മുകരോദരത്തിൽ
അന്നോളമുള്ളതിലപ്പുറമായിയാന്നു
തന്നോമനത്തനുമതല്ലിക തയ്യൽ കണ്ടു.

അന്നിർമ്മലാംഗി മുഖമാത്രതുടച്ചുതിങ്കൽ-
ച്ചിന്നിക്കിടക്കുമളകം പുറകോട്ടു നീക്കി ;
എന്നിട്ടു വീണ്ടുമതിലേയ്ക്കൊരു നോക്കുനോക്കി-
ത്തന്നിഷ്ടനേടിയതുപോലെ സമാശ്വസിച്ചു.

കില്ലിൽക്കുഴക്കുമതു മാലതി ! കേൾക്ക നിൻറെ
വില്ലിക്കുമുന്നലകുമിന്നടിമപ്പെടുമ്പോൾ
പുല്ലിക്കുമർത്ഥപതി ; നിന്നുടെ കല്പനയ്ക്കു
കൊല്ലിക്കുവാൻ കഴിയുമാരെയുമിക്ഷണത്തിൽ.

പുത്തൻവിതത്തുടരു ; ഭ്രഷ്ടനുമൊന്നുമില്ല ;
വൃത്തട്ടഴൽക്കനലിൽ വെന്തെരിയുന്ന കാലം ;
അത്തവ്വിലിങ്ങനെ വിളങ്ങുകിൽ നല്ലനാളിൽ
നൽത്തമ്പി ! നിൻറെ തനുവെങ്ങനെയൊക്കെവേണ്ട ?

"അന്നാളിലേതുമകതാരിൽ നിനയ്ക്കയില്ല
മന്നാളുവോർ മഹിയിൽ മറെറാരു മങ്കയാളെ ;
എന്നാഥനാകുവതിനേവനുമാശയേറി ;-
യെന്നാലുമെൻപതി വെറും പ്രജയായിരുന്നു.

"എന്തോതി ഞാ,നൊരു വെറും പ്രജയോ ? പിതാവി-
ന്നെന്തോഷകല്പതരുവങ്ങനെയായിരിക്കാം ;
എന്തോന്നതിൽ കുറവു? മുന്നവുമിന്നുമെന്നു-
മെന്തോന്നലപ്പുരുഷനീശ്വരനെന്നതന്നെ.

ഭ്രമണ്ഡലത്തിലൊരു പുരുഷന്നും ഗുണത്തിൻ
സാമഗ്ര്യമെന്നതുവരി ; ല്ലഥവാ ; വരുമ്പോഴും
അമർത്യനെജ്ഝടിതി തട്ടിയെടുത്തുകൊണ്ടു
നീ മണ്ടിടുന്ന ചതുരാനന ! മിന്നൽപോലെ.

ഏകായിരുന്ന കുറവൊന്നിവിടേയ്ക്കു,മെങ്കിൽ-
ച്ചാകാതെയൊട്ട ചിലനാൾക്കഴിയായിരുന്ന
ഹാ ! കാലമേ ! കഠിനമെൻ മുതുകേതുമേ നീ
നോകാതെ കാത്തു വയറിലടിക്കുവാനോ ?

കാലത്തെയെന്തിനഥവാ പറയുന്നു?ഞാന-
ക്കാലത്രമാന്നൊരു ഖലന്റെ കനിഷ്ഠയല്ലേ ?
സ്വാലത്രമന്യപുരുഷന്നരുളീടുന്നതന്നെ-
യാലബ്ധകാമനപമൃത്യുവിനാദിമൂലം.

പര്യാകുലത്രമകലത്തുവെടിഞ്ഞു വൈര-
നിര്യാതനത്തിനിനി ഞാൻ മതിവച്ചിടട്ടെ,
സ്വര്യാതനായൊരവിടുന്ന സുഖിച്ചിടട്ടെ ;
മര്യാദ മേലുമിളമേൽ നിലനിന്നിടട്ടെ.

ഈയുള്ള മാലതി നിനക്കനധീനയല്ല ;
നീയുള്ളിൽവാഴ്വവരം ; മൂഢനി ! പരീക്ഷചെയ്യാം ;

ഹ്രീയുററിടേണ്ട നിനവൊന്നതിലമ്മ കാണി-
ല്ലായുസ്സുപോലുമടിയന്നതിഭാരമല്ലേ ?

അന്നാട്ടിലേവമവിടുന്നരുളായ്കിൽ ഞാനാ-
മിന്നിട്ടിൽ നിശ്ചയ "മുടൻതടി" യേറിയേനേ !
എന്നിഷ്ടരാഗ്രജനെയെങ്ങനെയും ക്ഷണത്തിൽ-
കൊന്നിട്ടുവേണമിനിമേൽത്തദഭീഷ്ടമേകാൻ.

സത്യത്തിൽ മറൊരുവിധം നിനവി,ല്ലൊരാൾക്ക-
ക്കൃത്യത്തിനൊക്കുകിലവന്ന വിലപ്പെട്ടുപോകം
രത്യർത്ഥമെന്നതു വരില്ല ; വരൊല്ല ; പാതി-
പ്രത്യർത്ഥിൽനിന്നൊരടി മാറി നടപ്പതല്ല."

വണ്ടാർതൊഴും കുഴലി വല്ലഭനെക്കുറിച്ചും-
ത്തണ്ടാത്തിപൂണ്ട പലതിത്തരമോത്തൊട്ടുക്കം
രണ്ടാംസ്വയംവരമഹത്തിനു താൻ തയാറെ-
ന്നണ്ടാക്കിനാളൊരു നവീനജനപ്രവാദം.

ആവത്തനോപയമമെന്നു,മതിനുപോരാ-
യ്കിൽവത്തകണ്ടകവധം പണമെന്നുമേവം
ആവത്തമാനമനുതം വിഷമിശ്രമച്ചി-
ന്താവത്തഗത്തഗതമാക്കി യുപക്ഷചിത്തം.

ഏകത്ര നൽത്തരുണിതൻ തുടുചോരിവായും,
ലോകത്രയാഭരണമാം മുഖചന്ദ്രബിംബം,
കോകത്തിനത്തലരുളും.....മൊട്ടും,
വാകത്തരുപ്രസവകോമളമാം വപുസ്സും ;

അന്യത്ര പാതകമനേകമിയറ്റി മേന്മേൽ
ധന്യതപമാന്ന സുരഥന്റെ കഠോരഹൃത്തും,
തന്ന്യസ്തമായ ബലവൈഭവവും, തദ്ഗ്ര-
ജന്യത്തിലാക്കുമുളവാമളവറ്റ ഭീയും ;

തേടിക്കരിംകഴലിയെപ്പണരേണമെന്നും,
ചാടിക്കടക്കിലുയിർപോം തരമല്ലതെന്നും,
ക്രൂടിക്കഴിച്ചുരചർത്തനകതാരുഴിഞ്ഞാ-
ലാടിക്കളിക്കുവതു നോക്കി രസിച്ചിരുന്നു.

(വിശേഷകം)

അന്നാളിൽ മാലതിയകന്നതറിഞ്ഞു, "കൊള്ളാം ;
നന്നായി ; പെൺകൊലയൊഴിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞുകായ്യം ;
എന്നാശുപോലെയിനിയിപ്പൊരുഠംഞാൻഭുജിക്ക-
മെന്നാള്ള" മെന്നു സുരഥൻ മനതാരിലോത്തു.

അന്നീവസുന്ധര ഭരിപ്പവരാരെതിർപ്പാൻ
ചെന്നീടിലും ചെറുതു ക്രൂസലെഴാത്ത പാപി
പിന്നീടു തന്റെറ നിധനത്തിനു കോപ്പുകൂട്ടി-
മന്നീലവേണിയെ ഫസിച്ചു സുഖിച്ചു പാത്തു.

ആക്കട്ടിമെയ്യുടയ ദുഷ്ടനൊടൊന്നെതിർത്തു
നോക്കട്ടെയെന്നു കരുതിപ്പല മന്നർ ചെന്നു ;
തോല്പൂട്ടെ ചെന്നവർ മറയ്പു ; സഹസ്രസംഖ്യം
കാക്കയ്പു കല്പര ; നമുക്കു നിവൃത്തിയുണ്ടോ ?

പത്തമ്പതല്പ സുരഥന്റെറ ബലാനലങ്കൽ
പൂത്തൻപതംഗദശ പൂണ്ടൊരു ഭൂമിപന്മാർ ;

അന്ത്യകർമ്മമെന്നിമണ്ണിയാംകത്തു കണ്ട നേരം
ചിത്തം ക്രമേണ ശിവനേ! ശിഥിലംശമായി.

ഉൾത്തട്ടൊടൊപ്പമുടലും പ്രതലക്കിനേകാ-
നത്തപ്പിലോത്തരചനോടതിനാജ്ഞനേടി
പുത്തൻമരന്ദമൊഴിയാം ദഹനൻ ജ്വലിച്ചു
യുത്തംചവിട്ടുമൊരു വൻചിത തീർത്തു മുന്നിൽ.

"ഹാ! ഹാ! കടപ്പമതിപാപി സഗർഭ്യനെന്നാ-
വ്യാഹാരമശ്രുതിയ,ല്ലതുഞാനൊരുത്തി;
ദേഹാവസാനമൊരുവന്നവനേകി; കാല-
ന്നാഹാരമാക്കിയവനീശരെ ഞാനനേകം.

കാണുന്ന ഞാനടർനിലം; കഴൽകൈകളാറു
വേണുംജനങ്ങളം പലർ ചത്തുകിടന്നിടുന്നു;
ചേണാറ തത്തനുവിൽനിന്നു കഴുക്കളം മൃഷ്ട-
മൂണുംകഴിച്ചുമദത്തൊടുയന്നിടുന്നു;

പാറയ്ക്കുമുള്ളുരുകുമാറവർതൻ വധുക്കളം
മാറത്തടിച്ചു മതിവെറ്റു കരഞ്ഞിടുന്നു;
ക്രൂരവു"മാലതി"യിതൊക്കെ വരുത്തിയെന്നാ-
ക്കാറല്ലണിക്കബരിമാർ പഴിചൊല്ലിടുന്നു;

അപ്പാപിയെൻറെസഹജൻ, ദുരാനുനയത്തി-
ന്നല്പാതകേതു, സസുഖം വിജയിച്ചിടുന്നു;
നില്പാനൊരൊറവഴി കണ്ടറിയാതെ പാഴി-
ലിപ്പാവമിങ്ങനെയിരുന്നു തപിച്ചിടുന്നു;

ഹാ ! താദൃത്തമനുണൻ പ്രിയനങ്ങുമിങ്ങും
പ്രേതാകൃതിതപമൊടലഞ്ഞുഴിരിഞ്ഞിടുന്നു ;
ഏതുന്നുമൊന്നുമറിയാത്തതുപോലെ ദേവി !
നീതാനശേഷമിതു നോക്കി രസിച്ചിടുന്നു !

ആലോചനയ്ക്കുവിഷയസ്ഥിതിയിൽപെടുന്ന
ഭൂലോകമേ ! വിഷമ,മെന്തൊരു വസ്തുവോ നീ ?
മാലോകർ നിന്നുടെ രഹസ്യമറിഞ്ഞിടാതെ
മാലോടിരുന്നു മതിമയങ്ങി മരിച്ചിടുന്നു.

പാരിൽപ്പതിവ്രതകൾതൻ പരദൈവമെന്ന
പേരിൽപ്പരം പുകൾ പെടുന്ന കുപീടയോനേ !
പോരിൽപ്പരാജയമിയന്നവം ഞാ,നെനിക്കു
നേരിൽപരൻ ശരണമിബ്ഭുവനത്തിലില്ല !

നീ സർവ്വസാക്ഷി ഭഗവൻ ! ദുഷ്മെൻറ ജീവ
ശ്വാസത്തിലും പ്രിയനെനിക്കു മദീയനാഥൻ ;
ഹാ സത്യമെൻറ മൊഴി;ഞാൻ സതിയെങ്കിൽ നീ ത-
ദ്വാസസ്ഥലത്തിനധുനാ വഴി കാട്ടിയാലും.

കാൽത്താരിണയ്ക്കു തൊഴുകൈ ; കനിവാൻ ദേവ !
കാത്താലുമെന്നു കരം കാഞ്ഞു കരഞ്ഞുചൊല്ലി,
ആത്താമരാക്ഷിയരികത്തെഴുമഗ്നിയിങ്ക-
ലാത്താദരേണ നിമിഷത്തിലെടുത്തുചാടി.

ആ നത്തുഭ്രമിയിൽ വളർത്തിയൊരഗ്നിയിങ്ക-
ലാനൽത്തലോദരി നിജാംഗമെരിച്ചനേരം

ദീനതപമററ സുഥന്റെറ നികേതനത്തിൽ
വാനത്തുനിന്നൊരു തടില്ലത വന്നുവീണു.

അരാജധാനിയെയു,മായതിൽ വാണിരുന്ന
പാരാളുവോനെയു,മവന്റെറ വധുക്കളേയും,
ധാരാളമുള്ള വിഭവത്തെയുമത്തടിത്തു
പാരാതെ പാതിഞൊടിയിൽപ്പൊടിഭസ്മമാക്കി.

രണ്ടാളുമേകനിമിഷത്തിൽ മരിച്ചു ; മേന്മേൽ
തിണ്ടാടിടുന്ന സുഥൻ നരകത്തിലിന്നും
തണ്ടാർദളാക്ഷി സതി തൻധവനോടുമൊത്തു
കൊണ്ടാടി മുക്തിപദമാണ്ടു സുഖിച്ചിടുന്നു.

---

5. വീരവൈരാഗ്യം

പുണ്യയാം സനാതനധർമ്മദേവതയാകുത-
ന്നെണ്ണയിട്ടിളക്കിന തുകൈപ്പുള്ളിവാഴുംപോലെ
സൂര്യാപത്യം ലസിപ്പു കാളിന്ദിനദി കാമ-
മായ്യാവത്തഭ്രലക്ഷ്മീവിജയോൽപലദാമം.
ആനദീതീരത്തിലൊരശ്വത്ഥം പ്രകൃതിത-
ന്നാനന്ദഗാരുത്മതച്ഛത്രമു,ണ്ടതിൻകീഴിൽ
സാധിതപുമർത്ഥനായ് വാഴുകയാണൊരാത്മ സാക്ഷാൽ

ബോധിവൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽബ്ബുദ്ധദേവൻപോലവേ.
*നാണകോപജ്ഞമാകും നാനാതത്ത്വരത്നങ്ങളും
സ്ഥൂണയും ലയിക്കുമാറോതിയും വ്യാഖ്യാനിച്ചും
പാവിതച്ഛാത്രൌഘനായ് മേവുമപ്പുമാൻ ഗുണി
ഗോവിന്ദസിംഹൻ ശിഖദേശികശിഖാമണി.
ആനന്ദനിർഭരങ്ങളന്യവിഷ്ടപമൊന്നി-
ലാനയിക്കപ്പെട്ടപോലാത്മനിഷ്പന്ദങ്ങളും
ഉൽക്കന്ധരങ്ങളും പേത്തുമുടഞ്ചദ്രോമാഞ്ചങ്ങ-,
ളുക്കല്യവാണീമാധ്വിയാസപദിക്കും സതൃങ്ങളും.
ധന്യസ്സങ്കടമാകും ലോചനദ്വയമവ-
യുസ്സപക്ഷ്മസങ്കോചം ഹർഷബാഷ്പൌഘപ്ലുതം.
മാരുതപോതാർപ്പിതശീകരവ്യാജത്തിനാൽ
തീരപാഷാണംപോലുമാർദ്രമായിടുംവിധം
ആസ്ഥലം ശ്രോതൃചേതഃപീയൂഷമയമാക്കാ-
നാസ്ഥപൂണ്ടരുളിടും ഗോവിന്ദയോഗീശ്വരൻ
വീണ്ടും തൻബാലക്രീഡാരംഗഭൂമി ദർശിക്കും
പണ്ടത്തേ വേണുഗാനരസികൻ നന്ദാത്മജൻ!
സാരസ്വതേന്ദ്രനീലമേഖലാകളാലാപ-
ചോരമാമാത്മവേണീശോഭനസ്വരത്തിനാൽ
പേത്തുമമ്മഹാനെത്തട്ടിവ്യസൂക്തിഗാനങ്ങ-
ളേറുപാടിയും, മേന്മേൽ നീത്തുള്ളിത്തഴകളാൽ
വീജനംചെയ്യും, മാറത്താനന്ദലാസ്യംകോലും
വീചിപംക്തിയാൽ നാനാസപര്യാമാല്യങ്ങളെ
പാദപീഠോപഹാരമാക്കിയും, സേവിക്കുന്ന
വേദമൂർത്തിതൻപുത്രി കാളിന്ദി കല്യാണിനി.

---

* നാണകൻ (Nanak)

ആദിഗ്രന്ഥത്തിന്റെയൊരദ്ധ്യായാവസാനത്തി-
ലാദിവ്യൻതൻ ശിഷ്യരിലഗ്രണി രഘുനാഥൻ
പഞ്ചനദത്തിങ്കലെ പ്രത്യഗ്രധനാധിപൻ
തഞ്ചംപാർത്തു രണ്ടസ്സൽവീരശൃംഖലകളെ
തൻപരമാചായ്യന്റെ ചരണാച്ചനത്തിനു
ചമ്പകപൂക്കളാക്കാൻ താല്പര്യം പൂണ്ടിത്തരം
ഭക്തിമത്തെന്നാകിലും പ്രച്ഛന്നാഹങ്കാരമാ-
മുക്തിയൊന്നരുളിനാനുദ്ഭൃത്തവസുമത്തൻ:—
"ആചാന്തവിദ്യാണ്ണവനാസ്മാകീനപദായത്തി-
ന്നാചായ്യദേവനങ്ങേക്കായിരം നമസ്കാരം.
അർകൻ പിതാവേ! ഞാനവിടേക്കാനീതമാം
ഗർദ്ദാസപ്രാർത്ഥനം സഫീകരിക്കണേ വിഭോ!
ദേവ! മദപിത്തമെല്ലാം ഞാൻ ശിരസ്സിൽച്ചൂടിടും
ഭാവൽകപാദധൂളീപാളിതൻ പരീപാകം.
ഇത്ര നല്ലതാമൊരു കങ്കണദ്വയം തീർപ്പാ-
നെത്രഞാൻ പാടുപെട്ട രാപ്പകലൊട്ടേറെനാളം!
ഗോല്ലൊണ്ഡാകുഖനിക്കടൽ മഥിച്ചു ഞാൻ കൊണ്ടതാ-
ണീക്കണ്ട സദ്രത്നങ്ങളോരോന്നും ഭയാനിധേ!
ദില്ലിപ്പാദഷാവിന്റെ കോഹിനൂർവൈരംപോലും
പൊല്ലിടാമിതിനുന്നിൽ ശുദ്ധമേ കാചപ്രായം!
ആ മട്ടുള്ളൊരു ഭ്രഷയവിടെയ്ക്കീരിക്കട്ടേ;
സോമലേഖ ചേരട്ടേ ശൂലിതൻ ശിരസ്സിങ്കൽ."

അപ്പാവത്തിന്റെ വാക്കുകേട്ടളവാചായ്യേന്ദ്ര-
നല്പാല്പസ്മിതാഭിരാമധരോഷ്ഠപുടനായ്
ആവളകളിലൊന്നു പാണിശാഖയാൽച്ചുറ്റി-
ത്തൈവലിനിക്കുള്ളിലേക്കെറിഞ്ഞാൻ ശാന്തസ്വാന്തൻ.

യാമുനകഷോപലപട്ടികാമതല്ലിയി-
ലാമുനി കടകത്തിൻമാറുരയ്ക്കാനോക്കയോ ?
അല്ലെങ്കിലബ്ഭ്രഷണമണിവാനതിയോഗ്യ-
യല്ലണിവേണിയാമാനഭിയെന്നായ്കയോ ?
ഏതായാലെന്തു ? പൊന്നു കാളിന്ദീജലത്തിങ്കൽ
ഹാ ! താഴുക്കാം ഭ്രഷണം പതിച്ച നിമിഷത്തിൽ ;
ആ വിശാഖാതാരകരം രണ്ടിലൊന്നടിപിഴ-
ച്ചാകാശശ്രുന്യതപത്തിലാണ്ടുപോയീടുംപോലെ.
ബാലാദിത്യവേഷത്തിൽത്തന്നെദ്ദർശിപ്പാൻ വന്നൊ-
രാ ലാളനീയമായ കങ്കണം കാളിന്ദിയും
ചൂഡയിൽ ഹംസവില്ല, കഴുത്തിൽക്കല്ലസ്ഥിയൽ,
ശ്രുധമാം മദ്ധ്യത്തിൽ മുത്താഡ്യാണ,മിവയായി
സാദരമണിഞ്ഞൊന്നും ബോധ്യമാകാതേ നിജ-
പാദമൂലത്തിലിട്ട ചവിട്ടിത്തേച്ചീടിനാൾ.
കാൽക്ഷണംകൊണ്ടപ്പുണ്ടം സർവ്വം കാഞ്ചൊത്തന്നെ
കാച്ചിയ കാരിരുമ്പിൽക്കലർന്ന ജലബിന്ദു ;
കാളസർപ്പത്തിൻവായിൽപ്പെട്ടതാം വെള്ളത്തെലി ;
ലോലമാം വീരഖഡ്ഗം ഗ്രസിച്ച രിപുകീർത്തി ;
എന്നമട്ടദ്ദശ്യമായ് ച്ചമഞ്ഞു ; കല്പാന്തത്തി-
ലണ്ഡഗോളം സിന്ധുവിൽ പീഴ്വതുമീമട്ടാവാം.

വള വീണതുമൂലം യമുനാതടിനിയ-
ല്ലിളകീടിനതേറ്റം, രഘുനാഥൻതന്മനം.
"ദോവിച്ചതെന്തയ്യയ്യോ ഭഗവൻ ! കഷ്ടമങ്ങേ-
ക്കൈവിരൽക്കറക്കത്തിൽ കങ്കണം പൊയ്പോയല്ലോ.
മാലിനി വരാനെന്തു? വീണവല്ലോ പൊന്നതു
തുലിനം നിലയ്ക്കാത്ത യമുനക്കയത്തിങ്കൽ.

ചക്രമല്ലെൻകങ്കണം ; ദൈത്യവ്യൂഹമല്ലീയാ,-
റക്കുംബിംബമല്ലത്ര ; രാഹുവല്ലിത്ര വിഭോ !
ശോചിഷ്കേശനല്ലത്ര ; ധൂമസ്തോമമല്ലിത്ര ;
ശോചിക്കേയുള്ള ; പോയതപുനഃപ്രാപ്യംതന്നെ.
പാപി ഞാൻ സ്പർശിക്കയാൽ ഭ്രഷ്ടമാവാമെന്നാലും
ഹാ പിതാവേ ! വേണ്ടതല്ലതിന്നിപ്രക്ഷാളനം.
കാൽനിമേഷത്തേക്കത്ര കാളിന്ദീതരംഗത്തിൽ
കാടംബിനീവക്ഷസ്സിൽ ചപലാലേഖപോലെ,
ധൂർത്തമന്ദിരത്തിങ്കൽ ശ്രീലക്ഷ്മീദേവിപോലെ,
പാർത്തനന്തരമയ്യോ ! ഉകൾപഥാതിക്രാന്തമായ്
പോയല്ലോ താഴത്തെയ്ക്കു ദൈവമേ ! ; മൂഢഗർഭ-
മായല്ലോ മൽകങ്കണം മന്മനോരഥത്തോട്ടം.
ആയതിന്നുധോലോകഭ്രംശഗോപ്ത്രാസാനില-
നായല്ലോ സൌസ്ഥാതികൻ,—അന്യായമന്യായമേ !!
ഒന്നു ഞാൻ തിരഞ്ഞെയ്യാം ; ശേഷമീശകല്പിത”-
മെന്നരചെയ്യകൊണ്ടു ശുദ്ധമേ വിത്തഭ്രാന്തൻ
തന്നനുചരരോടും ചെന്നു ചാടിനാനവ-
നന്നദീമദ്ധ്യത്തിലെക്കാഭരണാന്വേഷകൻ.

മുങ്ങിയും തരിമണൽ വാരിയുമരിച്ചും മൽ
തിങ്ങിയും ശ്വാസംമുട്ടിപ്പൊങ്ങിയും പലേവട്ടം
ഹാ ! പാരമുദ്വേഗത്തോടാനദീരയപഥ-
മാപാദചൂഡമവർ മേല്ക്കുമേൽക്കലക്കിനാർ.
കാലുഷ്യം കലങ്ങിട്ടതോരുമൊന്നിനൊന്നേറും
കാളിന്ദിയെക്കാങ്ക്ഷയേ കാമിതം നശിക്കയാൽ
ആനദീതമിസ്രത്താലാക്രാന്തങ്ങളാമാത്മ-
ദീനലോചനങ്ങളിൽനിന്നാവിർഭിന്നധാരം

ബാഷ്പാംബുവൃഷ്ടിപെയ്തു തൽഗത്തപാതാളത്തിൻ
വായ്പാളമഗാധതയിരട്ടിപ്പിച്ചാരവർ.
നിഷ്പ്രയോജനം രഘുനാഥ ! നിൻവ്യവസായം ;
ഉഷ്ണരീഹരപാതം തപട്ടിവ്യവിഭ്രഷണം
ഫന്ത ! നീ തിരിച്ചെടുത്തീടുവാൻ ഭാവിക്കുന്ന-
തന്തകസഹോദരീവക്രൂഗഹപരഗ്രാസം.

നിർണ്ണയമഗ്ഘോഷങ്ങളം യാതൊന്നിന്നുമാചായ്വ-
കണ്ണുടക്കപഥങ്ങളംതന്നാതിഥ്യം ലഭിപ്പീല ;
തന്മുന്നിൽ നടപ്പതാം സംഭവമൊന്നുംതന്നെ-
യമ്മുനിയറിവീല ശൈലനിശ്ചലസ്വാന്തൻ.
അപ്പുറമാദിഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽനിന്നഭ്യായമൊ-
ന്നപ്പുമാൻ വായിക്കുന്നു ; വാക്യാർത്ഥം പറയുന്നു ;
ഏതാനുംപേരുണ്ടതു കേൾക്കുവാൻ ; അപ്പുരുഷ-
രേതാണെന്നൊരു ചിന്തയേതുമങ്ങേറുന്നീല !
ഏതിനെസ്സുഖിപ്പിപ്പാൻ പൂണ്ടേന്തുവൂദിക്കുന്നു ?
ഏതിനെത്തണുപ്പിപ്പാൻ പഞ്ജന്യൻ വഷിക്കുന്നു ?
ലോകസംഗ്രഹവ്രതം സാധുക്കൾക്കൌല്പത്തിക-
മാകവേ തൽകൃത്യങ്ങളഫലാഭിസന്ധികം.

ഭഗ്നാശനായിത്തിരിച്ചെത്തിന ശിഷ്യൻ ഗ്രന്ഥ-
മഗ്നാന്തഃകരണനാം ഭേശികനൊട്ട വീണ്ടും
ഓതിനാൻ :—"മഹാത്മാവേ! യത്നിച്ചേൻ യാവച്ഛക്യം;
പ്രാതിലോമ്യം വഹിപ്പൂ ഫാ ! വിധി ; ദരിദ്രൻ ഞാൻ
കിങ്കർത്തവ്യതാമൌഢ്യക്രീഡാരംഗമായേ,നി-
സ്സങ്കടമെനിക്കയ്യോ സൌഭാഗ്യസവ്കഷം !

ജോടിയിൽനിന്നു വേർപെട്ടൊറ്റയായ്ത്തിരുമ്പിൽ–
ക്കേറ്റവും കിടക്കുമീ മറ്റൊപ്പൊൻവലയത്തെ
നഷ്ടഭർത്തൃകയായ സാധ്വിയെപ്പോലെ കണ്ടു
പൊട്ടിപ്പോകുന്നു ചിത്തമെനിക്കെൻ ഭഗവാനേ !
കാളിന്ദിയാറല്ലിതു കാകോളം വമിക്കുന്ന
കാളിയകാകോദരം കാരുണ്യപരിഹീണം ;
ശ്രുശ്രൂവൈതരണിയിദ്ദുർമ്മുഖസ്രോതസ്വിനി ;
കർദ്ദമദ്രവമിതിൻകാളിമാക്രാന്തോദകം;
ആയതിൻവായിൽവീണ പണ്ടമെ,ങ്ങെങ്ങയ്യോ ! ഞാൻ?
പോയല്ലോ മൽകുങ്കുമം ഭ്രതകാലം പോലവേ.
ഒന്നതിൻമട്ടു വീണ്ടുമുണ്ടാക്കാനെളുതല്ല ;
മന്നവക്കും രതനങ്ങളക്കണക്കിനില്ലെങ്ങും.
എങ്ങു ചെന്നിതു വീണു? വീണ്ടും ഞാൻ തിരഞ്ഞീടാം ;
എൻഗുരോ ! കല്പിക്കണേ ! സർവ്വജ്ഞനല്ലോ ഭവാൻ.
ഉദ്ധരിക്കണേ വേഗമാവലയത്തോടുമെൻ
ചിത്തത്തെ !!" എന്ന വാക്യം കേട്ട വായന നിർത്തി
മറ്റൊക്കുങ്കുമത്തെയും കൈവിരലാൽക്കോരിക്കി
മുറുമാറിലേക്കെറി "ഞെപിടേ" യെന്നാൻ മുനി !
മാറത്തു തൊഴി"ച്ചയ്യോ ! ചതിക്കൊല്ലെ !!" യെന്നോതി–
യാരാമുനാഥൻ വീണു താഴത്തു നിശ്ചേഷ്ടനായ്—
സപ്തപതേയത്തെ മാത്രം ദൈവമായ് കരുതിന
കൃപമണ്ഡൂകപ്രായൻ കുചയ്യാകുക്ഷിംഭരി !
ആയതു കണ്ടിടാതെയാദിഗ്രന്ഥവായന–
യായതി വീണ്ടും തുടർന്നാനന്ദം പ്രാപിക്കുന്നു !
തദ്വാക്യസൂനാസവമാസ്വദിച്ചാത്തഞ്ചിട്ടും
മത്താളിമാലപോലെ പാഞ്ഞിട്ടു കാളിന്ദിയും

ആമോദോന്മാദത്തിനാലാവീരവലയങ്ങൾ
കോമളപാദാംബുജന്തൂപുരങ്ങളായ് ച്ചാർത്തി
ശ്രീതിങ്ങുമവയുടെ ശിഞ്ജിതത്തോടാമാറ്റു-
ഗീതിക്കു താളംപിടിച്ചാട്ടുന്നു സരസ്വതി!

എഴുനേല്ക്കുക നീയെൻ സോദര! രഘുനാഥ!
പഴതെയായിപ്പോയ്നിൻപ്രാഭൃതാപ്പണോദ്യമം.
വൈരവും പൊന്നുംകൊണ്ടു തീർത്ത നിൻ വളകളു-
പ്പാരികാംക്ഷിക്കെന്തിന്നു? വൈരാഗ്യധനനവൻ!
മാനവകന്യാം നിൻെറ മൺകളിപ്പാട്ടങ്ങളാ-
ജ്ഞാനവൃദ്ധന്നെന്തൊരു കായ്ത്തെസ്സാധിക്കേണ്ടൂ?
നീയജ്ഞൻ നല്കീടിന രണ്ടു കങ്കണങ്ങളു-
മായസനിഗഡങ്ങളായവൻ കരുതുന്നു.
സോമസൂര്യബിംബങ്ങൾ നിൻവലയങ്ങൾ നിന,-
ക്കാമഹാന്നവ പൊട്ടച്ചാണക വരളികൾ.
ത്യാഗൈകവിത്താർജ്ജനസാത്വാഹനായ്ത്തീരാൻ
മോഹമുണ്ടെന്നാലതിന്നിതല്ല ഘണ്ടാപഥം.
സ്ഥാനഭ്രഷ്ടതന്നെയിപ്പോൾ വീണു നിൻ കടകങ്ങൾ;
നൂനം നിൻ പുമർത്ഥവുമതിനാൽ സംസിദ്ധമായ്.
ചെന്നവ പറഞ്ഞീലോ യാമനോമ്മികളിലു-
ക്കണ്ണൻെറ തൃക്കൈകളിൽ വെണ്ണയുണ്ടകംപോലെ.
പാറക്കല്ലും വൈരവുമാരക്രൂടവും പൊന്നും
വേറെയല്ലൊന്നെന്നുള്ളോരദ്വൈതജ്ഞനേസ്തന്യം
ആരിൽനിന്നാസ്വദിപ്പൂ ലോകം? ആ മഹതിയാം
ഭാരതക്ഷ്മാമാതാവിൻ ഭാഗ്യസന്തതിയാം നീ
സന്മദ്യപാനിയാനമത്തനാകേണ്ടോനല്ല;
തങ്കമഞ്ഞപ്പിത്തത്തിൽച്ചെന്തൊട്ടുങ്ങേണ്ടോനല്ല.

പൊൻകരുത്തോലചൂടിഗ്ഗന്ധകച്ഛായംപൂശി-
യങ്ങുമറവുള്ളോരെങ്ങോ കോലംതുള്ളൽ തുള്ളട്ടേ ;
നമ്മൾക്കു സനാതനധർമ്മമാചാര്യനിർദ്ദിഷ്ട-
നിർമ്മലനിർവ്വികാരബ്രഹ്മം താൻ പ്രാപ്യസ്ഥാനം.

---

6. ഒരു മഴത്തുള്ളി

I

അതാ ! പതിക്കുന്നു വിയത്തിൽനിന്നും—
അന്യായം—അതുചിതമാകുമെന്നോ,
കാലപ്പകച്ചുയൂടിപെട്ടു, ഹാഹാ !
കല്യാണമെയ്യാളൊരംബുബിന്ദു. 1

ചാനത്തു തുവെൺമുഴമുത്തുപോലെ
സചേതനാസേചനകത്വമേന്തി,
ലസിച്ചൊരീയോമനയെച്ചവിട്ടി-
ത്താഴത്തു വീഴ്ത്താൻ കഴലാക്കിയന്നു ? 2

നീയാരു ? സന്താനമരത്തിൽനിന്നു
ഞെട്ടറ്റുവീഴും മലർമൊട്ടുപോലേ ;
മന്ദാകിനീസൈകതഭൂവിൽനിന്നു
പതിക്കുമന്നച്ചെറുമുട്ടപോലേ ; 3

വിധാത്രയാനദ്ധപിജചഞ്ചുവിട്ട
സിതാംബുജസ്രാദ്ധമൂണാളിപോലെ ;
ശക്രന്റെ കൊറ്റക്കുടയിങ്കൽനിന്നു
തെറിച്ച വൈരക്കുളിർച്ചില്ലുപോലേ ; 4

സ്ഥാനംപിഴച്ചംബരവീഥിവിട്ട
താഴത്തിറങ്ങും പുതുതാരപോലേ ;
പുണ്യക്ഷയത്തിൽ ത്രിദിവം ത്യജിച്ചു
ഭൂലോകമെത്തും സുമനസ്സുപോലേ ; 5

വരുന്നു ? പക്ഷേ കുളിർതെന്നലേത്തും
വാനാറുനീറിൻകണ തല്ലജം നീ ;
അതല്ലയെന്നാൽ മദമാന്നിലുണ-
മൈരാവതത്തിൻകരശീകരം നീ ; 6

മധുവ്രതാസ്വാദിതശിഷ്ടമാകും
മന്ദാരമാധ്വീകണികാവതംസം ;
പൗലോമിതന്മേൽ സഖിമാർ തളിക്കും
ഗന്ധദ്രവാംഭഃപ്രുഷതപ്രകാണ്ഡം ; 7

വാചസ്പതിക്കായ് ശതമന്യു നൽകും
പാദ്യാംബുവിൻപാവനമായ ബിന്ദു ;
സ്വർഗ്ഗസ്ഥപീയൂഷഘടത്തിൽ നിന്നു
തുള്ളിത്തുളുമ്പാൻ തുനിവാന്ന തുള്ളി. 8

[കുളകം]

അല്ലല്ല ! നീരാട്ടുകഴിഞ്ഞു തോത്തി-
യാശാംഗനത്തയ്യലഴിച്ചുലയ്ക്കു

കോടക്കരിങ്കാർകുഴലിങ്കൽ നിന്ന
ചൊറിറവുവീഴും ചെറുനീക്കണം നീ. 9

ഭവാനെയും സോദരരേയുമോമൽ-
കാദംബിനീകാമിനി, തൻവയറിൽ
ചുമന്നകൊണ്ടെത്രടിനങ്ങളം വാണ
സുപവ്വചാരാങ്കിതമാം നഭസ്സിൽ ! 10

ഇന്നാളിലത്തയ്യലിനെത്തടിയ-
മംഗല്യസീമന്തമഹത്തിൽ വാനോർ
ഇന്ദ്രായുധം മിന്നലിവറയെക്കൊ-
ണ്ടേതേതണിക്കോപ്പണിയിച്ചതില്ല ! 11

ദ്യോവിന്റെ കാദംബിനിയാം മഹേന്ദ്ര-
നീലപ്പതക്കപ്പടി ലാലസിക്കേ
കല്യാണമട്ടർശനമൊന്നുപോരും
കാളാഞ്ജനച്ചാത്തു മിഴിക്കണയ്ക്കാൻ. 12

ആമട്ട വായ്ക്കും മുകിൽമാലതന്റെ
പുണ്യോദരം ഭ്രഷിതമാക്കി നിങ്ങൾ
കരുന്നിളമ്പൂങ്കുളിർമെയ്യ,ളെത്ര
വളർക്കുമായ് വളത്തുളമായ് വളർന്നു ! 13

തായയ്ക്കു ഗർഭം പരിപൂർണ്ണമായി ;
കുട്ടക്കിടാവിൻജനനം കഴിഞ്ഞു ;
അത്തറ്റിൽ നാം കാണ്മൊരു കാഴ്ചയേതോ
സന്താനഗോപാലകഥാപ്രഭേദം ! 14

സഞ്ജാതമാത്രങ്ങളം കിടാങ്ങളെങ്ങും
താഴോട്ട താഴോട്ട പതിച്ചിടുന്ന ;
ഇല്ലൊറ്റയുണ്ണിക്കുമിരിപ്പു വാനിൽ:—
ഈറ്റില്ലമേ ! നിൻനില ശൂന്യശൂന്യം !! 15

മിന്നൽപ്പിണർക്കൊപ്പണിയും കരങ്ങ–
ളെക്കൊട്ട നീട്ടുന്ന പയോദമാലേ !
നിന്മക്കളം പൊയ്പ്പോയി ; നിനക്കു കാലം
സവ്സചപാടച്ചുരമായ്ച്ചമഞ്ഞു !! 16

സഹ്യാദ്രിശൃംഗോപലമെന്നിരുന്ന
ഘനാഘനത്തിൻപുകളസ്തമിച്ചു ;
വഷ്ണാവധൂടീകരപല്ലവത്തി-
ലതിട്ടിനം നേത്തൊരരിപ്പുവസ്തും ! 17

അരോ മരുന്നിട്ടത ! തീകൊളുത്തി-
ക്കൊണ്ടൽക്കരിമ്പാറ പൊളിച്ചിടുന്ന ;
പൊട്ടുന്ന മേന്മേൽ വെടി ; താഴെനിന്ന
തണ്ണീരുമൂറുന്ന തുഷാരഗോപുരം. 18

ജന്മക്ഷണത്തിൽ ജനയിത്രിയാളെ–
പ്പിരിഞ്ഞു നക്ഷത്രപഥത്തിൽനിന്നും
അധഃപതിക്കുന്ന കിടാങ്ങളം നിങ്ങളം,
മദ്വത്സരേ ! മദ്ധ്യമലോകപാന്ഥർ. 19

തലോടുവാനുണ്ടമരർഷികൾക്കും,
താരാട്ടു പാടാൻ സുരനാരിമാക്കും,

അമ്മിഞ്ഞ നൽകാൻ സുരഭിക്കുമാശ ;
ഹാ ! നിക്കളത്രയ്ക്കുഭിജാതരുപർ ! 20

അതെന്തിനോത്തുന്നു ? മുഴങ്ങിടട്ടേ-
യാക്രന്ദനം നിഷ്ഫലമംബരത്തിൽ ;
ഇല്ലില്ല നിങ്ങൾക്കുമിവക്കുമോക്കി-
ലിതഃപരം ലേശമുണാനുബന്ധം. 21

സഹിക്കയില്ലിഗ്ഘനപുത്രശോകം
കാദംബിനിത്തയ്യൽ ; കുറേക്കഴിഞ്ഞാൽ
ദിങ്നാരിമാർത്തൻനിടിലത്തിൽനിന്ന-
ക്കസ്തൂരികപ്പൊട്ടു മറഞ്ഞുപോകും. 22

II

ഇക്കൊച്ചു നീർത്തുള്ളിയുമീശ്വരന്റെ
കമ്മട്ടമേ ! നിന്നുടെ നാണ്യമല്ലേ ?
അതിന്റെയിങ്ങേവശമാണു ഞങ്ങൾ
വായിച്ചുതങ്ങേവശമന്യലേഖം. 23

വത്സ വത്സ ! മത്സഖ ! വത്സനിങ്ങു
പോരുന്നതിപ്പുരുഷപൂർവപുണ്യം !
ആഗന്തുകോപാസകർ ഞങ്ങളുടെ-
യ്ക്കാത്മാർത്ഥമാം സ്വാഗതമോതിടട്ടേ. 24

നീഹാരനാഥം നീങ്ങിയവാറൊരിക്ക-
ലന്തിക്കളിക്കാഴിയണഞ്ഞൊരക്കൻ

അദൃശ്യനായ് ; മറെറാരു ചിത്രമാനു
പിറെറന്നു പൊങ്ങീ— ബന്ധവാമുഖാഗ്നി. 25

അട്ടപ്പിലേയ്ക്കണ്ഡകടാഹമേററി,-
യാജ്യംനിറ,ച്ചഗ്നിയടിക്കു കൂട്ടി,
ലോകംവെരുക്കുന്നൊരു 'സൂര' നിൻെറ
രേഫം പിഴച്ചോരു ഭകാരമാവാം. 26

നിദാഘകാലത്തിലിനൻ വരുത്തും
പഞ്ചാഗ്നിമദ്ധ്യസ്ഥിതിയിൽ ജനങ്ങൾ
നീത്തുള്ളിയായോരമൃതാത്മകൻെറ
നവാവതാരത്തിനലം തപിച്ചു. 27

ജീമൂതമായ് വിണ്ണുപടത്തിൽ മന്നിൻ
താപക്കൊടുംതീപ്പുക ചെന്നുപററി ;
കരങ്ങളായിരമുള്ളവൻെറ
നീലക്കൊടിക്കുറ നിലത്തുവീണു. 28

അവൻെറ ഗർവ്വിന്നവസാനമേകാൻ
തുമിന്നൽമഞ്ഞപ്പുതുചേല ചാത്തി
നീലാംബരോപാന്തമണഞ്ഞു കാണായ്
ശാർങ്ഗേന്ദ്രചാപത്തൊടു കൃഷ്ണമേഘം. 29

ആയജീവനാധാരമലിഞ്ഞുതിക്കും
ഗീതാമൃതത്തിൻപ്രഥമാക്ഷരം നീ
അശേഷലോകത്തിനുമാധിപോയെ-
ന്നാവേദനംചെയ്യുമമർത്ത്യദൂതൻ. 30

സരോവരച്ചേറിനകത്തുനിന്നു
പൊന്തും സിതാംഭോരുഹകുഡ്മളം നീ ;
ഈട്ടിപ്പുതുപ്പെട്ടിയിൽ മിന്നിടുന്ന
മഹാർഹമാം വൈരമതല്ലിയും നീ ; 31

കലീനയാം നായികതൻ കടക്കൺ-
കോണിൽത്തിളങ്ങും പ്രണയാങ്കുരം നീ ;
മൻകോപിതൻ ശുദ്ധഹൃദന്തരത്തി-
ലാവിർഭവിപ്പോരനുതാപവും നീ. 32

(യുഗ്മകം)

വിൺപൊയ്കനീർത്തുള്ളികൾ ചോന്നിടായ്വാൻ
ചാപംവളച്ചിന്നടിപ്പരപ്പിൽ
ഇരിമ്പുക്രമ്പണയിട്ടപോലെ
ഘർമ്മാത്യയത്തിൽ ഘനമല്ലസിച്ചു. 33

നിദാഘകാലത്തിലഹസ്സുകൾക്ക
വിരാമചാരുതപവിഘാതമേകി
ലോകം തപിപ്പിച്ച പയോദമിപ്പോൾ
പ്രഹ്ലാദനെത്തന്ന ഫിരണ്യനായി. 34

പരോപകാരപ്രവണൻ ഭവാനെ
പ്രാദുർഭവിപ്പിപ്പതിനൊന്നിനായി
കാർകൊണ്ടലിജ്ജീവിതയാത്രചെയ്ത
തജ്ജന്മമിപ്പോൾക്കൃതകൃത്യമായി. 35

അംഗീകരിക്കട്ടെയനർഘമായ
സായുജ്യമക്കാർമ്മുകിൽ ധന്യധന്യം ;

അപാരനീഹാരകുപാരസാർദ്ര-
നങ്ങിങ്ങുപോന്നാലുമനാഥബന്ധോ ! 36

വായുംതുറന്നംബരവീഥി നോക്കി
വാഴുന്ന വേഴാമ്പൽ വഴിക്കുതന്നെ ;
അതിന്റെ ചേതോഹരമാം ഗളത്തി-
ന്നന്തർവിഭ്രഷ്ടാമണിയാകണേ നീ ! 37

ചിരന്തനൻ മാമുനി യാജ്ഞവൽക്യൻ
വമിച്ച ദിവ്യാഗമതല്ലജത്തെ
പൊൻതിത്തിരിപ്പുള്ളുകണക്കു, നിന്നെ-
യച്ചാതകം സസ്പൃഹമാസ്പദിക്കും. 38

വെൺതിങ്കൾതന്നഗ്രകരാങ്കുരത്തെ-
ച്ചെമ്പോത്തുപോൽ നിന്നെ നകന്നു നിൽക്കേ
പ്രായോപവേശവ്രതതാന്തനാമ-
ത്തപസ്വിസാക്ഷാദ്ഭൂതാൾനാകം. 39

ആശ്വസ്യമെന്തുണ്ടിതിൽ നീഡജത്തിൻ
ക്ഷുത്താഘശാന്തിക്കിതരാനപേക്ഷം
ആത്മാർപ്പണം ചെയ്തു പണ്ടുമിന്നും
ജീമൂതവാഹനൻ വിധിച്ച ധർമ്മം. 40

അല്ലെങ്കിലങ്ങേയ്ക്കു വിടംകടന്നു
താഴത്തു രത്നാകരവേദിതന്നിൽ
നിഷ്പന്നമാം ശുക്തികയിൽ പതിക്കാം
ഹോമാഗ്നിയിൽ ദിവ്യഹവിസ്സുപോലെ ; 41

മഹാകവീന്ദ്രന്റെ നവാശയം നൽ–
പദ്യത്തിനുള്ളിൽ കുടികൊണ്ടപോലെ ;
പരോക്ഷമല്ലാത്തൊരു തത്ത്വബോധം
ഭക്തന്തരംഗത്തിലമന്ദപോലെ ; 42

ആഴിക്കടിത്തട്ടിലതേവരയ്ക്കു–
മധന്യമായ്ത്തന്നെ കിടന്ന ചിപ്പി
നിന്നോടുചേരുമ്പൊഴതേക്കുമസ്സൽ
കാന്തിക്കതിർക്കുന്ദളകാമധേനു. 43

(യുഗ്മകം)

കാലക്രമത്തിൽ കമനീയമായ
കല്യാണമുക്താഫലതല്ലജം നീ
താരുണ്യമേന്തുന്നൊരു തയ്യലാളിൻ–
നാസാഗ്രഭൂഷാനവരത്നമാകും. 44

അനംഗസാമ്രാജ്യപതാകയാമ–
ത്തുമിന്നൽമെയ്യാംകണിമൈക്കുതികം നീ
തേഞ്ചോരിവായിൻ സിത പൂശിടുന്ന
മന്ദസ്മിതത്തെപ്പുനരുക്തമാക്കും. 45

അല്ലെങ്കിലഗ്ര്യോപവനാങ്കണത്തിൽ
വെയ്ലത്തുവാട്ടും പനിനീർസുമത്തിൽ
അങ്ങയ്ക്കു പറ്റാം ശുകശാബകത്തിൻ
പൂംതോടിയിൽ ദുഗ്ധകണംകണക്കേ. 46

കണ്ണാടിയിൽത്തൻമുഖകാന്തിനോക്കി–
ശ്ലീഷ്മംകളുക്കുന്ന വരാംഗിപോലെ

ആ റോസ തെല്ലൊന്നടനച്ചലിക്കും
സപകീയമാധ്വീരസപാനമത്തം. 47

പാനീയബിന്ദോ! കുലൻ ഭവാനാൽ
വാർണ്ണീഷിടപ്പെട്ടൊരതിൻദലങ്ങം
ലാവണ്യപീയൂഷസരോവഗാഹം
വേറിട്ട നേടാൻ കൊതികൊംവതില്ല. 48

ഇളംപലാൽപ്പദമാമനർഘ-
ഗാരുത്മതത്തൊട്ടിലിൽ മന്ദമന്ദം
ആ മുത്തണിക്കുമവിഗ്രഹത്തെ-
ത്തെത്തെന്നലാട്ടിച്ചരിതാർത്ഥമാകും. 49

ഇളംനറുന്തേൻ കുളിർത്തുള്ളിയായ് നീ-
യപ്പൂവിൽ വാണല്പദിനങ്ങളംപോക്കി
മന്ദാനിലന്നും മധുലിട്ടിനും നി-
ന്നോമൽതനുസ്പർശത്തു പകുത്തുനൽകും. 50

പലാശപത്മപ്പുതേല്പജത്തിൽ-
പ്പറുന്നനിന്നെസ്സുദിരാടിനിൽക്കേ
രമയ്ക്കിളമ്പട്ടവിരിപ്പിൽ വീണ
കാൽത്താർചിലമ്പിൻമണിപോലെ കാണാം. 51

കേകാരവത്താൽ സുനിതത്തിനോമൽ-
പ്രത്യുക്തി നൽകി പ്രമദോന്മദത്തിൽ
പിഞ്ഛം വിരിച്ചാടിന ബർഹി സാക്ഷാൽ
കൃഷീവലാന്തഃപ്രതിബിംബരൂപം. 52

ഒരിക്കലെങ്കിലോ പരമശൃശൃംഗ-
സമൻ ഭവാൻ വൈപ്പൂ പാദപത്മം
പ്രത്യക്ഷഗാരുത്മതപത്രരാഗ-
പത്മാലയയ്ക്കുസ്ഥലമഗ്ര്യസൌധം. 53

ചൊല്ലുന്ന മാലോകർ ഭവാൻ വെടിഞ്ഞ
മഹീവിഭാഗം മരുഭ്രമിയെന്നും
സച്ചിൽസ്വരൂപന്റെ കൃപാകടാക്ഷം
കൈവിട്ടവൻ കന്മഷശാലിയെന്നും. 54

സോദര്യരോടൊത്തരുളും ഭവാന്റെ
സാന്നിദ്ധ്യസൌഭാഗ്യമൊരിക്കലാസ്സാൽ
സൃഷ്ടാവു പൊള്ളും മണലാൽച്ചമച്ച
സഹാറയും ശാദ്വലഭ്രമതല്ലി. 55

ക്ഷണാർദ്ധമായു,സ്സുഖമാത്രമംഗം,
പരാർത്ഥമായ് രണ്ടുമുഴിഞ്ഞുതള്ളി
സ്വജീവിതോദ്ദേശനിവൃത്തി നേടും
ഭവാനെ ഞാൻ ദേശികനായ്വരിപ്പൂ. 56

തുടങ്ങരുതേ നീ വാനിലിരിപ്പതല്ല,
താഴെപ്പതിക്കുന്നതു തന്നെ മോദം ;
അതാം കൃതാർത്ഥീകൃതജീവിതക്ക
കിരീടമേ ! നിൻറെയുമന്തരംഗം. 57

ആഗാമിയാം ജന്മശതത്തിലും നീ-
യന്യോപകാരവ്രതബദ്ധകക്ഷൻ

ഞാകല്പമാദിത്യനു തുല്യമാം നിൻ–
മൈനംദിനവ്യാപ്തി ധന്യധന്യം. 58

പോരിന്നൊരുങ്ങുന്ന ഭടന്റെയീഷ–
ന്മുഖഭയൊ,ന്നാജിയിൽ വെറിനേടി
ഉരച്ചുടം താഴെയഴിച്ചു വൈക്കാ
പോരാളിതൻ പൂർണ്ണമുഖമേ വേറെ. 59

ശ്യോവിൻമുഖം മുഷ്കകളങ്കമായി ;
ഭ്രമിക്ക കണ്ണും കരളും കളിത്തു ;
സവ്യ സന്തുഷ്ടിസമുല്ലസിച്ചു ;
ഭവാന്റെ കാരുണ്യവിലാസമെല്ലാം. 60

ജയിക്ക കല്യാണഗുണൈകസിന്ധോ !
ജയിക്ക വിശ്വാത്തരവിശ്വബന്ധോ !
ജയിക്ക വിസ്മാപിതസർവ്വജന്തോ !
ജയിക്ക ചർജന്യകൃപാംബുബിന്ദോ ! 61

7. സൗഭ്രാത്രഗാനം

വിശ്വബ്രഹ്മാണ്ഡബോണ്ഡകത്താവായ് വിളങ്ങുന്ന
സച്ചിദാനന്ദമൂർത്തേ ! സത്യശാന്ത്യദ്വൈതാത്മൻ !
സർവ്വസ്ഥാവരചരജന്മദാതാവാം സ്വാമിൻ !
സർവ്വഭ്രാന്തയ്യാമിൻ !! സാഷ്ടാംഗം നമസ്കാരം.
അങ്ങയാൽ സനാഥയായ് ജീവിപ്പൂ ഭഗവാനെ !
ഞങ്ങളംതൻ പെറമ്മയാം മേദിനി കല്യാണിനി.
അപ്പതിപ്രാണയ്യുള്ളോരെയുരസന്താനങ്ങളം,
മൽപ്രഭോ ! വിശ്വാത്മാവാമങ്ങയാൽ പിതൃമാന്മാർ,
പൂരുഷവംശ്യർ, ഞങ്ങളം, പുണ്യാധീനാധീശ-
രാരുവാനേകോദരസോദരരല്ലാത്തവർ ?

ദേവ ! ഞങ്ങളെപ്പഞ്ചഭ്രാതങ്ങളം പുലർത്തുന്ന
ഭാവൽക്കൈകാജന്മരാജ്ഞീപാട്ടകാസംവാഹകർ.
സ്ഥൂലലക്ഷ്യയാം ദേവി ഭ്രാതധാത്രി ഞങ്ങളംക്ക
ളുന്മത്തുന്മിലർപ്പിപ്പൂ ശോഭനം സസ്യഭോജനം.
പാരരക്ഷണംകൊണ്ടു ഭക്ഷ്യമാക്കാൻ കെല്പുള്ള
പാവകൻ ഞങ്ങളംക്കതിൻ ഭോക്തിമാനാം പാചകൻ.
ഉത്താപം ശമിപ്പിപ്പാൻ ഞങ്ങളംക്കുണ്ടപ്രാർത്ഥിത-
ദുശ്ശാബ്ദിമഥനമാമമൃതം വാഞ്ഛാധികം.
ക്ഷോണിഭൃത്തിനെപ്പന്തായ് ക്രീഡിക്കും മരുത്തസ്സൽ-
പ്രാണഭാണ്ഡാഗാരത്തിൻ പ്രത്രിതനാം യാമികൻ.
മോഹനമാമുഷസ്സിൽ ഞങ്ങളംക്ക ബാലാർക്കൻതൻ
സാഹസ്രമയൂഖങ്ങളം സൌഖശായനികങ്ങളം.

സാദരം സായാഹ്നത്തിൽ ഞങ്ങളെസ്സംസേവിപ്പൂ
ശീതോപചാരവിദ്യാപാരഗൻ ജൈവാതൃകൻ.
കേടകന്നിരവിങ്കൽ ഞങ്ങൾക്കു സിദ്ധിക്കുന്ന
ഗാഢനിദ്രാകാമിനീകണ്ഠാശ്ലേഷാനുഗ്രഹം.
സത്യമായ് ഭവൽകൃപാസാധ്യസർവ്വാഭീഷ്ടാർത്ഥർ
മദ്ധ്യമലോകാവാസർ മാനുഷർ മഹാഭാഗർ !

കീലകമെങ്ങോ കൊട്ടുത്തഭ്രമാം ഗീർവ്വാണർതൻ
നീലത്തുക്കമഞ്ചത്തെ നിലയ്ക്കു തുക്കിക്കൊണ്ടും ;
അണ്ഡഗോളവൈഭൃതദീപങ്ങൾ വീണീടാതെ
ദണ്ഡമറവയെത്തൻ ശിരസ്സാൽ താങ്ങിക്കൊണ്ടും ;
വാനത്തു ചിറകെന്നോ പറക്കും മേഘങ്ങൾക്കു
വായുസ്തംഭനേത്തിങ്കൽ വൈദഗ്ധ്യം നല്കിക്കൊണ്ടും ;
വാരിധിധാരായന്ത്രനാഡികീകരങ്ങളാൽ
പാരിടം യഥാകാലം സംസിക്തമാക്കിക്കൊണ്ടും ;
ഋതൃത്തുക്കഥകളിയോഗക്കാരെയും മുറ-
യ്ക്കാടിച്ചു രംഗസ്ഥിതക്കാനന്ദമേകിക്കൊണ്ടും ;
ധാത്രിയെത്തിന്മാൻ വരും സാഗരദുർഭ്രതത്തെ
മാത്രക്കോൽവരവരച്ചപ്പുറം മാറിക്കൊണ്ടും ;
ദാനനീർ പൊഴിക്കുന്ന ശൈലമാതംഗങ്ങളെ
ക്ഷോണിപൃഷ്ഠത്തിൽ ചേർത്തു തളച്ചുനിർത്തിക്കൊണ്ടും ;
ഗൌരീശങ്കരശിരോബിന്ദുസ്ഥം ഗൂഢ്ധ്രോത്തംസം ;
പാരാവാരാധോബിന്ദുപതിതം ത്വൽപ്രപോതം ;
രണ്ടിന്നുമൊന്നുപോലെ നിത്യാന്നദാനം ചെയ്വാൻ
പണ്ഡിതനായ്മേവുന്ന പരമാത്മാവേ ! പോറ്റി !!
ഭവൽകം ജന്മകർത്തൃവാത്സല്യം ലസിക്കുന്നു ;
ഭവൽകം തുല്യവീക്ഷാപാരമ്യം ജയിക്കുന്നു.

അങ്ങയാലബ്ധികാങ്ക്ഷിക്കാധിപത്യം സിദ്ധിച്ച
ഞങ്ങളം വൃക്ഷാഗ്രായത്തിൽക്ഷിപ്രരാം കരങ്ങന്മാർ—
എങ്ങുനിന്നുണ്ടായവർ ; എങ്ങുപോയ്പ്പറേണ്ടവർ ;
എങ്ങനെ പുരുഷാർത്ഥം മർത്ത്യത്തിൽ നേടേണ്ടവർ ;—
ഏതുമൊന്നറിയാതെയെന്തെല്ലാം കാട്ടുന്നീല
ജാതിമാത്രാവലംബി മാനുഷനാമാക്കളായ് !
അന്യജന്തുക്കളോടുള്ളാചരണമോ പോട്ടെ ;
മന്നിൽ മർത്യദ്രോഹിയും മർത്യൻതാൻ മഹാകഷ്ടം.
ആത്മകക്ഷിപൂരണൈകാഭിലാഷകർ ഞങ്ങ-
ളാത്മസാൽകൃതാസ്മാകഭ്രാതൃഘാതവ്യാപാരർ.
ഉച്ചലൽപക്ഷങ്ങളായ് വിസ്തൃതവിഹായസ്സിൽ
സച്ഛന്ദം ചരിക്കേണ്ട നീഡജങ്ങളാം ഞങ്ങൾ
വർണ്ണ,വിശ്വാസ,ദേശ, ഭാഷാ,വർഗ്ഗ,ഭേദത്താ-
ലന്നന്ന നാനാവിധം കാളഗർത്തമുണ്ടാക്കി
വായുവും വെളിച്ചവുമേൽക്കാതെ ജന്മാന്ധരാ-
യായതിൽ ശ്വാസംമുട്ടിക്കിടപ്പൂ മന്ദപ്രജ്ഞർ.
ശങ്കയെന്തി,ബ്ഭേദങ്ങൾ സ്വാർത്ഥക്ഷോഭം കക്കന്ന
സങ്കല്പച്ചിലന്തികൾ തൂക്കിട്ടം മാറാലകൾ !
ആയവയ്ക്കപ്പുറം കാണുവാൻ കണ്ണില്ലെങ്കിൽ—
ആയവ തട്ടിത്തൂത്തു തള്ളുവാൻ കൈയില്ലെങ്കിൽ—
ആ നരസൂകരത്തെയധരീകരിച്ചോരു
മാനവകുലാംഗാരം മന്നിലുണ്ടാവാനില്ല.

വർണ്ണമെന്തോന്നു വർണ്ണം? കാർഷ്ണ്യവും ധാവല്യവും
നിർണ്ണയം നാനാലോകചിത്രകൃത്തിൻ ചായങ്ങൾ.
അല്പമല്പിതിന്നത്ര ; രണ്ടുമീശ്വരനൊപ്പ,-
മുല്ലയുംകൈരവങ്ങൾ ചന്ദ്രമസ്സിനുപോലെ.

കോകിലമാലാപിപ്പൂ കാകളീകളകളം ;
കോടക്കാറനയിപ്പൂ കുംഭിനീജലസേകം ;
നിസ്തുലം ദ്രാക്ഷാഫലം ലോകക്കു ജിഹ്വാമൃതം ;
കസ്തൂരി വിശേഷാത്തരം സൗരഭസമാകഷ്ടി.
മാഹേന്ദ്രചാപത്തിലും, മൈനതൻ പൂമെയ്യിലും
മായൂരബർഹത്തിലും ഭാസിക്കും വർണ്ണോൽകരം
മാനുഷവർണ്ണങ്ങളെക്കാളെത്ര മഹനീയം ?
മാനം വർണ്ണോപാധികം ലഘ്വവർണ്ണഗഹ്വരം.
ഭാരതീയരെ ! കാഷ്ണ്യധാവള്ല്യസ്വതന്ത്രാ-
ഭ്രാന്തപ്രപരമാത്മജ്ഞാതാക്കളല്ലോ നമ്മൾ.
കൃഷ്ണമൂർത്തിയജ്ജുനനുപദേശിച്ച ഗീത
കൃഷ്ടിക്കും, കൃഷകനും, വൃദ്ധയം കുളിപ്പിപ്പൂ ;
കൃഷ്ണപ്രാണൻ കാളിന്ദി രുദ്രപ്രാണൻ ജാഹ്നവി—
ക്ഷ്മായ് പ്രയാഗത്തിൽ രണ്ടുപേരും യോജിപ്പൂ.
കാമനക്കടക്കണ്ണൊരിടം തകർക്കട്ടെ ;
കോമളപ്പൂപ്പഞ്ചിരി മറേടം പൊഴിക്കട്ടെ ;
അംഗനാവദനമാമംഭോജപ്രകാണ്ഡത്തിൽ
ഭൃംഗവും ക്രീഡിക്കട്ടെ ; ഹംസവും ക്രീഡിക്കട്ടെ ;
സൗന്ദര്യവിലാസങ്ങളാരണ്ടും—അവയിങ്ക-
ലൊന്നുവേണ്ടൊന്നുപോരുമെന്നേത്ര യുവാവോർപ്പൂ ?
രണ്ടിനും കവയിത്രി നായികാമുഖലക്ഷ്മി ;
രണ്ടിനും സചേതസ്സു നായകവിലോചനം.

സർവ്വേശസാക്ഷാൽകാരസാധനോപായം മതം ;
ഗർവ്വകാനിത്തുംകൂടിട്ടെവമേ ! പയ്യുപ്പുമോ ?

ശാന്തിദേവതാലാസ്യരംഗമാമിവിടെയോ
ഭ്രാന്തിയും, സിദ്ധാന്തവും, ദ്വേഷവും, മാത്സര്യവും ?
ഓരോരോ മതങ്ങളുമോരോരോ കാലത്തിങ്കൽ
പൂരുഷാതിഗപ്രജ്ഞപുണ്യശ്ലോകോപജ്ഞങ്ങളം.
ഭിന്നഗോത്രോൽഭ്രതങ്ങളാകുമസ്സരിത്തുകളം
ചെന്നുവീഴുന്നതെല്ലാം ചിത്സ്വരൂപൈകാബ്ധിയിൽ.
ഓരോരോ ദേശങ്ങളെപ്പോഷിപ്പിക്കുന്ന വഴി ;-
ക്കോരോരോ ജനങ്ങളെശ്ശ്രേഷ്ഠിമാന്മാരാക്കുന്ന.
താഴ്ച്ചയെങ്ങുയർച്ചയെങ്ങൊന്നിൽനിന്നൊന്നി,ന്നതു
തീർച്ചയാക്കുവാനുള്ള ദിവ്യമാപകനേവൻ ?
ഭാസ്കരഭാസുക്കളിൽ ഭാസുമാനമേതെന്നു
പാഴനേഷണം ചെയ്യും ഭ്രാന്തരേ ! ശാന്തം പാപം ! !
സോദരന്മാരേ ! മതശബ്ദത്തിൻരങ്ങാംവണ്ണം
ഹാ ! ദകാരാദേശത്താൽ വൈരൂപ്യമുൾക്കൊള്ളാല്ലേ!

ദേശഭാഷാഭേദങ്ങളെന്തിനു നമ്മൾക്കിത്ര
വാശി വായ്പിപ്പൂ ലോകസ്യന്ദനചക്രാരങ്ങൾ ?
ഏതുദേശം മാതാവാം ധാത്രിതൻദേഹാംശമ,-
ല്ലേതുഭാഷ വാഗ്ദേവീസംഗീതസുധയല്ല?
കാറിനെക്കാറിൽ നിന്നു പക്ഷിക്കു മാറാവതോ ?
നീറിനെ നീറ്റിൽ നിന്നു വഞ്ചിക്കു നീക്കാവതോ ?
തൽഗ്രഹമദ്ധ്യകക്ഷ്യ ലോകേശ ! മഹി ; ഞങ്ങ-
ളുക്കക്ഷ്യാഗണത്തിങ്കൽ ക്രീഡിക്കും സുനന്ദയർ.
പാരിടം പ്രാണികൾക്കു പദ്ധതിസ്ഥമാം സത്രം ;
ആരിതിൽ ഗൃഹമേധി ? ആരന്യനാഗന്തുകൻ ?
ആതിഥേയത്വബോധം സൽപ്രജയാക്കാതുള്ളോ-
രാത്മദേശബുദ്ധിയാലാരയ്യോ ഗൃഹപതി ?

സമ്പ്രതി ജാതിവർഗ്ഗവംശാദിഭേദങ്ങളാൽ
കുംഭിനീവക്ഷസ്സൊരു കക്കടയുല്പാംഗണം !
ഉണ്ടു ജാതിയിൽ ജാതി ! ഓരോന്നുമൈക്യദ്രുമം
തുണ്ടുതുണ്ടാക്കീടുന്ന ഉന്മേധാപരശ്വധം !!
അന്ധകൂപത്തിൽക്രൂപം ; അയതിൽ വീണ്ടും ക്രൂപം:—
ഹന്ത ! നാമെത്ര താഴത്താണ്ടുപോയ് സഗർഭ്യരേ !
പൂവ്വികർ തല്പാലത്തെക്കൃഷിക്കായ് സപല്പം തമ്മിൽ
വേർപെട്ടത്തിന കേദാരങ്ങളംതൻവരമ്പുകൾ
പിന്നേടമ്പ്രംലിഹപ്രാകാരങ്ങളായ്ത്തീന്നു ;
നിമ്നഗാസേകം നിന്നു ഭ്രയിഷ്ഠഭാഗങ്ങൾക്കും.
അയവു ഫലസ്പർശമേൽക്കാതെ നാട്ടിന്നേകീ
ഭ്രയസ്സാം വൈരൂപ്യവും, പങ്കവും, ദൌർഗത്യവും.
അപ്രാകാരങ്ങൾ നവ്യശിഷ്ടാചാരമാതംഗ
വപ്രക്രീഡയിൽത്താഴെ വീഴുന്നു ; തകരുന്നു.
തോയമീയനുവ്രകേദാരങ്ങൾക്കും വേണം ;
അയതിന്നവകാശമവയ്ക്കും ജന്മായത്തം.
ആടിയിലനപ്രസ്ഥമായാരോ നിർമ്മിച്ചൊരീ
ജാതിനിശ്രേണിയിപ്പോളാദ്യന്തമൂർദ്ധ്വാധരം.
ഘോരഘോരവർഗ്ഗീയവിദ്വേഷമാത്സര്യേർഷ്യാ
നാരകങ്ങളിലത്രേ നമ്മളേയിറക്കുന്നു.
ശ്രീരാമൻ ഭരതനും ലക്ഷ്മണൻ ശത്രുഘ്നനും
ദാരായും, ഷുജായുമിന്നുറങ്ങീബും മൂറാദും !

നാമങ്ങപ്പുറം നോക്കാം ; അദ്വൈതോപദേഷ്ടാവാ-
മാമനീഷാപഞ്ചകകർത്താവിൻ സ്വന്തം നാട്ടിൽ

മാനുഷന്മാക്കുണ്ടുപോൽ മാനുഷന്മാരെത്തീണ്ടൽ !
കാണുമോ ഉരാചാരകാക്ഷ്യൊന്നിതിൽപ്പരം ?
പാഞ്ചഭൌതികമല്ലേ ദേഹമാപ്പാവങ്ങൾക്കും ?
പാണിപാദാദ്യംഗങ്ങൾ സർവ്വൻ നല്കീട്ടില്ലേ ?
കായികമോ പാർത്ഥക്യം മാനസികമോ കാണ്മ-
തായവക്കും നമ്മൾക്കും? ജല്പിപ്പിൻ ജാത്യന്ധരേ !
വർണ്ണത്തിലുണ്ടൊരല്പം വ്യത്യാസം ; അല്ലേ ? കഷ്ടം !
വർണ്ണമോ പൂറംപൂച്ചു ! പെപ്പർമെൻറിലെ വർണ്ണം ! !
നന്നായ് മെയ് വെളുത്തുള്ള നമ്മളിൽ ചിലരെല്ലാം
കണ്ണാടിക്രൂട്ടിലിട്ട കാളിയകാളാഹികൾ.
നന്നായ് മെയ് കറുത്തുള്ളോരവരിൽ ചിലരെല്ലാം
അണ്ണാവോദരത്തിങ്കൽ തിളങ്ങും വെൺമുത്തുകൾ.
ആരാരെത്തീണ്ടീടരുതപ്പുറം കടക്കുകിൽ
പോരാ തെല്ലു സംസ്കാരം എന്നൊരു കുറവ് ! അല്ലേ?
പ്രാശിതഗ്രന്ഥതത്പരർ നമ്മളിൽ ചിലരെല്ലാം
കാശിന്നു നുറുവില്ലും കാചത്തിൻകഷണങ്ങൾ.
അനധീതാദ്യാക്ഷരരവരിൽ ചിലരെല്ലാം
ഖനിയിൽ കാന്തി മങ്ങിക്കിടക്കും സദ്രത്നങ്ങൾ.
കാണണമവയ്ക്കുള്ള കാമനീയകമെന്നാൽ
ശാണഘർഷണം മാത്രം ലേശമൊന്നാവശ്യകം.
കാറിനെക്കാററടിച്ചു ദൂരത്തു കളയട്ടെ ;
താരങ്ങൾ തെളിയട്ടേ താരുണ്യപൂർണ്ണാങ്കങ്ങൾ.
നമ്മളെപ്പോലെ തന്നെ നൂനമസ്സാധുക്കളും
അമ്മതൻവെണ്മുലപ്പാൽ കുടിച്ചുവളർന്നവർ
അയ്യമ്മ പെറുപോയ കുറമൊന്നിനാൽ മാത്ര-
മായല്ലോ കഷ്ടമിമ്മട്ടന്യായം ! അന്യായമേ ! !

നമ്മളല്ലിതിൽപ്പക്ഷേ തെറ്റുകാർ ; ഔദാസീന്യം
നമ്മുടെ പൂർവികർക്കും ബുദ്ധിപൂർവകമല്ല.
ഏതായാലുമിബ്ബാലർ സംപ്രാപ്യവയസ്സുരായ്
പൈതൃകസ്വത്തിൽ നൈജഭോഗത്തെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.
ന്യായമാണാപ്രാർത്ഥന ; നാം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുംവിട്ടി-
ന്നായവക്ത്രനല്ലിയായുണ്യപുണ്യം നേടാം.

പേർത്തും സോദരന്മാരേ ! നമുക്കിജ്ജീവിതാബ്ധി-
യോർത്തുകാണ്മോളമെത്ര ദുസ്തരം ഭയങ്കരം !!
ദ്വന്ദകല്ലോലലോലം ; ശങ്കാബാഡവാകുലം ;
ഷഡ്ഭാവയാദഃപൂർണ്ണം ; സ്വാർത്ഥപ്രസ്തരകീർണ്ണം ;
ദുർദ്ദൈവതപ്തോഷ്ണവാതക്ഷുബ്ധം ; - ഹാ ! നാമെങ്ങനെ-
യിദ്ദീർഘവിസ്തൃതഗാഢാർണ്ണവം കടക്കേണ്ടൂ ?
ഗോഷ്പദംപോലെ നമ്മെയിക്കടൽ കടത്തുവാൻ
സൌഭ്രാത്രബുദ്ധിമാത്രം സഹായത്തൈവചക്ഷണ്യം.
അബ്ധിയൊന്നുണ്ടെങ്കിലേതു വാമനന്മാർക്കു-
മത്ഭുതം ത്രൈവിക്രമപ്രക്രമമാജ്ഞാധീനം.
സൌശീല്യം, സൌമനസ്യം, സൌഹാർദ്ദം, സാഹോദര്യം,
സൌഭ്രാത്രമിമ്മട്ടുള്ള സൽഗുണപ്രകാണ്ഡങ്ങൾ
അന്യോന്യവിദ്വേഷാധോലോകത്തിൽനിന്നു നമ്മെ-
പ്പുണ്യമാം ശാന്തിനാകം പൂകിക്കും സോപാനങ്ങൾ.
സാർവ്വലൌകികമായ നാണ്യവും സൌഭ്രാത്രമേ ;
സാർവ്വകാലികമായ നിധിയും സൌഭ്രാത്രമേ ;
സാർവ്വവർണ്ണികമായ മന്ത്രവും സൌഭ്രാത്രമേ ;
സാർവ്വകാമികമായ മണിയും സൌഭ്രാത്രമേ ;
ലോകൈകയോഗക്ഷേമപ്രാസാദമൂലസ്തംഭം ;
ലോകൈകാന്തഃകർമ്മണചൂർണ്ണയോഗം സൌഭ്രാത്രം.

ആയത്തസിദ്ധിച്ചവരമ്മയാംമഹിക്കെന്നു-
മാനന്ദദുഗ്ധാഭിഷേകാനന്തമാനവ്യാപൃതർ.
ഭ്രരിജീവിമാനസപുഷ്പസഞ്ചയമൊരു
ചാരുധൈര്യകൈരളീയതന്തുവിൽക്കോർക്കുന്നവർ.
വിസ്തൃതവിദ്യോതിതചിത്തരമ്മഹാന്മാർക്കു
ശത്രുവാങ്നാരാചങ്ങളം ചിച്ചകപ്പൂമാലകം.
വസ്ത്രമലാന്യർക്കുഴി ; കുടുംബം മാനുഷ്യകം ;
വിത്തം നിത്യസൌഹിത്യം ; വാഞ്ഛിതം സർവോദയം.

സേവിപ്പിൻസൗഭ്രാത്രത്തെസ്സേവിപ്പിൻ സൗഭ്രാത്രത്തെ-
ദ്ദേവദേവാവാസമാം ദിവ്യപുണ്യക്ഷേത്രത്തെ !
സാധിച്ചു നാം ശർമ്മണ്യശൈശിരത്തുവിൻ ശമം,
സാധുലോകസൌഭാഗ്യസാരസമനോരമം.
നവ്യമാം ചൈത്രം വന്നു ; നാം കണ്ടിട്ടില്ലിമ്മട്ട-
ദ്ദിവ്യചിത്രകാരനേറ വിശ്വവ്യാപ്യാലേഖനം.
ഏതു മാനുഷതരുവല്ലികളണിവീല
മാധവപ്രസാദത്താൽ പ്രത്യാശാപുഷ്പങ്ങളെ ?
ആ നൽപുഷ്പങ്ങളം —ആക്കുമാസേചനങ്ങളം—വിടി-
ന്നാമോദം പരത്തട്ടെയന്യലോകത്തിൽപോലും.
വന്നാലും ഭ്രാതാക്കളേ ! വന്നാലും ജേതാക്കളേ !
നിന്നാലുമൊത്തുചേർന്നു ; നന്നാകുമെല്ലാം മേലിൽ.
പാർത്ഥക്യം നശിക്കട്ടേ ; പൈശുന്യം നശിക്കട്ടേ ;
വിദ്വേഷം നശിക്കട്ടേ ; വിഭ്രാന്തി നശിക്കട്ടേ.
ശാന്തതാ ലസിക്കട്ടേ ; സൽബുദ്ധി ലസിക്കട്ടേ ;
സൌഹാർദ്ദം ലസിക്കട്ടേ ; സൌഭ്രാത്രം ലസിക്കട്ടേ.
മാതാവു രത്നാകരമേഖല സർവംസഹ ;

താതൻ ഭ്രൂതഭാവനൻ സർവേശൻ പരമാത്മാ ;
ഏകഭാവത്തോടു നാം മാതാപിതാക്കന്മാരെ-
യേകസ്വരത്തിൽ, ഒരേ താളത്തിൽ, വാഴ്ത്തിത്തൊഴാം.
നമ്മുടെ തൊഴുത്തികം നാടെങ്ങും മുഴങ്ങട്ടേ ;
ചിന്മയശ്രുതിക്കുള്ളിൽ ശീഘ്രംപോയ് ലയിക്കട്ടേ.
നമസ്തേ ജനയിത്രി ! നമസ്തേ ഭ്രൂതധാത്രി !
നമസ്തേ ജനിതാവെ ! നമസ്തേ വിശ്വാത്മാവെ !
ജയിപ്പൂ ജഗദേകപാവനഗംഗാമ്പുരി ;
ജയിപ്പൂ സർവലോകസൌഭ്രാത്രസപ്തക്ഷരി.

---

8. എന്റെ സ്വപ്നം.

ഇരവു പകുതി പോയി ; ഞാനുറങ്ങാൻ
തരമണയാതെ കിടന്നു ബുദ്ധിമുട്ടി ;
നിരവധി വളരും വിചാരവീചി-
നിരയിൽ മനം നിലവിട്ടു ഗുത്തമാടി.

കെട്ടതിയിതിലുമെന്തു ? നാട്ടിൽ നെല്ലി ;-
ല്ലുടുത്തുണ്ണിയില്ല ; വിളക്കിനെണ്ണയില്ല ;
ഒടുവിലിത ! മുടിഞ്ഞ മേടമാസ-
ക്കൊടുവെയിലിൽക്കുടിനീരുമില്ല കഷ്ടം !!

വരുതി വരുതിയെന്ന ചൊല്ലുവോരീ-
യറുകുലതന്നുടെയാർപ്പു കേട്ടിടാതെ
ചെറുത്തുമൊരിടമില്ല ; ലോകമേ ! നിൻ
നിറുകയിലെക്കട്ടരേഖ നീണ്ടുപോയി !!

എത്രുവരെ നില മാറി ! കാലദോഷ-
പ്പുത്രുവിനകപ്പക്കതിരില്ലൊരറ്റമില്ല ;
ഇത്രുമൊരു വിധിയോ ? പരേതരാജ-
ക്രുത്രുവിനുഴിഞ്ഞ പത്രുക്കരം ഭാരതീയർ.

നലമരുളിടുവാൻ നരേന്ദ്രർ മേന്മേൽ-
പ്പല മുറകൈകരം പഠിച്ചതൊക്കെ നോക്കാം ;
ഫലമെവിടെ വരും ? ജഗത്തു ഹാലാ-
ഹലകബളീകൃതമായ്ക്കഴിഞ്ഞുവല്ലോ !

ദിനമനു ധനനാഥനാലുമിപ്പോ-
ളുനശനശാസ്ത്രമധീതമായിരിക്കേ
ജനകുമി ജനനാൽ ദരിദ്രനയ്യോ !
കനലിതിൽനിന്നു കരയ്ക്കുകേറമുണ്ടോ ?

തെരുതെരെ വരുമീ വിചാരവായ്പിൻ
വിരുതിനു ഞാൻ വിളയാട്ടമായ്കിടക്കെ
ഒരു കൊടിയ കിനാവു കണ്ടു ; തെല്ല-
ക്കരുമനയെക്കടലാസിലാക്കിനോക്കാം.

അരുവയറൊരു പെൺകിടാവു ; പാർത്താ-
ലിരുപതിലേറെ വയസ്സിരിക്കയില്ല ;

തരുണിയവളുതിന്നു മുൻപു ഹാ! ഹാ!
നിരുപമനിർജ്ഝനതയ്ക്കു യുത്തരംഗം !!

അവികലമവരംതൻവപുസ്സുകാല-
സ്ഥവിരതയെന്ന കരിംകുരങ്ങു കേറി
അവിടവിടെ മുറിച്ചു കീറി മാന്തി-
സ്സുവിതുസുതാർപ്പണയോഗ്യമാക്കിടുന്നു.

ഉടൽ വിളറി വരണ്ടു, ക്രുന്തൽ വെള്ളി-
ച്ചിടവടിവാൻ, കവിൾത്തടം ചുളുങ്ങി,
സ്ഫുടമവരം നവയൌവനത്തിലീശൻ
ചുടലയിൽ വച്ച ശുഭേതരാസ്ഥിക്രൂടം !

ഒരു ചെറുശിശുവുണ്ടവരുക്കു കൈയിൽ-
ക്കരുണമിരുന്നു കരഞ്ഞിടുന്നു പാവം ;
ഒരുകുറി കണികണ്ടവർക്കു ക്രമിൽ-
ക്കരു മിഴികരുക്കയ്യു ക്രടെനില്ലുമെന്നും.

വിവിധമുലകിലെസ്സുഖത്തിനെല്ലാ-
മവിഷയമശ്ശിശുവിന്നവസ്ഥ കണ്ടാൽ
പവിയുടെ മനയും ദ്രവിച്ചുപോകും ;
കവിയുടെ വ്യന്നവനീതമെന്തു പിന്നെ?

ഭവനമിതൊരുകാലമെന്നു കുട്ടി-
ച്ചുവരുകരുംകൊണ്ടറിയേണ്ട കൊട്ടിലൊന്നിൽ
അവശയവരം വെരും നിലത്തിരിപ്പൂ
ധവമൂതി വന്ന സഹായശൂന്യയായോരു.

പരമഹഹാ ! ബുഭുക്ഷ മൂത്തു മേന്മേൽ
പ്പരവശനായ്പ്പോരുന്ന പൈതൽതന്നെ
കര പെരുകിവരുന്ന കണ്ണുനീരിൽ–
ക്കരളുരുകും ജനയിത്രി മുക്കിടുന്നു.

പട്ടരുദിതപരൻ മകന്റെറയാസ്യ–
ത്തുട്ടുപനിനീർമലരിങ്കലങ്ങുമിങ്ങും
പെട്ടമൊരു നയനാംബു മായ്തതിന്നും
ചുട്ടനെടുവീർപ്പിട്ടമ്മയോർപ്പതില്ല.

ഉടയവനെ നിനച്ചുയന്നിട്ടും ക–
ണ്ണടൽപൊരിയും ശിശുവിന്റെ നേക്കു താഴും ;
ഉടനുപരി കരഞ്ഞു തള്ളയെക്കു–
ഞ്ഞിടറിന തൊണ്ണയൊടേങ്ങിയേങ്ങി നോക്കും ;

പെരികെ വിവശനായ്പ്പിടച്ചിടും ത–
ന്നരിമമകന്റെറയവസ്ഥയോത്തു വീണ്ടും
തപരിതമവൾ പൊഴിക്കുമശ്രു മേന്മേ–
ലെരിമല തപ്പുശിലാദ്രവം കണക്കേ.
(യുഗ്മകം)

ഒരുമണിവരെയായി നേരമിമ്മ–
ട്ടൊരുമണിപോലുരി പെണ്ണിനില്ല കൈയിൽ ;
ഒരുവരിതറിയുന്നുമില്ല ; സാക്ഷി–
ക്കരുണനിരിപ്പവനന്തകന്റെറ താതൻ !

ചുഴിയുടെ നടുവിൽ കറങ്ങി വേണ്ടും–
വഴിയറിയാതെ കഴക്കിയമ്മ നില്പൂ

അഴിനില പെരുകും കിടാവൊട്ടക്കും
മിഴികളടച്ചൊരരക്ഷണം കിടന്നു.

അകതളിരിലെരിഞ്ഞൊരഗ്നിയാൽ തൻ
പ്രകടവിചാരഹിമാനി തപ്പമായി,
മകനെയഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ടാ-
ശ്ലകലിതഭാവുകസാദ്ധ്വിയേവമോതി :—

"അരിമമകനുറങ്ങു"—ഉറക്കമെന്നോ
ഹരി ഹരി ! ഞാനൊരു വാക്കുരച്ചുപോയി ?
ഉരിതമെഴുമെനിക്കടുത്തതല്ല-
പ്പൊരിയവർതൻമൊഴി—നീ മയങ്ങു കുഞ്ഞേ !

മടിയിൽ മമതയാൽക്കിടത്തിയസ്സൽ-
പ്പൊടിയരിയിട്ടു തിളച്ച കഞ്ഞിയൂട്ടി
കുടിയിലെവിടെയും കിടാങ്ങളെത്തൽ-
പടിമപടിക്കു ജനിത്രിമാരുറക്കും.

നിയതിയിതരർതൻ നിലയ്ക്കു വായും
വയറുമണച്ചു നിനക്കുമെൻകിടാവേ !
നിയതമവയിലേക്കൊരാറവറിൻ-
മയവുമിറക്കിടുമമ്മമാത്രമില്ല !

പെറുമൊരു വധു പേറുകൊണ്ടു മാത്രം
ചെറുശിശുവിനു ജനിത്രിയാകയില്ല ;
പൊറുതിയുമരുളേണമല്ലയെന്നാൽ
മറുത മറിച്ചവൾ മാതൃവേഷമാന്നോ?

ഇവളതറിവതുണ്ടറിഞ്ഞുവെന്നാൽ
ധ്രുവമതുകൊണ്ടുപയോഗമൊന്നുമില്ല ;
ദിവസമനു മനോരഥദ്രുമത്തിൻ
മുവടിനു വെണ്മഴു വയ്പു ദുഷ്ടദൈവം.

ഗുണനിധി കുറവറു വേലചെയ്യുൻ-
കുണവനിരുന്ന കുമാര ! നിന്റെ താതൻ ;
മണമെഴുമലരാളുമാമരത്തിൻ-
തണലിൽ വിശങ്കമുറങ്ങി ധന്യയാം ഞാൻ.

പരിഷ്വസമുജ്ജഗരം വീശി മെയ്യിൽ
പ്പുരിണതമുത്തൊളിഷർമ്മബിന്ദു ചാർത്തി
അരികിലിരവിൽ വന്നെനിക്കു സർവ്വോ-
പരി പരിതുഷ്ടി പകർന്ന കാന്തനേകി.

വരമണിസദനത്തെ വിട്ടു പെറു-
പ്പുരയിൽ വസിപ്പു യഥാർത്ഥരാഗമെന്നായ്
ചിരമുലകിൽ വിളങ്ങുമാപ്തവാക്കിൻ-
പരമനിദർശനമായിരുന്ന ഞങ്ങൾ.

"നരനൊരുകരമാത്മരക്ഷ നേടാൻ ;
പരകരമാത്മവധൂടിയെപ്പുലർത്താൻ ;
കരയുഗമിതുമട്ടെഴുന്ന ഗാത്രം
ധരണി തരുന്ന ധനങ്ങളിൽ പ്രധാനം.

ധ്രുവമെവനമരോഗതയ്ക്കു മേലി-
ല്ലവനിയിലക്ഷയപാത്രമൊന്നും" എന്നായ്

ധവനരുളിന വാക്ക കേൾക്കവേ ഞാൻ
നവനിധികൾക്കുമധീശയെന്ന തോന്നി.

പ്രണയമകൃതകം ജയിപ്പു, പാരിൽ
പണവുമവസ്ഥയുമല്ല തെല്ല,മെന്നായ്
ക്ഷണമന മനതാരിൽ ഞാനണഞ്ഞ-
ക്കണവനൊടൊത്തു കഴിച്ചുകൂട്ടി കാലം.

ഘനതരപരിപോഷമേവമേന്തി-
ട്ടിനമന വാച്ചു തഴച്ച രാഗവല്ലി
അനഘഫലവിശിഷ്ടമായി ; നീയെൻ-
തനയ ! ജനിച്ചു ; ജയിച്ചു നിൻപിതാക്കൾ.

"ഇവനെയൊരു നിലയുള്ളയത്തുവൻ ഞാ,-
നിവനൊരുവന്നിനിയെന്റെ ബാക്കിജന്മം"
തവ മുഖകമലം മുകർന്നുകൊണ്ടെൻ-
ധവനിതുമുട്ടരുളിചെയ്ത ധന്യധന്യൻ.

ഉലകിതിലുയിർമാത്രമൊന്നിരുന്നാൽ
സുലഭമവന്നതുലോം സുതന്റെ ദ്രവ്യം ;
ഫലമിനിയതിലെന്ത ? പൈതലേ ! നിൻ-
തലയിലെഴുത്തു മറച്ചിരുന്നുവല്ലോ !

സുനിർഭരസുഖശാലി രോഗലേശം
ജനിമുതലേറ്ററിയാത്തൊരപ്പനാണം
ശനിമുതകരാറണച്ചു ; ബോധ-
പ്പുനി പിടികൂടി ; പരാൽപരൻ ചതിച്ചു.

ഉടയവർ ചിലർ വന്നുടൻ പിണത്തെ-
ച്ചുടലയിലേക്കു ചുമന്നുകൊണ്ടുപോയി ;
കടശിവരെയുമെൻപ്പുന്തേമത്തുൽ-
ക്കടകടനക്കനലിൽ കരിഞ്ഞിടട്ടെ !

ഒരുപിടിയരിയില്ല കഞ്ഞിവയ്പാ-
നൊരു ചെറുചില്ലിയുമില്ല നെല്ലു വാങ്ങാൻ ;
ഒരുവളബല ഞാൻ തനിച്ചു ; നീയും
മരുവി കരത്തിൽ മദേകഭാരമായി !

പുഴ നരനഭിലാഷമെന്നു ചൊൽവോ-
രെഴനിലമാളികയെന്നു കെട്ടിടുന്നു ;
മുഴുവനവ തകർന്നു മൂർദ്ധ്നി വീഴും-
പൊഴുതവനുള്ള പൊടിഞ്ഞുതന്നെ പോകും.

ക്ഷിതിയിതിലഴലുണ്ടനേക,മെന്നാൽ
സതി വിധവയ്ക്കഴൽ വായ്പതൊന്നുവേറെ ;
അതിലുമവൾ ദരിദ്ര, പെറ്റ കഞ്ഞിൻ-
ഗതികരുതേണ്ടവ,ളെങ്കിലെന്തു പിന്നെ ?

പഴയൊരുലകമല്ല ; പച്ചവെള്ളം
കിഴവികൾപോലുമിരക്കിൽ നല്കുയില്ല ;
പിഴയവരുടെയല്ല ; കാലദോഷ-
ച്ചുഴലിയിലിക്ഷിതി ശ്രുതാതലമിപ്പോൾ.

ചുണയൊട്ടു ദഹനൻ ജ്വലിപ്പു പൃത്തിൽ,
ക്ഷണവുമടുപ്പുവിളക്കിവറ്റിലല്ല ;

കിണർ,കുള,മിവയിങ്കലല്ല തണ്ണീ-
രണവതു, കണ്ണിൽ ; അദ്ദൃഷ്ടപൂർവമെല്ലാം.

അപരനൊരു ദിഗംബരൻ ധനേശൻ ;
സപദി സദാഗതി മറ്റൊരുത്തനിന്ദ്രൻ ;
കപടശിഖി വിധേ ! ഭവാൻ ; ഇതിന്മ-
ട്ടപഹ്നുമായൊരരിഷ്ടകാലമുണ്ടോ ?

കടയിലൊരിടവും കടന്നു ചെന്നാൽ-
കടമൊരു കാശിനു കൈവരാൻ ഞെരുക്കം ;
കടൽമകൾ കനിയാത്ത പേരിലാരും
കടമിഴി ചാത്തിന കാലമില്ലയല്ലോ.

കൊടുമയിതെഴവേ കുറേദിനം നിൻ
മടുമലർമെയ്യൊളി മങ്ങുമാറു കുഞ്ഞേ !
നടുവൊടിയെ നടന്നു വീടുതോറും
വിടുപണിചെയ്യ വിശപ്പടക്കിനേൻ ഞാൻ.

ഹരിഹരി ! ഹതദൈവമാം കിരാതൻ
പരിചിൽ വിട്ടം കണ പാഞ്ഞു മാറു കീറി
പെരികെ വിവശയായ് പ്പിടയ്ക്കുവോരീ-
ഹരിണി ശപ്പുലിയാൽ ഗൃഹീതയായി.

കരയുഗമെഴുവോക്കു വേലചെയ്യാം ;
ചരണയുഗംപൊടുവോക്കു പിച്ചതെണ്ടാം ;
തരമതുമിതുമാറു താരമാരാം
നരനധനൻ ഹതൻ ; എന്തു നാരി പിന്നെ ?

കടുവിലഗതി ഞാൻ വെളിക്കു ദീന-
പ്പുടകഴിവിട്ട പതുക്കെ വന്നനേരം
കടുതരകടനത്തിലെന്റെ ഭാഗ്യ-
ത്തൊടുകുറി നിൻനില ശുഭോശോച്യമായി.

അശരണമരികത്തുഴന്നിടും നിൻ
കുശതനുവല്ലി വിശപ്പുകൊണ്ടു വാടി
ഭുശമവശതയിൽക്കരിഞ്ഞുണങ്ങി-
ക്കശപിശയായ് ക്ഷണിച്ചു കഷ്ടമപ്പോഠം.

കരുതരുതു ചികിത്സ ; കഞ്ഞിക്കുടി-
ത്തരുവതിനില്ല തരത്തിൽ മാർഗ്ഗമൊന്നും ;
ഇരുമുലയിലുമില്ല ദുഗ്ധലേശം ;
ഗുരുതരമെന്നഴൽ കുട്ടനെന്തുകണ്ടു ?

സ്ഫുടമതുമുതൽ നിൻക്ഷുധാർത്തിയോരോ
പടവു കടന്നു പടർന്നു കത്തിടുന്നു ;
ഉടലിതുപമിതപ്രസൂനമയ്യോ !
ചുടലയിലെച്ചുടചാമ്പലായിടുന്നു.

തെരുവുകൾവഴിചെന്നിരക്കിലുംത്ത-
ട്ടുകിയൊരിത്തിരി വറ്റൊരുത്തി നൽകാം ;
അരുതതിനു,മവസ്സയല്ലയോ ഞാൻ ?
മരുവിൽ മരീചിക മാമകാഭിലാഷം !

വിടപികൾ കനിയും കിഴങ്ങുമേകി-
ക്കുടയവർ വീണ്ടു കതിച്ചു ചാടിയോടി

അടവിയിൽ മരുവും മൃഗങ്ങളും പുണ്യം
തടവിന ജീവികളും ; തക്കമെന്തതിങ്കൽ ?

തിറമൊട്ടു വിമലാംബരത്തിൽ നീളെ–
ച്ചിറകു വിരിച്ചു പറന്നു വേണ്ടതെല്ലാം
നിറയെ നിരുപമം ഭുജിക്കുവോരി–
പ്പുറവകളെന്തൊരു ഭാഗ്യമുള്ള ക്രൂട്ടർ !

അവനവനൽനത്തിനാരുമോരോ
നവരണമാടി നശിച്ചിടേണ്ടതില്ല ;
ചുവരതിരിവയൊന്നുമില്ല ; ചുറ്റും
ഭുവനമിരുന്നു ഭുജിക്കുവാൻ വിളിപ്പൂ !

ഇണകണികം പെടാത്ത ജന്തുവല്ലോ
ഫണധരമെന്നതിന്നുപോലുമന്നം
ക്ഷണമനു സവിധത്തിലുള്ളസിക്കും
മണമിയലുന്നൊരു മന്ദവായു മാത്രം.

നരനൊരുവനശേഷജീവികൾക്കും
വരമണി ; വാരിധിമേഖലയ്ക്കധീശൻ ;
പരമവനെയിവണ്ണമെന്തിനയ്യോ
പരവശതയ്ക്കൊരു പാത്രമാക്കി ദൈവം ?

അരമനയിലൊരാളധീശനാവാം ;
പരനൊരു പാളപിടിച്ച പാപിയാവാം ;
പരമവരിരുവർക്കുമൊപ്പമല്ലോ
ധരണിയിൽ വായ്ക്കുന ജാഠരാഗ്നിതാപം.

ചിലരതിനുപശാന്തി ശീഘ്രമേകും ;
ചിലർ ഗതി കെട്ടു കിടന്ന കൈ തിരുമ്മും ;
ചിലർ കനകമഹീധരാധിപന്മാർ ;
ചിലർ ജനിതൊട്ടു ലയംവരെ ക്ഷുധാർത്തർ.

പഴി പറയുകയല്ല ; പാരു കനും—
കഴിയുമിയന്ന ; തിയന്നുകൊണ്ടുപോട്ടേ !
അഴിനില പെട്ടുപോക്കുമപ്പൊഴപ്പോഠം—
ക്കഴിവതിനുള്ളതു കൈയിൽ വേണ്ടുമല്ലോ.

അതു മനുജനു മാത്രമി,ല്ലവൻ താ-
നതുലബുദ്ധക്ഷയിലാത്മഹത്യ ചെയ്യോൻ !
കൊതുകിനുമതു വേണ്ട ; നിൻറെ രക്ഷാ-
ചതുരത ഹന്ത ! വിധേ ! നിതാന്തചിത്രം.

മികവെഴുമൊരുനാടശേഷമോരോ
'ബകനെ' വധിച്ചിട്ട'മേകചക്ര'യിപ്പോഠം ;
പ്രകടമുലകവൻ ഞെരുക്കി ഞെക്കി—
സ്വകസുഖസത്തു പിഴിഞ്ഞെടുത്തിടുന്നു.

ശരിവരെയുമുത്ത കൈക്കൊരുപ്പിൻ—
തരി തടവാതെയവൻ ധനൈകദാസൻ
എരിവൊരു ശവവക്ത്രമേന്തിടുന്നോ-
രരിമണിപോലുമരിച്ചെടുത്തിടുന്നു.

അഹഹ ! വിഭവമാം ചളിച്ച കള്ളിൻ—
ലഹരി പിടിച്ചു തലയ്ക്കു ബോധമെന്യേ

അഹമഹമഹമെന്നശേഷലോക-
പ്രഹസനപാത്രമവൻ പുലമ്പിടുന്നു.

കളിയുമപരർതൻ കഴുത്തറുപ്പായ്-
പ്പൊളി,ചതി,തൊട്ടൊരു പോക്കുക്കളേന്തി
ഞെളിയുമവനുടയത്തിടം ജയത്തു-
ണ്ടെളിയവർതൻഹൃദയാസ്ഥിരക്തമാംസം !

ഒരുപടി മുതൽനേടി വീണ്ടുമത്ഭം
കരുതിടുവോന്റെ ജനസ്സു കഷ്ടമേറേറം ;
ഒരു ഗദമതു നീർകുടിച്ചു ദാഹം
പെരുകിവരും മധുമോഹമെന്നപോലെ.

തനതു കുതിര, വണ്ടി, തയ്യൽ,ലോമൽ-
ത്തനയർ, കുടുംബ, മടുത്ത ബന്ധുവർഗ്ഗം,
മന, മടുമലർവാടി, മഞ്ജുമഞ്ചം,
ധന,മഭിമാന,മവസ്ഥയാഭിജാത്യം ;

നിയതമിവ മുഴുക്കെ നിത്യമെന്നായ്
സ്വയഹതബോധനവൻ സ്മരിച്ചിരിക്കേ,
ഭയ ശകലമെഴാത്ത ദണ്ഡഭൃത്തിൻ-
കയറു കടന്നു കഴുത്തിൽ വീണിടുന്നു.

(യുഗ്മകം)

ഒടുവിലവനെതിന്നുവേണ്ടിയോരോ-
കൊടുവിന ചെയ്യ കുബേരഗോഷ്ഠികാട്ടി,
ഉടുതുണിയുമുരിഞ്ഞുവിട്ടൊരമ്മെയ്
പടുമുടലശ്ശിഖി ഭക്ഷ്യമാക്കിടുന്നു.

ഒരിടവുമുതകാതെ, കഷ്ടമാറ-
ത്തരിയിടതൻവക താൻ ഭുജിച്ചിടാതെ,
പിരിവൊരു മുതൽ വന്നു കണ്ട നായും
നരിയുമെടുത്തു പകുത്തു തിന്നിടുന്നു.

പണമവിടെയിരിക്കു,മായതാന്നോൻ
പിണനില പൂണ്ടു പിറന്നപോലെ പോകും;
ക്ഷണവുമതിനിടയ്ക്കുടപ്പിറപ്പിൽ-
ക്കുണയവനില്ല! കൃതഘ്നകൃഷ്ണസർപ്പം!!

തലയിൽ മണിയണിഞ്ഞ ദന്ദശൂക-
ത്തലവനമന്ന കളിന്ദജക്കയത്തെ
സുലളിതസുരവാപിയാക്കവോരി-
ക്കുലരെഴുമൂഴി കരാളരൂപമാക്കും.

അവരവരുടെ കക്ഷി തട്ടിവീർപ്പി-
ച്ചവരജനസ്സുകളാഢ്യസൗകരങ്ങൾ
ദിവസമന്ന ഭുജിച്ചു തുപ്തി നേടും
ഭുവനപുരീഷമിതെത്ര പൂതിഗന്ധി!

പൊറുതി കുറയുമൂഴി നായ്ക്കൾ വായ്ക്കും
തുറു; കപിവൃന്ദമഴിച്ചിടുന്ന തോട്ടം;
അരുകലുകം പെട്ടം സുരദ്രു;—ദൈവം
നറുമലരിൽ പുഴു വീഴ്ത്തി നാശമാക്കി.

സുലഭസുകൃതർതൻസുഖത്തിനായി-
പ്പുല ഭുവനം പണിചെയ്ത പത്മയോനേ!

മലമുടയ ജനം മഹിക്കകം പോയ്
വലയണമെന്ന വരച്ചവിട്ടുവോ നീ ?

അതിനൊരു തടവില്ല ; ദൈവമേ ! ഞാൻ
ഗതി വരുവോളമിതിൽക്കിടന്നുകൊള്ളാം ;
പുതിയൊരു നിധി കാത്തു ഭ്രതമാവാൻ
കൊതി ചെറുതില്ല ! കുമാരനാണെ സത്യം !

കടൽമകളം കഴുവേറിട്ടന്ന കള്ള—
ക്കടമിഴി കണ്ടവരിൽ കലന്നിടട്ടെ ;
കടാരിവരെയെനിക്കു കാഞ്ചനാദ്രി—
ക്കടവിലടുക്കണമെന്ന കാംക്ഷയില്ല.

ശരി കരുതലിതെങ്കിലും വിശ്വപ്രാ-
മെരികനലെന്നുദരത്തിൽ നീറിടുമ്പോൾ
തിരിവൊരു കരളേ പേത്തുമാത്മഹത്യാ-
ദുരിതഭയത്തിൽ വിറയ്പു തുമ്പിപോലെ.

ശകലമതിലുമില്ല താപപ്രമ്മ-
ട്ടകരുണനാണഖിലേശനെങ്കിലാട്ടെ ;
സകലവുമവിടേയ്ക്കധീനമെന്നെ-
ന്നകതളിർ ശാന്തി നിതാന്തമേന്തിനിൽപൂ.

തകരുമപരർതൻമനസ്സു ദൈവ-
പ്പുക പലമട്ട പരീക്ഷചെയ്തിടുമ്പോൾ ;
അകലുഷയതിൽ ഞാൻ ; അനാഥനാമി-
മ്മകനുടെ ചിന്ത മദേകമർമ്മശല്യം.

ഒരുവനിവനു വേണ്ടി ഞാനിതാ നി-
ന്തിരുവടിയോടു വിഭോ! തികച്ചുമിപ്പോൾ
അരുതു വിഭവമെന്നരച്ച നാവാ-
ലരുളണമല്പമതെന്നു നേന്നിടുന്നേൻ!

സകരുണനവിടുന്നു സാധുബാധാ-
ശകലനചഞ്ചുഭുജബലൻ ചതിച്ചാൽ
പകരമതിനുമില്ല ചോദ്യം:—അങ്ങെൻ-
മകനെയുമൊന്നു മനുഷ്യനാക്കിനോക്കു.

പലവഴി ഭഗവൻ! കിടപ്പു മർത്യ-
ക്കുലകിതിലുത്തമജീവിതം നയിപ്പാൻ
പലതരമനുശാസനങ്ങളും തങ്ക-
പ്പുലകകളിൽ ക്ഷിതി കൊത്തുവാനിരിപ്പൂ.

പ്രതിപദമുതഗുപ്രലോഭനീയ-
പ്രതികൃതിയിശ്ശിശു പരിടം വിളക്കി
പ്രതിദിനമയരട്ടെ സൽപഥത്തിൽ
പ്രതിനവകാന്തി പരമ്പരാപരീതൻ.

കരചലിതകരാളഖഡ്ഗനായ്ത്ത-
ന്നരചനുവേണ്ടിയടർക്കളത്തിലെത്തി
സിരവഴി രുധിരം ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ടെൻ
ധരയെ മകൻ ചരിതാർത്ഥയാക്കിടട്ടെ.

ഒരുപൊഴുതുയിർക്കൂടി വേണമെന്നാൽ-
ക്കരുതികൊടുത്തുമിവൻ സചധർമ്മനിഷ്ഠൻ

.നിരുപമമരുളട്ടെ നിഷ്ക്രയാത്മം
ബിരുദധനം മമ വീരമാതൃസംജ്ഞം.

നിരുപധികകലാനിവാസഭൂവായ്
തിരുപദമാളുമിവൻ കുമാരഹസ്തത്തിൽ
ഇരുളകലെയൊഴിച്ചിയറിടട്ടേ
സുരുചിരബോധസുധാകരപ്രകാശം.

തിറമൊട്ട പണിചെയ്യ ശീഘ്രമോരോ
തുറയിലുയർന്ന മകൻ സുമന്ത്രിയായി
നിറപുകളൊളി നീളെ വീശി നാട്ടിൻ
കറ മുഴുവൻ കഴുകിക്കളഞ്ഞിടട്ടെ.

പരിചിതപരിപാലനസ്വഭാവൻ,
പരിമൃദിതാമര പാദപാവലേപൻ,
പരിചിൽ മമ സുതൻ യശോമതല്ലീ
പരിമളധോരണി പാരിൽ വീശിടട്ടെ.

നളിനജവധു നാവിൽ നവ്യനൃത്ത
ക്കളി തുടരുന്ന കവീന്ദ്രനായ്കിശോരൻ
കളിരുലകിനിയറിടട്ടെ നൽപൈ-
ങ്കിളികളിളക്കുമിളങ്കുളസ്വനത്തിൽ,

അകതളിരു പരന്നൊരല്പമെങ്കാൻ
തകരുകിൽ നൽഘനസാരധാര കോരാൻ
ത്രികരണപരിശുദ്ധനെത്തിടട്ടേ
മകനുലകിന്നൊരു മംഗലപ്രദീപം.

ധ്രുവശുകസനകാംബരീഷകായാ-
ധവരുടെ പദ്ധതി താൻ സ്വകീയമാക്കി,
ഇവനിഹ പരതത്വസൂക്ഷ്മചിന്താ-
കവചിതനായ് ക്കഖിബാധ തീർത്തിടട്ടെ.

സുഗമമൊരുവിധം സ്വമാതൃഭൂമീ-
ഭഗവതിതൻപരിചയ്യയെന്നുവന്നാൽ
ത്യഗണമണിയവൻ നിതാന്തവന്ദ്യൻ ;
ജഗതി ജയിപ്പതവന്റെ ജന്മമേകം.

അകലുഷമഹിമാവിയന്ന സാക്ഷാ-
ലകബരവിക്രമചന്ദ്രഗുപ്തമുഖ്യർ
പുകളൊടനുഭവിച്ച ഭൂമിയല്ലോ
മകനു ജനിത്രി ; യിവൻ മഹാകുലീനൻ.

ഇടവലമടിയങ്ങൾ നിന്റെ പൊൽത്തേർ-
വടമിനിയെത്ര വലിക്കുവാൻ കിടപ്പൂ !
തൊടണമവയിലൊന്നിവന്റെ കൈ പോയ് ;
തടവണമുദ്ഗതി ധാത്രി ! തൽക്ഷണം നീ.

ഉടമകുടമുടഞ്ഞ മൺകുടത്തിൻ-
കിടയിൽ വെടിഞ്ഞ പുറാന്റെ പിൻനടക്കേ
സ്ഫുടമിവനൊരു പൊട്ടവെൺചിതൽപ്പു-
റുടമയിൽ മിന്നുമുദഗ്രതാനുമാനം !

അനുതിയിലളവറ്റ കർമ്മപാശം
ചെറുചെറു തുണ്ടുകളായ് മുറിച്ചുതള്ളി

മറുകിന ഭവമാം മഹാർണ്ണവത്തിൻ-
മറുകര പുക്ക മഭാതമജൻ സുഖിക്കും.

ഉണരുക മകനേ ! നമുക്ക ദൈവം
തുണയവിടുന്ന ദുരാപനല്ലൊരാൾക്കും ;
ഉണരുക കരയാതെ ; കപ്പലോളം
തുണമുടയോരു കുമാരനല്ലയോ നീ?

അരുതിനിയതിനേതുമെന്നുനീയെ-
ന്തരുളവതക്ഷിമിഴിച്ചു കണ്ണിലുണ്ണി ?
ദുരുപശമരുജാതിദൂനമാം നിൻ
തിരുവുരു ജീവമരുത്തു വിട്ടിടുന്നോ ?

മതി മതി മകനേ ! മയക്കമെന്തി-
പ്രതിഭയനിദ്ര ? പരേതനാകയോ നീ ?
ചതി കരുതരുതേ ! ചലിക്കണേ നി-
ന്നതിമൃദുലാംഗകം ! അമ്മ സാധുവാണേ !

ഇനിയതിനിടയില്ല തെല്ലുമെന്നി-
പ്പുനിയൊളിമെയ് പറയുന്ന ; പാപമയ്യോ !
അനിയതമസുദേഹയോഗമാക്കും.;
ജനിമൃതിതൊട്ട ചടങ്ങു ജന്തുധർമ്മം.

സുലഭമിവരം സുതന്റെ ഭാവി നോക്കി-
പ്പുലപടി കണ്ട പകൽക്കിനാവശേഷം
നിലയിളകി നിതാന്തമന്തിടുന്നോ
ജലലിപിതൻ ജനിമൃത്യുയെഗപട്ടം ?

വടിവിൽ വളരെ ഞാനയത്തി വാനിൻ–
മുടിവരെയാക്കിയ മോഹരത്നസൌധം
ഇടിപൊടി തവിടായ് തകർന്നു മണ്ണി-
ന്നടിയിൽ മറിഞ്ഞു മറഞ്ഞു മാഞ്ഞിടുന്നോ ?

വളരെയുഡുഗണം വഹിച്ചു മിന്നി–
പ്പുളകമിളക്കിന പുത്തനന്തരിക്ഷം
ജളതയിലൊരു പൈതൽ നീളെയെങ്ങും
തുളകൾ തുളച്ചു തുലച്ചു തുണ്ടതാളോ ?

ശരി ശരി ! കഥ തീർന്നു ; വൻവിശപ്പാ–
മെരികനലിന്നകമെൻമകൻ ദഹിച്ചു ;
തിരികെ വരികയില്ല പോയ നീ ; നിൻ–
ചരിതമിനി സ്മരണീയമാത്രമുണ്ണി !

വടവിടപി വളർന്നു വാച്ചുകേറാ–
നിടവരികിൽ തണലിച്ചുപോലെ നൽകും ;
നടവിൽ നനവകന്നു നാമ്പു വാട്ടം–
തടവുകിലത്തണൽ താനുമാകുമന്നെ !

പലകറി കയറി പരാക്രമം പൂ–
ണ്ടുലകകൾ വെല്ലുമൊരുഴിപന്ന പോലും
അലംഘ്യതരജയത്തിനാദിമൂലം
മുലകടിനാളിൽ മുതിർന്ന കുക്ഷിയോഗം !

ഉണരുക കുമാര ! നിന്റെ ദൈവം
തണലുലകിന്നു, നിനക്കു ദാഹകാഗ്നി ;

ഉണരുവതിൽ മികച്ചതോമനേ ! നിൻ
പ്രണകഥ വിട്ട വിശിഷ്ടനിദ്രതന്നെ.

അരുതരുതുണരേണ്ട വത്സ ! നിന്നിൽ-
ക്കരുണ വിധിക്ക വരുന്ന കാലമില്ല ;
ഒരുപൊഴുതുമണഞ്ഞ ഭ്രമിയാമി-
പ്പുരുദരിതാന്ധുവിൽ നീ പുലഞ്ഞിടേണ്ട !

മതി മതി ജഠരം പൊരിഞ്ഞു നീയി-
ക്ഷിതിയിലിരുന്ന,തിതെന്തിരിപ്പു കണ്ടേ ?
ഇതിനതിരിത കാൺമു ! നീയിദാനീം
മൃതിമൃഗപാണിതലാവലംബശാലി.

കരളിനിയുരുകേണ്ട ; കണ്ട മട്ടിൽ
ക്കരപെരുകിക്കയറേണ്ട കണ്ണിൽ വെള്ളം ;
കരണപടു കനിഞ്ഞു മൃത്യു നിന്നെ-
ക്കരവിലസൽകമനീയകഞ്ജമാക്കി.

ഗദമൊരു ലവമില്ല ; കാണിപോലും
കദനവുമില്ല കടക്കുകപ്പുറം നീ ;
മദമരുളിടുവാൻ മതിന്നടിപ്പു
ചിദമൃതടീധിതി ശിഷ്ടചിത്തഹാരി.

ഭവവിഷരുചി പററിടുന്നതിൻമുൻ-
പവനിയിൽനിന്നകലുന്ന ഭാഗ്യവാൻ നീ
ഭുവനപതി പുരാണപൂരുഷൻത-
ന്നവധി വെടിഞ്ഞ കൃപയ്ക്കുപൂർവ്വപാത്രം.

പാവലരുതയണച്ച പാഴ്ക്കിനാവിൽ
പരമിവരം തേടിന പാരമാർത്ഥികതപം
തപരയൊടിത മറഞ്ഞു ; സൂക്ഷ്മതപം
കരബടരപ്പടി കണ്ട കൺകളിത്തു.

മറയുക മകനേ ! മനീഷികരംക്കി-
ക്കറയെഴുമൂഴി കട്ടത്തുറുക തന്നെ ;
ചിറക വിധി തരുന്നു ; പോക സൂയ്യൻ
നിറകതിർ വീശിന നീലപുഷ്കരത്തിൽ.

കയറിത മകനേ ! പിടിച്ചു മെല്ലെ-
ക്കയറുക ; കപ്പൽ കരയ്ക്കടുത്തു നില്പു ;
നിയതമതിളവിട്ട നീക്കി വേഗം
നിയതി നയിപ്പു നിനച്ച ദിക്കിൽ നിന്നെ

വരുവനവിടെ ഞാൻ ക്ഷണത്തിലെന്നെ-
ക്കരുതി നിനക്കഴൽ വേണ്ട കണ്ണിലുണ്ണി !
ഇരുവരുമൊരുമിച്ചു നിൻപിതാവിൻ-
തിരുവടി കുമ്പിടുവാൻ തിരിക്കുതന്നെ.

അവനമരുളുവാൻ മടിച്ച നിന്നാ-
ലവധിവെടിഞ്ഞെഴുമാടലിന്നശേഷം
അവസിതിയിതവനൊരെന്നിൽനിന്നെ-
ന്നവനി ! നിനക്കവസാനമിപ്രമാണം."

അവളതുമിതുമിപ്രകാരമോതി-
ശ്ലിവശിവ ! പാണിഗ്രഹാർഭകാംഗയായി

ശിവനിലയിൽ മറിഞ്ഞു താഴെ വീണാൽ
ചുവടിളകീടിന ശുഷ്കവല്ലിപോലെ.

മതിമതിയിതു കണ്ടതെന്തു വില്യ-
ല്ലതിക പിളർന്ന വിധത്തിൽ ഞാൻ നടുങ്ങി
ധൃതിയിൽ മിഴികൾ പൊത്തി; ദൈവമപ്പോൾ
പ്രതിഭയമെന്നുടെ പാഴ്ക്കിനാവു മാററി.

കരുമനയിതു കണ്ടു കാലമൊട്ടായ്;
പെരുകിന ചിന്തകൾ പേത്തുമുണ്ടു വേറേ;
വിരുതെഴുമതു വീണ്ടുമെന്നിൽ നില്പു-
ണ്ടൊരുനിലയായൊഴിയാത്ത ബാധപോലെ.

---

9. എപ്പോൾ?

ഭ്രാതാക്കളേ! ഭൌതികമാകുമോരോ
പാഴ്വേലകൊണ്ടിങ്ങനെ നാം തുലഞ്ഞാൽ
അന്ധാന്ധഗർത്തത്തിൻകത്തുനിന്നു-
മാത്മോദ്ധൃതിക്കുള്ള മുഹൂർത്തമെപ്പോൾ?

വെടിഞ്ഞിടും നാംവരെ നമ്മളെ മോടി
ബഹിർന്നിശാന്തത്തിനു കൂട്ടിനിന്നാൽ
അന്തർഗൃഹത്തിങ്കലടിഞ്ഞുകേറു-
മത്യന്തശൂന്യതയൊഴിപ്പതെപ്പോൾ?

കരയ്ക്കു പൈതങ്ങൾകണക്ക നമ്മളം
കാലാകമിക്കുക പെരുക്കി നിന്നാൽ
സാംസാരികാബ്ധിക്കടിയിൽക്കിടക്കും
നന്മുക്തി വെൺമുത്തു ലഭിപ്പതെപ്പോൾ ?

പേത്തും തടസ്ഥപ്പെരുനീരൊഴുക്കിൽ–
പേടിച്ചു കൈകാൽ മരവിച്ചുനിന്നാൽ
പ്രാപ്യസ്ഥലം വാച്ച ജനസ്സരിത്തിൻ–
പാരത്തിൽ നാം ചെന്നണയുന്നതെപ്പോൾ ?

ഞാനെന്നൊരേവാക്കുവിട്ട നമ്മളം
രാത്രിന്ദിവം പിച്ചുപിടിച്ചിരുന്നാൽ
ശാന്തിക്ക നൈവേദ്യമണയ്തിന്ന
സൗഭ്രാത്രസസ്യം വിളയിപ്പതെപ്പോൾ ?

കണ്മങ്ങൽ പറിഗ്രതികെട്ട കാമ–
ക്കള്ളക്കഴിക്കാട്ടിലലഞ്ഞുലഞ്ഞാൽ
ആത്മ്യാത്മികാരാമനിഷേവയാൽ നാം–
മംഗ്രിക്ക സാഫല്യമണയ്തെപ്പോൾ ?

പ്രത്യക്ഷദൃശ്യം പരലോകമെന്ന
പാശ്ചാത്യർ പോലും പറയുന്ന വാക്യം
ശ്രവിച്ച ചാവ്കാകത വിട്ട നമ്മളം
ജന്മോവിതന്നശ്രു തുടയ്തെപ്പോൾ ?

തെറിച്ചു ദൂരത്തു പറക്കുവോരി–
ജ്ജീവസ്ഫുലിംഗത്തിന നമ്മളം വീണ്ടും

പ്രത്യക്പ്രയാണം വഴിയായ് പരാത്മ-
ജ്യോതിഷ്മസായുജ്യമണയുതെപ്പോഠം ?

കാലശ്മശാനക്കഴിവെട്ടൽ കേഠംപ്പിൻ !
കാലക്കൊടുംപട്ടടനെയ്ത്തുകാണ്മിൻ !
ക്രൂരറ നാം വന്നവരെങ്ങനിന്നോ !
ക്രൂരറ പോകേണ്ടവർ വീണ്ടുമെങ്ങോ ?

കൃഷ്ണാംബുവാഹം കൃപയാൽ പൊഴിച്ച
ഗീതാമൃതം കൈവശമുള്ള നമ്മഠം
പരത്ര പാഴിൽ പരലോകയാത്രാ-
പാഥേയമെന്തിന്നു തിരഞ്ഞിടുന്നു ?

ജന്മത്തിലോരോ ഞൊടിയും നമുക്കു
ദൈവം തരും രത്നമനന്തമൂല്യം ;
തദ്വിക്രയം നാം വിധിപോലെ ചെയ്തു-
സാക്ഷാൽ പുമാത്ഥാംപ്തികൃതാത്ഥരാകാം !

10. വിശ്വവിജയം

പ്രഥമഖണ്ഡം.

മാന്യമാം മഹാരാജമന്ത്രമണ്ഡപത്തിങ്കൽ
ശൂന്യമായപ്പോൾ രണ്ടു പീഠമേ കാണ്മാനുള്ളൂ ;
ഒന്നു,ടൻ വന്നെത്തേണ്ട സമ്രാട്ടിൻസിംഹാസനം ;
അന്യമോ ചമൂപതി "നാഗമൻ" തൻവിഷ്ടരം.

സൂചിതഹൃൽക്ഷോഭമാം വക്ത്രത്താൽ ദൃഷ്പ്രേക്ഷ്യരാം
സാചിവ്യസൈനാപത്യധുഗ്വഹർ മറ്റുള്ളവർ
തത്ര നൽകീടുന്നീല ശ്ലഥാന്തവാസോചിതം
മിത്രസൽകൃതിക്കുള്ള ദിവ്യാർഘ്യം മന്ദസ്മിതം.

അസ്സഭാസ്സ്ഥനേരം വാഗീശ്വർ വാച്ചീടിലും
നിശ്ശബ്ദതാദേഹിതൻ നിർബാധ നിദ്രാമഗ്നം !
വേഗമായ് സഭ്യേക്ഷണയാമികർ നടത്തുന്ന
നാഗമാസനത്തോളം നിഷ്ഫലം യാതായാതം.

പേർത്തുമപ്പീഠം രാജ്യരക്ഷാകൃത്യം പെറാറിട്ട
കാർത്തവ്യകാക്കോടകപ്പാമ്പിൻെറ പാഴ്മാളമായ്
പാർക്കവേ ചെന്തീപ്പൊരി കണ്മിഴി ചിതറുന്നു ;
ദീർഘശ്വാസവീചിയിൽ നെഞ്ചകം ചലിക്കുന്നു ;

വേപഥു പൂണ്ട പുണ്ടിൽ പല്ലിണ പതിയുന്നു ;
ഹാ ! പരം നാസാഗ്രത്തിൽ തർജ്ജനി കയറുന്നു.

ക്രോധഭീരുക്കാരോകജൃംഭപ്രാവികാരങ്ങളും
വേധനംചെയ്യും ഹൃത്തോടസ്സദസ്യന്മാരെല്ലാം
പൂവ്കായത്തെത്തിരശ്ചീനമായ് വെച്ചുകൊണ്ടു
സാവ്ഭൌമാഗമത്തെസ്സാവേഗം പ്രതീക്ഷിപ്പൂ.
എന്തതിൽ ചിത്രം? വിദ്യാനഗരസാമ്രാജ്യത്തി-
ലന്തവിപ്പുവമമ്മട്ടദൃഷ്ടശ്രുതപൂർവം.

അയാതനായാനപ്പോളായ്മുമാമസ്സംസത്തിൽ
ജ്യായാനാം സദാശിവരായർ സാമ്രാജ്യാധീശൻ;
ഭദ്രപീഠത്തെക്ഷണം പ്രാപിച്ചാൻ, ശാന്തം രസം
രൌദ്രമായ്ത്തീർന്നമട്ടിൽ ദീപിതക്രോധാനലൻ.
ശാരദത്തുവിൽ ശക്രചാപംപോലതക്കിത-
ഘോരമായ് ലലാടത്തിൻമദ്ധ്യത്തോളവും പൊങ്കി
പേത്തും ചണ്ഡോച്ചണ്ഡമാം താണ്ഡവം നടത്തുന്നൊ-
രുർദ്ധ്വരേഖഭ്രകുടീപാളിയാൽ ഭയങ്കരൻ;
ശോഭിതചിബുകമായ് ദീർഘമായ് നീരസ്രുമായ്
നാഭിയോളവും തൂങ്ങും ശ്മശ്രുചാമരത്തിങ്കൽ
പാരിദ്രപ്രസൂനഹൃച്ഛ്രീ കലത്തിട്ടം
ക്രൂരശോണശോണാക്ഷികോണത്താൽ ദുരാലോകൻ
കോപമാം രക്ഷസ്സിന്റെ കോമരംപോലെ മേന്മേൽ
വേപമാനമായുള്ള വീരവിഗ്രഹത്തോട്ടം,
പാതിയും കോശം വിട്ടു പാഞ്ഞുയന്നിട്ടും വാളി-
ന്നാതിഥ്യമേകീടുന്ന ദക്ഷിണഹസ്തത്തോട്ടം,
വിസ്മയം! തനിക്ഷാത്രതേജസ്സിൻനരാകൃതി;
ഭസ്മധൂമങ്ങളറ്റ രോഷിക്കും സംവർത്താഗ്നി;
പാരം വഷ്ണീയാനാമസ്സാവ്ഭൌമൻ കാണായി
താരുണ്യദർപ്പോജ്ജ്വലൻ താരകരിപുപോലെ,

പ്രശ്രയഭയക്ലേശവിചാരവശ്യത്തിന്നുള്ളം
വിശ്രമസ്ഥാനമായ സഭ്യരത്നഹിതരായി
ഭ്രതലേശനെശ്ശീഘ്രം വന്ദിച്ചുരധോമുഖർ ;
താട്ടുകാരാലോകമാക്കുതാൻ സുഖോത്സവം !
ക്ഷ്മാപാലൻ മലിപ്പിപ്പൂ ജിഹ്മാഗ്രമെന്തദ്ദേഹം
ശാപാക്ഷരോച്ചാരണവ്യഗ്രനാം ദുർവ്വാസസ്സോ ?
അല്ലല്ല കേൾക്കൂ ! കാതേ ! ധൈര്യമായ് ; തദാജ്ഞതാൻ
ക്ഷുല്ലശത്രുസംഹാരമന്ത്രത്തിൻബീജാക്ഷരം.

ഓതിനാനധീശ്വരൻ:—"ശ്രദ്ധിപ്പിൻ ഭ്രാതാക്കളേ!
നീതികേടിതിൽപരമെന്തു നാം കേൾപ്പാനുള്ളൂ ?
എന്തതക്കിതാധർമ്മം ? എന്തപൂർവ്വാതിക്രമം ?
എന്തു കാലേയകാലക്ലുഷവിജൃംഭണം !
നോക്കുവിനാശ്ശൂന്യമാം പീഠം ! നാഗമൻ—ഇന്നാ-
വാക്കുരച്ചോരെൻനാഥ ! ദൂഷിതമായ്പോയ് നീയും—
നാഗമൻ—നരാധമൻ ; തൻമുഖ്യസൈന്യാധ്യക്ഷ്യം
ഹാ ! ഗതപ്രജ്ഞനെന്നാൽ പ്രാപിച്ച മഹാപാപി—
എന്തവൻ ചെയ്തപോലും ! എന്തു നാം കേട്ടപോലും !
ഹന്ത ! രാജ്യദ്രോഹത്തിൻമകടാഭിഷേകമോ ?
പ്രാജ്യമാമിസ്സാമ്രാജ്യം വിദ്യാരണ്യയോഗീന്ദ്ര-
പൂജ്യപാദരായ്നാൽ പൂർവത്തിൽ സംസ്ഥാപിതം !
നമ്മളംക്കെല്ലാമനാദിനിധിയാം സനാതന-
ധർമ്മത്തിന്നിക്കാലത്തേശ്ശാശ്വതാഭയസ്ഥാനം ;
ശ്രീവിരൂപാക്ഷദേവനിത്യാനുഗ്രഹത്തിനാ-
ലീവിധത്തിൽ വർദ്ധിപ്പൂ ! ചാരിതാർത്ഥ്യവാന്മാർ നാം.
ഐകമത്യമായീടുമഗ്ര്യപരമപീഠത്തി-

ലാത്മദേശാഭിമാനദീപികാപ്രകാശത്തിൽ
സ്വാമിഭക്തിദേവിയെസ്സാദരമാരാധിച്ചാർ
ധീമാന്മാർ പേത്തും യുഷ്മൽപൂർവകർ ധീരോദാത്തർ.
തൽബീജപ്രശുദ്ധമിസ്സാമ്രാജ്യമഹാശ്വത്ഥം;
തത്സിന്ധുമന്ഥോത്ഥമിസ്സാമ്രാജ്യദേവാമൃതം.
മൽപിത്രാജ്ജിതമല്ലീബ്ഭ്രസ്വത്തു ; രാജാവു ഞാൻ
മൽപ്രജാകുലത്തിൻറെയിന്നത്തെക്കൌടുംബികൻ.
അശ്വയ്യ,മശ്രുതാന്തഃചരിത്രമാമഗിന്നടി-
ക്കാഗ്നേയചൂർണ്ണം കത്തിച്ചായതിൽ തീകായുവാൻ
ഭത്തുപിണ്ഡം തിന്നുന്ന പെയ്രനൊന്നുണ്ടായ്പോലും !
ഇത്ര നീചകീടത്തെയിബ്ഭ്രദേവിയും പെറോ ?
പാണ്ഡ്യരാജ്യാപഹാരി വീരശേഖരനെപ്പോയ്
വേണ്ടമട്ടമർചെയ്ത വെന്തു തത്സിംഹാസനം
വീണ്ടും ചന്ദ്രശേഖരന്നേകുവാൻ ഞാനെൻവിശ്വ-
ഭാണ്ഡാഗാരത്തോട്ട, മെൻസർവാഭിസാരത്തോടും
ആദേശിച്ചൊരബ്ഭൃത്യനങ്ങുചെന്നരിയിൽനി-
ന്നാദേശം വീണ്ടെടുത്തു പിന്നീടെന്തനുഷ്ഠിച്ചു ?
പാഴന്തു താൻതന്നെയന്നാടവൻ നിർല്ലജ്ജനായ്—
ഉഴിമാതിന്നയ്യയ്യോ ! ചാരിത്രഭംഗം ചേർത്തോൻ.
ബാഢമിന്നസ്മൽ യോധൻ ; നിമിത്തം നിയാമകൻ ;
പീഠമർദ്ദൻ നായകൻ ; കിങ്കരനധീശ്വരൻ.
എന്തൊരു ഗരിഷ്ഠമാം പെയ്രവാപയ്വ്യത്യയം !
എന്തൊരക്ഷന്തവ്യമാം സാമ്രാജ്യദ്രോഹോദ്യമം !
പാരദേശികയുഗം, പാണ്ഡ്യകണ്ഠത്തിൽ ചേർപ്പാ-
നാരംഭിക്കയോ ചെയ്ത ഹന്ത ! മത്സമാദേശം ?

ചന്ദ്രശേഖരനെന്നെയെങ്ങനെ മതിക്കും ? തൽ–
ക്രന്ദനം ജീർണ്ണമാമെൻ ശ്രോത്രത്തെബ്ഭേദിക്കുന്നു.
ആകഖലൻ സേനാനിയെൻകീർത്തിതൻമുഖത്തിങ്കൽ
മായ്ക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത മാലിന്യമല്ലോ ചേർത്തു.
ആയതിൻപ്രക്ഷാളനമല്പമെങ്കിലും ചെയ്യാൻ
സ്വീയകണ്ഠശോണിതം മാത്രമേ യതിക്കേണ്ടൂ
ഏതൽഘോരാപരാധചിന്താദേവിതൻ വരം
ഭ്രാതമെൻയൌവനത്തെ വ്യർത്ഥമാനമാക്കുന്നു.
വൈരനിര്യ്യാതനേച്ഛാതുപമാം രസായനം
പാരമെൻ ശരീരത്തെസ്സാരലോഹമാക്കുന്നു.
അങ്കത്തിന്നെന്നാകിലുമായുധദ്വിതീയൻ ഞാൻ
സങ്കല്പസാരഥ്യത്തെസ്സാന്ത്വതം വരിപ്പീല !
എന്നെച്ചിലിന്നേവരെത്തിന്ന നായയെക്കൊലപാ–
നെന്നസിയപത്രപാനത്രമായ് നിലകൊൾവൂ.
ഇപ്പ്രാതസാമ്രാജ്യസാർവഭൌമനെങ്ങു ഞാൻ ?
മൽപ്രജാപരമാണുകോടിയിലൊന്നെങ്ങവൻ ?
അമ്പിൽ നിങ്ങളാരാനു,മാകയാ,ലങ്ങേക്കാട്ടിൽ
ജംബുകം ചമഞ്ഞൊരാട്ടശ്വസാരമേയത്തെ
വാട്ടമറവു പോർചെയ്യ ബന്ധിച്ചോ കൊന്നോ വേഗം
വേട്ടയാടിക്കൊണ്ടുവന്നെൻമുന്നിൽ വെച്ചീടുവിൻ !
മാതൃഭ്രമിക്കുന്നൊരു മാനസതാപം തീർത്തു
പൈതൃകം പാലിക്കുവിൻ പൌരുഷാഭിധം ധനം.”

താരമാം ക്ഷ്വാട്ടസിംഹനാദത്തിൻപരിപാടി
ഘോരപുച്ഛലാവർത്തഗർജ്ജിതച്ചുടപോലെ

ശ്രോത്രവീരപാണമായ്ചീരവേ സദസ്യർക്ക്
ഗാത്രമാപാദചൂഡം രോമഹർഷാകീർണ്ണമായ്.
എങ്കിലുമാരോമാഞ്ചമുത്തരക്ഷണത്തിങ്കൽ
ശങ്കാ ഭീതികൾക്കുള്ള കേതുവായ് മാറിപ്പോയി.
ഉഗ്രക്രോധമാത്യർക്കും സേനാധ്യക്ഷർക്കും ചിത്ത-
മാഗ്നേയവാരുണാസ്ത്രയുദ്ധാരംഭമായ്ത്തീർന്നു.
ആകയാൽ പ്രതിജ്ഞാനി നിന്നിട്ടുമാരും തന്നെ
വേഗം തന്മൌനമുദ്ര ഭഞ്ജിപ്പാൻ മുതിർന്നീല.
നാലംഗപ്പടയെയും നാഗമൻ സജ്ജം മുമ്പു
ചാലവേ വശത്താക്കിത്തൻനാട്ടു പൂകിക്കയാൽ
ശൂന്യമേ രക്ഷാശ്ലൂന്യം സാമ്രാജ്യം ; ഭയാനക-
മത്തത്വമറിഞ്ഞവക്കൌശാത്യമെന്മട്ടുണ്ടാം ?
സർവ്വശസ്ത്രാസ്ത്രവിദ്യാസമ്പന്നായമ്മ ജഞ്ജൻ
സർവസന്നാഹശാലി നാഗമൻതന്നോടുപോയ്
പോരിലൊട്ടുമക്കാലുമൊറായ്ക നേക്കാനേത്ര
ധീരർക്കു ധൈര്യം തോന്നും ? ധൃഷ്ടതയ്ക്കുണ്ടോ ജയം ?
സന്തമാം കണ്ണുരകുതകങ്കുമക്കുറിക്കുട്ട-
മന്ത്രമാലാഹാരവുമാനിമേഷത്തിൽപോലും
യുദ്ധഭൂദേവിയാകുംതൻവക്ഷസ്സിലണിയിപ്പാൻ
ബദ്ധദീക്ഷന്മാർതന്നെയോരോരുത്തരുമവർ.
ഹാ ! ഫലമതുകൊണ്ടു സാമ്രാജ്യപാദത്തിലെ
ശ്ലീപദം ശത്രു കാണും നഗ്നമായതേയുള്ളൂ.
ആത്മജീവിതത്യാഗസാധകമാമക്രൂത്യ-
മാത്മദേശാത്മാവി,ല്ലന്യഥാ തീർന്നുപോകും.
ചിന്തയാമുഴിഞ്ഞാലിൽ ചേതസ്സാടവേ കിട-
ന്നന്തരാത്മാവോടല്പമൈകാന്തികംഭാഷണം

ആയവർ തുടങ്ങിനാർ ; അല്പംതെയസ്സംസത്തി-
ലായതസ്വാമിഭക്തിപ്രഥാനിക്കെന്തവകാശം !

അക്കാര്യമാത്മബന്ധു വിടംലരാജങ്കൽനി-
ന്നൊക്കെയും സഭാധിവചക്രവത്തിക്കും കേൾക്കെ
താൻനിന്ന ഭദ്രസേനവേദി പാതാളത്തോളം
താണുപോയപോലൊരു സംഭ്രമം ക്ഷണനേരം
വന്നാലും പ്രത്യുൽപന്നമതിയാമവന്നതു
മുന്നായംക്രടാൻ വെച്ച പിൻകാൽവെപ്പായിത്തീന്നു.
പ്രാജ്ഞൻക്ഷ്മാപാലൻവീണ്ടുമോതിനാൻ : "രാജാക്കന്മാ-
ക്കാജ്ഞയേതിന്നുമേകമായതും സകൃപോച്യം.
ഭാവിപ്പതെന്തെൻ വത്സർ ?—എന്നരച്ചമാത്രയി-
ലാവിഖ്യാതമണ്ഡപപ്രാന്താഗ്രഭാഗത്തിങ്കൽ
വിക്രമിയൊരുപുമാനുത്ഥാനം ചെയ്തീടിനാൻ
ചക്രവാളത്തിൽ സാക്ഷാൽ ചണ്ഡദീധിതിപോലെ.
അതരതെന്നങ്ങോട്ടേയ്ക്കു നോക്കവേ കണ്ടാരൊരു
താരുണ്യതേജഃപുഞ്ജം ലാലസിപ്പതു സഭ്യർ.
പ്രാജ്യശൌര്യമാകും തൽഭ്രുവിക്ഷേപം ശോഭിച്ചു
രാജ്യലക്ഷ്മീദേവിതൻജൈത്രതോരണംപോലെ.
കർണ്ണാന്തവിശ്രാന്തമാം തന്നേത്രയുഗ്മം രണ്ടു
കണ്ണാടിപോലെ കാട്ടീ സ്ഥൈര്യവും ഗാംഭീര്യവും.
ആ വൻമണ്ഡപത്തിന്നു നവ്യരത്നസ്തംഭമൊ-
ന്നാവിർഭ്രതമാംപോലെ നില്ക്കുമായുവാവിനെ
ജ്യായാന്മാരന്യസഭ്യർ വീക്ഷിച്ചാർ ക്ഷണാർദ്ധം തൽ-
പ്രായാതിക്രാന്തപ്രാപ്തിജ്യോതിസ്സാലന്ധീകൃതർ.

ആചാതരമ്യമാകമക്കാഴ്ചയവക്കുള്ളി-
ലാഗാമിക്ഷണത്തിലോ ചേക്കയായ"ശങ്കാവേശം.
ലോകത്തിൽ ചർമ്മചക്ഷുസ്സെത്രമേൽ ചെല്ലും ? നാഗ-
മൈകസന്താനാ സാക്ഷാൽ വിശ്വനാഥനല്ലയോ
നില്ല,തെന്തിന്നസ്മാകസ്വാമിയെബ്ഭർത്സിപ്പാനോ
കല്പന നേടിക്കൊണ്ടു കായ്യനാശംചെയ്യാനോ ?
കാണാമെന്നവരോക്കേർണ്ണത്തിൽ പതിച്ചു ത-
ദ്വാണി രാജ്യശ്രീജയഡിണ്ഡിമധ്വനിപോലെ.

"ശ്രീവിശ്വപാക്ഷദേവപ്രാതിനിധ്യംപൂണ്ടുകൊ-
ണ്ടീവിദ്യാരണ്യദേശം പാലിക്കും മഹാത്മാവേ !
തമ്പുരാനേ ! കല്പിക്ക ! ദാസനാമടിയനെ,-
പ്പിൻപു വേണ്ടതെല്ലാമക്കല്പന സാധിച്ചീടും."
അഞ്ചിതാഭമാ വാക്യം കേട്ടു വൃദ്ധാക്ഷ്മാപൻ തൻ
പുഞ്ചിരിനരപൂണ്ട മുണ്ടല്പം പിളർത്തിനാൻ.
"എന്തുരച്ചു നീ വത്സ ? നാഗമാഖ്യമാം ഹിംസ്ര
ജന്തുവിൻ മൂഢവ്യയ്യം നിന്നെ ഞാനയപ്പാനോ ?
ന്യൂനം ബാല ! നിൻബുദ്ധി ബാലനൈർഘ്യായ് പോയതിൽ
ഞാനെന്തിന്നാശ്ചര്യപ്പുമോ കോപമോ കൈക്കൊള്ളുന്നു ?
നീയനാഘ്രാതയുദ്ധഗന്ധനെൻ പ്രത്യർത്ഥിയോ
സ്വായൽകോദണ്ഡാഗമപാരാവാരപാരീണൻ.
അജ്ഞാതസ്വാന്യാന്തരൻ ഹന്ത ! നീ കിടാവേ ! നിൻ
പ്രജ്ഞയെ പ്രോല്ലംഘിക്കും കേതിക്കില്ലല്ലോ ഫലം !
പോരാത്തതിന്നാരു നീ ? പുത്രനല്ലേ നാഗമ,-
ന്നോരാതെയെന്തബദ്ധമോതിപ്പോയ് ഹാസാസ്സഭം ?
ന്യൂനം ജന്മദാതാവിൻകണുഖണ്ഡനത്താൽ ത-
ന്നാനുണ്യം ലഭിക്കുവാനാരാനും മോഹിക്കുമോ ?

ക്ഷ്മാണിയിൽ പിതൃക്കൾക്കു തപ്പണം പുത്രൻ താത-
ശോണിതത്താൽ നല്കുന്നമെന്നേതു ധർമ്മന്യായം?
എങ്ങും നാം പിതൃപുത്രസ്നേഹമായിട്ടും വജ്ര-
ച്ചങ്ങലക്കണ്ണികൾക്കു ദാർഢ്യമേ കാണുന്നുള്ളൂ.
താതനു വല്ലപ്പോഴും ശത്രുവായ്ത്തോന്നാം പുത്രൻ;
താതൻ ശത്രുവായ്ത്തോന്നും പുത്രനില്ലല്ലോ കുഞ്ഞേ!
ക്ലേശിക്കേണ്ടിതിനു നീയാകയാൽ; നിൻവാക്കു ഞാൻ
ശൈശവസഹജമാകുമസ്ഖലിതോക്തിയായ് കാണ്മൂ."

തന്നെയാരെന്നു കാണ്മാൻ ചക്ഷുസ്സില്ലാതെ പോയ
മന്നവൻതൻഭാഷിതം മാധുര്യലേശസ്പൃഷ്ടം
ഹാ! സത്യസന്ധൻ സ്വാമിഭക്തനഭീരുഭാത്ത-
ദേശാഭിമാനിക്കെതു കണ്ണുശൂലമായീല!
ഓതിനാനവൻ വീണ്ടും :—"തമ്പുരാനേ! ഞാനൊരു
യോധൻ; രാജസംസത്തിന്നാചാരം ഗ്രഹിക്കാത്തോൻ
രണ്ടെനിക്കുണ്ടു ദോഷം :—ആദ്യത്തേതു താരുണ്യം;
രണ്ടാമത്തേതു ശത്രുപുത്രത്വം; ഏറേറൻ രണ്ടും;
എങ്കിലുമുണർത്തിപ്പൂ; ഞാൻ താനീക്കൃത്യത്തിന്നു
ശങ്കവിട്ടിറങ്ങേണ്ടോൻ; തൽബീജം സ്പഷ്ടാൽസ്പഷ്ടം.
ആരെനിക്കപ്പൂർ? ആദ്യമീരേഴുപതിന്നാലു-
പാരും കാക്കുവോരസ്മച്ജീവിതപാക്ഷസ്വാമി;
പിന്നേടം തട്ടാസനായിസ്സാമ്രാജ്യം പാലിക്ക-
മ്മന്നടയോനേ! ചോരാ! ദേവ! നിന്തിരുവടി.
മൂന്നാംസ്ഥാനം മാത്രമേ മജ്ജന്മനിമിത്തമാ-
മാനാഥമായ്വന്നുള്ളൂ; ഞാനേതപ്പുനെക്കൂപ്പും?

ഈശ്വരനും സ്വാമിക്കും മാതാവാമിബ്ഭ്രവിനും
ശാശ്വതദ്രോഹം ചെയ്ത ധർമ്മദ്രുകാരത്തെ
എൻപിതാവെന്നായ്വോ ! ഞാനേത്ര നാൾകൊണ്ടോതും ?
എൻപിറപ്പുമിക്കർമ്മഭ്രമിയിലായ്പോയല്ലോ.
എന്നമല്ലാദിതൊട്ട സത്യാദിധർമ്മങ്ങളാൽ
ധന്യമാമെന്നന്വയം രാജദ്ധൈര്യകദ്രവ്യം;
ശിക്ഷയിൽ തന്തുക്കളാലന്നന്ന തന്നാട്ടിന്ന
വക്ഷശ്ശോണിതാഹുതി വായ്ച്ച മഹാന്വയം ;
ആയതിലമർഷ്ടവ്യദുര്യൽസ്സല്ലോ ചേന്ന
ശ്രീയെഴും വപുസ്സിങ്കൽ ക്ഷേത്രിയം കഷ്ടംപോലെ.
ഇപ്പാപപചാരം കണ്ടെൻപിതൃക്കൾക്കാനനം
ബാഷ്പാർദ്രമാം തൽപാണിമണ്ഡത്തിൽ ശയിക്കുന്നു.
'വത്സ ! നീയെന്തോർപ്പു ? നിൻവംശത്തിന്നണ്ടായൊരി-
ക്കശനം നീങ്ങാൻ ഞങ്ങൾനിന്നെത്താൻപ്രതീക്ഷിപ്പൂ.
ഈ മത്സ്യപൂതിഗന്ധം കസ്തൂരിപരിമളം
തൂമയിൽ കൈക്കൊള്ളുന്നേ നിൻചിത്രചരിത്രത്താൽ.
പ്രാണ്ണമസ്മത്തർപ്പണമെന്നോത്തു കരണീയം
തുണ്ണം ചെയ്ത നീ'യെന്ന ഗദ്ഗദാക്ഷരങ്ങളിൽ
നിണ്ണയമവർനൽകുമനുശാസനങ്ങളെൻ-
കണ്ണകണ്ഡലങ്ങളായ്ത്തീരുന്ന ധർമ്മാത്മാവേ !
അച്ഛന്റെ വാർദ്ധക്യത്തെക്കൈക്കൊണ്ടാനേകൻ ; സത്യ-
മച്ഛന്ന പാലിക്കുവാൻ കാട്ടുപൂകിനാനന്യൻ ;
അച്ഛന്ന വേണ്ടിട്ടേകൻ നിത്യബ്രഹ്മചാരിയാ ;-
യച്ഛന്ന വെട്ടാനന്യൻ കണ്ണുകണ്ടളം കാട്ടി :
ആയവർ പിതൃദേവർ ! ഹാ ! ഞാനും പിതൃദോവൻ !
ന്യായത്തിൻ പന്ഥാവെത്ര സൂക്ഷ്മസൂക്ഷ്മമായ് കാൺമൂ !

ബാലൻ ഞാ,നെൻതാതനോ സാംയുഗീന,നാവട്ടെ ;
ബാലാക്കുനേത്രമട്ടിൽ ക്രൂരിരുട്ടകറുന്നു ?
ധർമ്മവുമധർമ്മവും തമ്മിൽ വായ്പൊരു പോരിൽ–
ധർമ്മത്തെത്തുണപ്പതു സർവ്വശക്തനാം ദൈവം.
ശ്രീമത്താം വൃക്ഷത്തിന്റെ ദിവ്യം സചിത്തികൽ
വാമനൻ കയറുമ്പോഠം പൊങ്ങുന്നു നാകത്തോളം.
വിണ്ടലം മഹാബലി വി,ട്ടധർമ്മപാശത്താൽ
കണ്ഠത്തിൽ ഗൃഹീതനായ് പ്പാതാളം പ്രാപിക്കുന്നു.
പൊട്ടട്ടേഥ പിണ്ഡത്തെപ്പോററിടാനൊരിക്കലും
പുഷ്ടംകാട്ടിക്കൊണ്ടാജിപൃത്ഥിയെബ് ഭർത്സിക്കാതെ
വീരാശംസനത്തിങ്കൽ വീതസാധ്വസനായ് ഞാൻ
പാരാതെ യുദ്ധംചെയ്യൻ പ്രാണനുള്ളോളംകാലം.
ഒന്നുകിൽ ശത്രുവിന്റെ ദുർജ്ജയം സൈന്യവ്യൂഹം,
അല്ലെങ്കിൽ മാത്താണ്ഡന്റെ ദീപ്തിമത്താം മണ്ഡലം,
രണ്ടിലൊന്നേതാകിലും രണ്ടായ്ഞാൻ പിളക്കുവൻ ;
രണ്ടുകൊണ്ടും മത്പ്യനാമെൻജന്മം സഫലമാം.
ചേണിൽത്ത ദാജ്ഞാരാജ്ഞീവിശ്രാന്തി നാനാരാജ–
മാണിക്യമൌലിച്ഛടാരോസൂപ്പുമഞ്ചത്തിങ്കൽ ;
മത്സ്വാമിയക്ലുട്ടത്തിലാരോട്ട കല്പിക്കിലും
നിസ്സാരമാമിക്കായ്യം നേടിടാം ജിതശ്രമം.
തുച്ഛനാമെന്നെക്കൊണ്ടു സാധിച്ചാലെൻതമ്പുരാ–
ന്നയജ്ഞോപഭോഗത്തിൻസ്വാദുതപമന്യാട്ടുള്ളം.
ന്യൂനമാകയാലെന്നെയിന്നിതിൽ കല്പിച്ചാലും
ബാണമായ്–ഹുങ്കാരമായ്–ശ്വാസമായ്–സങ്കല്പമായ്."

കാമമിമ്മട്ടുള്ളോരു കർണ്ണപീയൂഷത്തിനാ–
ലാമന്ത്രശാലാകുംഭമാകണും നിറച്ചവൻ

പൌരുഷത്താലുദ്ഗ്രീവൻ ; പ്രശ്രയത്താലാനതൻ ;
ഘോരസംഗ്രാമോത്സാഹവാരണീമദോദഗ്രൻ ;
ജാനുപര്യന്തലംബിബാഹുവായ് നില്പും കാഴ്ച-
യാനന്ദബാഷ്പംതങ്ങുമക്ഷിയാൽ കണ്ടാൻ നൃപൻ.
വേദംപോലെ ശ്രുതിയും വിസ്താരവും പൂണ്ടൊരാ-
യോധൻതൻപൃഥയത്തിലോരോരോ ഭാഗത്തെയും
അന്നൊറനോട്ടത്തിങ്കൽ നോക്കിസ്സംശയംതീർന്ന
'ധന്യോഹ'മെന്നോതിനാൻ തന്നോട്ട രാജർഷീന്ദ്രൻ.
ക്ഷിപ്രമായുവാവിനെപ്പാർശ്വത്തെയ്യാഹ്വാനംചെ-
യ്യപ്പനേ ! വിശ്വനാഥ ! നീയെതോ വിശ്വാതീതൻ !
സാഹസം മുമ്പെന്തോ ഞാൻ ജല്പിച്ചേനായുഷ്മാനേ !
സാമ്രാജ്യത്തിനു നീതാൻ ത്രാതാവുമുദ്ധർത്താവും !
ധർമ്മഹേമസ്ഥംഭത്തെത്തൻകാലാൽ ചവിട്ടിനാൻ
ദുർമ്മേധസ്സാമാ മർത്ത്യദേവാരി മദോന്മത്തൻ ;
വീര ! നീയതിൽ വെറും പ്രഹ്ലാദൻ ; അങ്ങുണ്ടൊരു
നാരസിംഹാവതാരം നമ്മൾക്കതപ്രത്യക്ഷം !
അയതദ്ദുരാത്മാവിൻമാറിടം കീറിക്കൊണ്ടാ-
നായത്തസന്നാഹം നിന്നാഗമം പ്രതീക്ഷിപ്പൂ.
പോക ; കായ്യം നീതിയും തേജസ്സും ; വയസ്സല്ല ;
ലോകത്തിന്നാദർശമേ ; വിജയിപ്പൂതാക നീ.
ആനന്ദിച്ചു നൽകുന്നേനാൽസ്സാമജയ്യാസ്ത്രം ;
ന്യൂനമീരാജ്യത്തിനു നീ രണ്ടാം വിദ്യാരണ്യൻ."
എന്നരച്ചു പാർത്ഥിവൻ ; ശീർഷമച്ചലിപ്പിച്ചു ;
'നന്നനന്ന'തെന്നോതി നാനാസഭ്യശ്രേണിയും,

ബദ്ധധർമ്മോരച്ഛദൻ, വെല്ലിതാജ്ഞാനിസ്ത്രീംശ-
നാധീരയോധേന്ദ്രനും മന്ത്രമണ്ഡപം വിട്ടാൻ.

ദ്വിതീയഖണ്ഡം

ചാരുവാം ശാന്തരസത്തിൻസമാധിക്ക
ചേരുന്ന പാവനപദ്മാസനം,
മീനാക്ഷിദേവിയടിയരുളീടുന്ന
ചേണാന്ന തെക്കൻമധുരാപുരാ,
പണ്ടാരും കേൾക്കാത്ത മട്ടിൽ പകന്നൊരു
രണ്ടാംകരുക്ഷേത്രമായിത്തീർന്നു.
വൃദ്ധൻ പിതാവൊരു ഭോഗത്തു,സീമന്ത-
പുത്രൻ മറുഭാഗത്തിപ്രകാരം
സ്വാഭാവികതയ്ക്കു ബാഹ്യമായ്,യാരണ-
ഭ്രഭാഗമെന്തൊരു കാഴ്ച കാട്ടി;
"നില്ലുനില്ലെ"ന്ന യുവാവെത്തടുത്തേതോ
ചൊല്ലുന്നില്ലെന്നില്ല താതസ്നേഹം;
ചമ്മട്ടിയേന്തിന തൻവലങ്കൈയോങ്ങി-
യമ്മഹാമോഹത്തെ മാറിനിൽത്തി
താന്തന്നെ ധർമ്മർഹസ്യമരുളിക്കൊ-
ണ്ടാന്തരപൂരുഷനല്ലസിപ്പൂ.
അപ്പോഴത്തേയ്ക്കുമായോധൻതൻ കൈനില-
യുറപ്പിക്ക നാഗമർദ്ദനേകൻ

"അച്ഛൻ വിളിപ്പൂ കുമാര ! ഭവാനെ"യെ-
ന്നച്ഛന്നതാപമണത്തിനിന്നാൻ.
"തേടിയ വള്ളിയോ കാലിൽ പിണയുന്നു?
കേടില്ലെനിക്കിനി"യെന്നു തേറി
ഏകാകിയായുധപാണിയവനൊത്തു
പോകാനുറച്ചാൻ പുരുഷസിംഹൻ.

എന്തെന്തിതെന്നൊരു സംഭ്രമവും നല്ല
പന്തിയോ പോകുവതെന്ന ഭീയും
ജന്മദനല്ലയോയെന്നൊരാശ്ചര്യവും
തമ്മിൽപൊരുതതുതെന്നാശയും
ക്രൂദ്ധിക്കുഴങ്ങുമനുചരന്മാരോട്ട
പേടിക്കേണ്ടെന്നു മിഴികൊണ്ടോതി
കണ്ണും കയ്യും ചലിപ്പിച്ചവക്കുള്ള
കുണ്ഠത നീക്കി വിനീതിയോടേ
ശത്രുശിബിരത്തിൽ തൻപിതൃപാർശ്വത്തിൽ
ക്ഷത്രമഹസ്സാന്ന യോധനെത്തി
ഓതിനാൻ :—"താത ! ഭവാനെയഭിവാദ്യം
പൂതപിതൃസ്നേഹൻ പുത്രൻ ചെയ്‌വൂ !
സാമ്രാജ്യകേതു വഹിക്കുമിക്കയ്യാലെൻ-
സ്വാമിക്ക കൈങ്കര്യമെന്തു വേണ്ടൂ?"
ദണ്ഡമറേറവുമുരച്ചു കഴൽ തൊട്ടു
ദണ്ഡനമസ്കാരം ചെയ്യുവോനെ
പണ്ടത്തെ വാത്സല്യപാത്രമാം പുത്രനായ്-
ക്കണ്ടു ജനകൻ കൃതാർത്ഥനായി.

"ദീർഘായുഷ്മാൻ ഭവ! സൌ—" എന്നരചെയ്യ
ശീഘ്രമർദ്ധോക്തിയിൽ വാക്യം നിർത്തി
കൈരണ്ടുകൊണ്ടും പിടിച്ചൈഴനേല്പിച്ച-
ശ്ശൂരൻ ചമൂപതിയേവമോതി:—
"എന്നണ്ണി! വിശ്വമേ! വാവാ! പറയട്ടേ
നിന്നോട് രണ്ടുവാക്കീക്കിഴവൻ.
പണ്ടത്തെത്തങ്കക്കുടം തന്നെ പൈതൽ നീ;
കണ്ടുകഴിഞ്ഞല്ലോ ഞാനതിപ്പോഴും.
ഉണ്മയിലേതോ മതിഭ്രമം തൽകാലം
കണ്മണി! നിന്നെ ഗ്രസിച്ചുപോയി!
അല്ലെങ്കിലിമ്മട്ടസംബന്ധവിക്രിയ
വല്ല കിടാങ്ങളും കാട്ടാറുണ്ടോ?
ഓമനേ! ഞാൻ പടവെട്ടിപ്പിടിച്ചൊരീ-
ശ്രീമയമാകിന പാണ്ഡ്യരാജ്യം
തൊണ്ണൂറു ചെന്നാരെൻപ്പുകഴ്ക്കല്ലെന്ന നീ-
യെണ്ണുവാനെത്രമേൽ പ്രജ്ഞ വേണം?
കഷ്ടം! ഞാൻ ചെയ്ത കടുംകയ്യിതെല്ലാമെൻ
കുട്ടിക്കിടാവേ! നിനക്കുവേണ്ടി!!
ആവതുമെന്നുടെ കൈത്തിറത്താൽ നിന്നെ
മൂവരശന്മാരിലേകനാക്കി
കണ്ടു പരമപദമടഞ്ഞീടുവാൻ
പണ്ടുപണ്ടേ ഞാൻ കൊതിച്ചിരുന്നു.
എന്മണിക്കുട്ടൻ തലയിലൊട്ടത്തൊരു
പൊന്മുടി ചൂടിയാലെന്തു മോശം?
താഴത്തു വീഴുമോ? കാണട്ടെ ഞാനതെൻ
പാഴറ കയ്യാൽ പതിച്ചുതെങ്കിൽ!

നിങ്കയ്യിരുമ്പുവാളെന്നാജ്ഞാമൂലിക
തങ്കച്ചെങ്കോലാക്കി മാറീടട്ടെ".
ഇത്ഥം നിനയ്പൂ ഞാ,നെന്മകനേതൊരു
ബുദ്ധനോ ? ബുദ്ധിയില്ലാത്തവനോ ?
രാജകേതിജ്വരബാധയാലിസ്സുധ
ഫാ ! ജഡൻ നീ കാണ്മൂ ! തികക്തകമായ്.
എന്തൊരുമൂഢദയകേതിവിശ്വാസം !
എന്തൊരു സാഹസികാത്മത്യാഗം !
കെട്ടിപ്പുണരാൻ വരുന്ന ഗുപലക്ഷ്മി;
കൊട്ടിക്കതകടയ്ക്കുന്ന കൂട്ടൻ !
ഓമനേ ! ലൌകികതത്വത്തിലിന്നും നീ
തായ്മുലപ്പാൽകുടി വേണ്ടിട്ടുണ്ടോൻ !
ഇന്നതല്ലെന്നാൽ സ്ഥവിരനയ്യയ്യോ ! നിൻ
പൊന്നച്ഛൻ ! നിന്നസ്സുവിദ്യാചായ്യൻ ;
സാമ്രാജ്യമൊന്നു നിനക്കായ്പ്പിടിച്ചു തൻ
സ്വാമിക്കു ശത്രുവായ് തീർന്നുപോയോൻ ! —
എൻതല കൊയ്യുവാൻ നിൻകൈ തരിക്കുമോ ?
ഹന്ത ! നീയെന്തൊരപൂർവസത്വം ?
ഒന്നു പക്ഷേ നീ ധരിപ്പീല പൈതലേ !
നിന്നുണ്ണിക്കയ്യിലെപ്പിഞ്ചുവാളാൽ
വെട്ടേറു താഴത്തു വീഴുന്ന താളല്ല
ചട്ടറ നിൻ പിതൃകണ്ഠനാളം !
അഗ്നിയുശോണിതമാണിക്യമാഹൃത്താൽ
നൽഗുരുദക്ഷിണ നൽകിപ്പോവാൻ
ഓക്കൊല്ലേ വത്സ ! പുനർനരകമെന്നു
തീക്കൊല്ലേ കാലൻ നിനക്കുവേണ്ടി !

നാഗമനം തൽപ്രിയസുതൻ ഭോർബല-
യാഗപശുവായ് ച്ചമഞ്ഞുകൊണ്ടാൽ
താനാറു നോറു വളർത്തിയ പൂപ്പൈടി
ഹാ! നാമ്പിൽ താൻ തന്നേ നള്ളിപ്പോയാൽ—
ആത്മരക്ഷാർത്ഥമെന്നാലുമവന്നതൊ-
രാണ്മയുമല്ലൊരഴകുമല്ല.
കൈവാഠം കലികൊണ്ടാൽക്കണ്ണതിന്നില്ലല്ലോ!
നീ വാങ്ങിപ്പോയ്ക്കോ നിലതെറാതെ!"

അച്ഛന്റെയാവാഗ്യസ്സാന്തം പുത്രാന്ത-
വക്ഷസ്സൂച്യാകർഷണക്ഷമമായ്
കാണ്മീല; തുല്യമദ്ദേശാഭിമാനിക്ക
പാഴ്മണ്ണാങ്കട്ടയും പാണ്ഡ്യനാട്ടം.
ഓതിനാനായുവാ 'വച്ഛ! ഭവാന്റെ നൽ-
ച്ചേതസ്സിൽ ചേറെത്ര ചേർന്നുപോയി!
ഇന്നലെയോളം വിജയനഗരത്തി-
ന്നന്നതസ്തംഭമായ് നിന്ന ദേഹം
ഇന്നതിന്നല്പാതകേയുവായ്പ്പൊങ്ങുകിൽ
മന്നിലെ, ന്തെങ്ങനെ, മാറിക്കൂടാ?
ഹാ ഹാ! തൻ യൌവനകാലത്തിലുജ്ജ്വലൽ-
ബാഹ്വബലാനലൻ സാക്ഷിയായി
പ്രേമത്തിൽ വേട്ട സൽകീർത്തിയാം സാദ്ധ്വിയെ-
സ്വാമിഭക്തിതൃപാത്രഭ്രഷിതയെ—
വാർദ്ധക്യകാലത്തു ചാൺതൂറയ്യായ് വിറ-
ധൂർത്തിൽ ദുരാശയാം വേശ്യയാളെ
അച്ഛാ! കടുപ്പ, മെന്നച്ഛൻ വരിച്ചല്ലോ!
ദുശ്ചരിതമെന്തിതിന്നു മീതേ?

ഉണ്മയിൽ സ്വന്തമാം നാണയവെണ്ണട്ട
കന്മഷദൃഷ്ടിയിങ്കൽ മുക്കി ;
എന്നല്ല താതൻ സ്വവംശത്തിൻ ചരിത്ര-
പുണ്ണശാലയ്ക്കു മേൽ കൊള്ളിവെച്ചു.
ജ്യായാനാമങ്ങേയ്ക്കു ജന്മാധികപ്രദ-
നായ സദാശിവതാതപാദൻ
ആജ്ഞയോടാത്മാവു നല്കുവേ വെന്നതാ,-
രാജ്ഞ തന്നോനോ വഹിച്ചവനോ ?
ആളു കിടക്കേ,യനങ്ങിയ കൈത്തണ്ടും
വാളുമറയും ഞെളിവതുണ്ടോ ?
ഭ്രാന്തു മൂഴത്തോക്കു സൽകീർത്തിത്തുണറി-
ച്ചാന്തുപൊട്ടായ്തോന്നാമീയകൃത്യം ;
നേരെ മറിച്ചിട്ടരിതതിലഭോണ്ഡം
വാരുറ്റ കണ്ണുനീരിൽ കലക്കി
ഹാ ! കഷ്ടമാത്മാഹുനങ്ങയെത്തപ്പിപ്പാൻ
ലോകത്തിനെന്നുമുപകരിക്കും.
അച്ഛൻ, സ്വശീർഷത്തിൽ കാലം പലിതമാം
പിച്ചകപ്പൂവെട്ടത്തുച്ചിക്കവേ,
കുട്ടിയോടൊപ്പം സ്വജീവിതഭിത്തിയിൽ
പൊട്ടക്കരിയാൽ വരപ്പതെന്തോ ?
തങ്കക്കിരീടമവിടത്തെദൃഷ്ടിയിൽ
പങ്കത്തിൽനിന്നു ജനിച്ച പദ്മം ;
കോളുറ്റ വിശ്വാസഘാതകനാരക-
ക്ഷോഭത്തീക്കട്ടയതെൻമിഴിയിൽ.
വേണ്ടച്ഛ ! വേണ്ടച്ഛ ! വേഗത്തിലങ്ങേയ്ക്കു
വീണ്ടെടുക്കാമിക്കളഞ്ഞ ധനം !

അച്ഛന്റെ പങ്കിലമാനസലാക്ഷയെ-
പ്പശ്ചാത്താപത്തിയുരുക്കീടട്ടെ.
ആത്തീ മുകളിലേക്കാവിയായിപ്പൊങ്ങി
നേത്രംവഴിക്കു മഴയായ് വീണാൽ
ജീവിതകഡ്യം പഴയപോൽ ധൌതമാം ;
ദേവക്രോധാഗ്നിയും കെട്ടടങ്ങും.
പണ്ടത്തെസ്സാമ്രാജ്യസവ്സൈന്യോജ്ജ്വലനാം
വീണ്ടുമെന്നച്ഛൻ, നതല്ലീ നല്ലൂ ?
പാഴറൊരങ്ങേച്ചരിത്രഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ
വീഴക്ഷരമൊന്നു വിണ്ടുപോയി ;
പെട്ടെന്നനശയനാരായംകൊണ്ടതു
വെട്ടിച്ചുഴിഞ്ഞുകളഞ്ഞാൽ തീർന്നു.
അല്ലെങ്കിലുണ്ടു സാമ്രാജ്യകണ്ടകൻ ;
ക്ഷുല്ലകൻ ഞാനതിൻ കേതുവാഹൻ ;
തമ്മിൽ പൊരുതുക ; രണ്ടിലൊരാളയ്യോ
നമ്മിൽ മരിക്കുക ; യെന്നേ പറവൂ.
അങ്ങു കത്തിച്ചൊരീക്കൊച്ചുവിളക്കുതി-
യങ്ങു കെടുത്തിയാൽ കെട്ടുപോട്ടേ ;
ക്രൂരിരുട്ടിൽ വഴി കാട്ടാനതങ്ങേയ്ക്കു
തീരെശ്രമിച്ചില്ലെന്നില്ല കഠോരം.
എന്നോതിനിന്നുമവനിലൊരു ബാഷ്പ-
ബിന്ദു മാത്രം മിഴിവിട്ടിറങ്ങി
ചാരുനാസാഗ്രത്തിൽ ലഗ്നമായ്ക്കാണായി
വീരശ്രീതൻവൈരഞാത്തുപോലെ !

നാഗമനോതി മറുവടി : "പൈതലേ !
രോഗം നിനക്കിതസാദ്ധ്യംതന്നെ.
തെക്കും വടക്കും ധ്രുവങ്ങളിലാദർശം
നില്പുണ്ടവല്ലോ പോയ് രണ്ടുപേക്ഷം.
പാണ്ഡ്യമകുടം നിൻ പാഴ്മസ്തകത്തിന്നു
വേണ്ട ; ഗളബന്ധമോക്ഷം പോരും ;
എന്നല്ലേ മോഹം ? നടക്കട്ടെ വേണ്ടതു
പിന്നത്തെപ്പാപമെനിക്കില്ലല്ലോ.
സീമന്തപുത്രനരബലിമൂലമേ-
യീമൽസാമ്രാജ്യം നിലയ്ക്കുനിൽക്കൂ;
ആകയാൽ വാ,ങ്ങെന്നോ ദുർവിധി കല്പിപ്പൂ ?
നാഗമനതുയ്ക്കു ഭീരുപ്പെന്നോ ?
മദ്രാജ്യസന്ന്യാസസന്നദ്ധനല്ല ഞാൻ;
ക്ഷുദ്രാന്യദാസ്യകൃതുകിയല്ല.
ജന്മത്താലാര്യമായ് ക്ഷത്രിയൻ ; പുതുന
കർമ്മത്താലച്ഛൻ ഞാൻ പിന്നെ മാത്രം.
പോരായാൽ പോർതന്നെ പോ നീ നിൻകൈനില-
യ്ക്കീരാവു തീന്നാൽ വെടി തുടങ്ങാം."

എന്നോതി നാവു ; കൈത്തണ്ടകളോ വേഗം
മുന്നോട്ടു നീങ്ങി മുതുകിലായി
ആയുധാവെച്ചുത്തണച്ചു കിഴവൻത-
ന്നായിരം വാർത്തഴമ്പാന്ന മാറിൽ.
താനുമതിനു മുഴുവൻ വഴിപ്പെട്ട
സ്വന്ത നിലകൊണ്ടാൻ ശുദ്ധസത്വൻ,

ചീളെന്ന ബാഷ്പം പിതൃപുത്രർ വീഴ്ത്തിനാർ
കാളിന്ദീഗംഗാദ്ധരികൾപോലെ.
മറ്റൊരു ലോകത്തിലാണവർ വാണതൊ-
രൊറക്ഷണത്തേക്കു രണ്ടുപേരും ;
പിറേനിമിഷം പൃഥിവിയിലായ്‌വീണ്ടും
പുറപാടോർമ്മയിൽ കേറിടവേ
അമ്മാനി നാഗമൻ പുത്രനെക്കൈവിട്ടാൻ
നിർമ്മാല്യമായ്‌പ്പോയ മാലപോലെ.
തങ്കം കരുത്തിൽത്തരുണനം നീങ്ങിനാ-
നങ്കുശം വേർപെട്ടൊരാനപോലെ.
താതൻ സുതനു വിട നൽകി പോകുവാൻ ;
താതനെക്കുപ്പിത്തിരിച്ചു വത്സൻ.
ചൈതന്യമറ്റു ശവംപോലെ ശയ്യയിൽ
ഹാ ! ദുഃഖി വൃദ്ധനും ചെന്നുവീണാൻ.
പൊയ്പോയോ കുട്ടൻ ? തിരിച്ചുവിളിച്ചാലോ ?
പൊയ്പോയാൽ പോട്ടേ നിവൃത്തിയില്ല !
കുട്ടനേറ ക്രൂടെയെൻ പ്രാണനും പൊയ്പോയ-
മട്ടല്ലോ തോന്നുന്നു തെറ്റി കായ്യം !
വല്ലാതെയിന്നെന്തിപ്പുത്രവാത്സല്യമെൻ
കൊല്ലാക്കൊലയ്ക്കു മുതിർന്നിടുന്നു ?
എങ്ങനെ നാളെയതിക്കു,മെൻകുഞ്ഞിൻമെ-
യെങ്ങനെ വെട്ടി നുറുക്കിവീഴ്ത്തും ?
ദൈവമേ ! വിശ്വാസഘാതകത്തിൻഫല-
മീവണ്ണമെന്നറിഞ്ഞീലല്ലോ ഞാൻ !
നാട്ടു മടക്കിക്കൊടുത്തുകളഞ്ഞാലോ ?
പാടില്ല ! വല്ലാത്ത നാണക്കേടാം.

ആരത്തു ? കുട്ടനോ ? പോ കുട്ട ! നീയൊരു
മാരണദേവതയായ് തോന്നുന്നു !
അല്ലല്ല പാണ്ഡ്യനുപൻ ചന്ദ്രശേഖരൻ
സൊല്ലയാ,യെങ്ങനിനിപ്പോഴം വന്നു ?
"വേഗമെൻനാട്ടു തിരിച്ചുതരൂ ! ധനം
മാ ഗൃധഃ കസ്യസ്വിൽ" എന്നോ ചൊൽവൂ !
പുത്രനുവേണ്ടെങ്കിലച്ഛനുവേണം ; ഞാ-
നത്രസ്ഥനെയുപനിഷദ്വാക്കിൽ.
ചൂണ്ടാണികാട്ടിത്തുറിച്ചെന്നെ നോക്കുന്നോ ?
വേണ്ട ! തരാമേ ! തരാമേ ! രാജ്യം.
പാണ്ഡ്യശനല്ലല്ലോ നിൽപൂ ! വിദ്യാപുര-
മാണ്ട സദാശിവദേവനല്ലേ ?
കോപതപങ്ങളം താപമുകംക്കെണ്ടെന്തോ
ഭ്രപനരുംചെയ്വൂ ; കേംക്കുന്നീല !
മത്സ്വാമിൻ ! രാജാവേ ! ഞാനൊരു നീചനാം
വിശ്വാസഘാതിയായ് തീർന്നുപോയി.
നാഗമകീടപരമാണു ചെയ്തതാ-
മാഗസ്സശേഷം പൊറുക്കണമേ !
ദേവൻ മറഞ്ഞു ! വരുന്നു താഴത്തേക്കു
കേവലമെന്നച്ഛനമ്മയുമായ് !
നിൽക്കുന്ന താപവും വ്രീളയും മേളിക്കും
ദുഃഖകംകൊണ്ടെന്നെ നോക്കി നോക്കി !
അമ്മേ ! നമസ്കാരം,അച്ഛ ! നമസ്കാരം !
എന്മേൽ കനിയണേ രണ്ടുപേരും.
നിങ്ങൾക്കു മാറാക്കടിക്കറയായേൻ ഞാൻ ;
നിങ്ങൾതൻ ന്യാസം ഞാൻ വിറ്റുതിന്നോൻ,

പ്രീതരായ് സ്വർഗ്ഗത്തിൽ വാണൊരു നിങ്ങൾക്കീ-
യാതനയുണ്ടയ്യയ്യോ ! ഞാനേ കാലൻ !
ഈ മാൽ തരുന്ന ഞാനമ്മ,യെന്നാൽ വന്നൊ-
രാമനസ്യത്തിന്റെ നിഷ്ക്രയമായ് !!
ഒന്നും പിറുക്കാതുരയ്ക്കാതെ നില്ക്കുന്ന
കണ്ണുനീർ തൂകിയധോമുഖരായ്
മാറി സമക്ഷത്തുനിന്നവർ ; ഞാട്ടിക്കിൽ
വേറിട്ടേതാണ്ടൊരു കാഴ്ച കാൺമൂ.
രംഗത്തിലേക്ക കടപ്പൂ പരേതയാ-
മെൻ ഗൃഹമംഗലദേവതയാമം.
മുൻപൊക്കെയജീവിതയാത്രയിലോമന -
ക്കമ്പായ്, വിളക്കായകമ്പടിയായ്,
വാണൊന്നെക്കാത്ത പതിദേവതയാ,ളെൻ
പ്രാണപ്രമാണപ്രണയധാമം,
എന്നുണ്ണി വിശ്വത്തെപ്പിറന്നെയേല്പിച്ചു
വിണ്ണകരേറിയ ദിവ്യതാരം !
കണ്മണി ! കണ്മണി ! നീയും വരുന്നതി -
ക്കർമ്മചണ്ഡാളനെക്കാണുവാനോ ?
നിന്നിളം കുഞ്ഞിനെയെങ്ങനെ ഞാൻ വെട്ടി-
ക്കൊന്നിടുമെന്നു കയക്കുവാനോ ?
മുന്നം കനിഞ്ഞു നീ മറുമെനിക്കയ്യോ !
വിണ്ണേറാനേകിയ കോവണിയെ
വെട്ടിയെരിപ്പൂ ഞാൻ പാപി,യൊരു പാഴ്മൺ-
പൊട്ടക്കുശക്കലം വാത്തെറ്റപ്പാൻ !
പോയാലുമമ്മിണി ! ശിക്ഷയെനിക്കിതി-
ന്നീയാതനയ്ക്കുമേലെന്തുവേണം ?

എന്തെന്തസംബന്ധമെല്ലാം പുലമ്പിനേൻ !
ഹന്ത ജീവച്ഛവമായല്ലോ ഞാൻ ;
ഭ്രാന്തല്ല വായ്ക്കുത്, കണ്ടോരിക്കുത്തെല്ലാ-
മാന്തരമക്കടഗോഷ്ടിമാത്രം"
എന്നോരോന്നോതി,മെഴുനേൽക്കും,മെത്തയിൽ
പിന്നെയും ചെന്നു പിടഞ്ഞുവീഴും,
വീണ്ടുമുമ്മിതും കാണും, ഭയപ്പെടും,
ചൂണ്ടും വിളക്കുപോയ്ത്തന്നെത്താനെ.
ഹാ ! പരമന്തന്നു സിംഹത്തിന്നപ്പോഴാ-
പ്പാപി ഹിരണ്യകശിപുതന്നെ.

ആമുശ്ചനേവമാരാത്രി തനിക്കൊരു
ഭീമരഥിയായ്ക്കഴിച്ചുകൂട്ടി
അക്ഷി തുടച്ചു പുറത്തുവന്നാനേതോ
യക്ഷി പുല്ലിപ്പോയ മർത്ത്യൻപോലെ.
ചേണുറ്റൈശ്വര്യ, മോജസ്സും, പ്രജ്ഞയും,
പ്രാണനിൽപാതിയും, പോയവനായ്
തങ്കമവനെയനുജീവിമാർ കണ്ടാർ
കങ്കാളശേഷമാം പ്രേതംപോലേ,
ദീനർ മുഖത്തേക്കു നോക്കിനാർ; ഒന്നിനു-
മൂനമില്ലെന്നവനോതിടവേ,
വിശ്വാസം പോരാതെ നിന്നാർ സുദീർഘോച്ഛ്വാ-
സനിശ്വാസം തേടിട്ടും ഭണ്ഡനാഥർ.
നേരം പുലർന്നു പോ,യന്നേരം വല്ലാത്ത
പോരുമിങ്ങും തുടങ്ങിപ്പോയി.
ഘോരാങ്കപ്പേമഴയാലിപ്പുഴങ്ങളാം
പീരങ്കിയുണ്ടകം വീണുപോയി.

പാതിമനസ്സും മനസ്സുകേട്ടുമായി-
ബ്ഭൈതികലോഭപ്പേയുന്തിത്തള്ളി
മുന്നോട്ടൊടുവിലൊരുവിധം നീങ്ങിനാ-
നന്നാഗമൻ തൻരഥത്തിലേറി.
ആ രിപുവൈവസ്വതനെയനുപദം
ഭ്രരിപരിവാദഭാഷണത്താൽ
ഹന്ത! തേജോവധം ചെയ്താനനുഗത-
നന്തർഹൃദയസ്ഥശല്യസൂതൻ.
ആവിശ്വനാഥനും സർവ്വരേത്തെയും
ശ്രീവിരൂപാക്ഷനിൽ ന്യസ്തമാക്കി
സമ്രാട്ടിനേയും പിതാവിനേയും കൃപ്പി-
യല്മാനചിത്തൻ പടയ്ക്കിറങ്ങീ.

തൃതീയഖണ്ഡം.

ഭീമസംഗ്രാമഭ്രമിയിലന്നൊരു
ശ്യാമളാശ്ലോപരിസ്ഥമായ് ശാത്രവർ
വിശ്വനാഥന്റെ വിഗ്രഹം കല്പിതൻ-
വിശ്വരൂപംകണക്കുകണ്ടീടിനാർ.
സിംഹസംഘനൻ വാളിളക്കാതെ,
സിംഹനാദം മുഴക്കാതെ, നില്പിലും
വീക്ഷണാഗ്നിസ്ഫുലിംഗത്തിൽ വൈരികം
കാൽക്ഷണത്തിൽ പതംഗങ്ങളായ് വീണു.

ഉത്തരനിമിഷത്തിലസ്സേനാനി
കൈത്തലത്തിൽ തിളങ്ങും തെളിവാളും
വാരുലാവും രിപുകീർത്തിവല്ലിതൻ
വേരുമൊന്നിച്ചുല ച്ചുത്തടങ്ങിനാൻ.
എന്തിനേറെപ്പറയുന്നു ? നാഗമൻ-
തൻറെസൈന്യത്തിനായോധവിക്രമം
അങ്ങു, ഷഷ്ഠരസാഭിനീതിക്കൊരു
രംഗവിദ്യാഗുരുവായ് പ്രശോഭിച്ചു.

ആയിരം ചോർനിലങ്ങളിൽ പീരങ്കി-
വായിൽനിന്നു വരും വെടിയുണ്ടകളം
ചേണിൽ നീർക്രീഡയിലാജിലക്ഷ്മിതൻ
പാണിയന്ത്രധാരാംബുബിന്ദുക്കളായ്
കാണുവോൻ; അതിൻശബ്ദം തദങ്കസ്ഥ-
വീണതൻ നികഷണമായ് ശ്രവിക്കുന്നോൻ ;
ചേലിൽ മാറിടം വീരവ്രണകിണ-
നീലമുദ്രാമണിമയമാലയാൽ
സപ്രശസ്തലിപിമാലയാൽപോലെ-
യപ്രമേയമേ കൈക്കൊണ്ടു മിന്നുവോൻ ;
യുദ്ധഭൂഖനി നൽകും യശസ്സാകു-
മിദ്ധകാന്തിയാം ഹീരപ്രകാണ്ഡത്തെ
പൌരുഷാംഗുലീയത്തിൽ പതിച്ചതു
വീരലക്ഷ്മീവിരലിലണിയിപ്പോൻ ;
ഭൂരിഖഡ്ഗശരാണോപലോത്തേജനാ
വൈരിവീരകരേരുക്കളിൽ ചെയ്യോൻ ;
സ്ഫീതമായവക്കെന്നുമവിശ്ലേഷ-
ഭീതിസംഭോഗസൗലഭ്യമേകുവോൻ ;

നാഗമൻ പോർതുടങ്ങിനാൻ സവ്യൽ–
സ്യാഗമാഭിജ്ഞനാശ്വയ്വിക്രമൻ.
സ്ഥൂലദീർഘമാം തൽപാണിനിസ്സ്വിംശം
കാലപാശസ്ഥകാകോദരംപോലെ
തൽക്ഷണം രിപുപ്രാണവായുക്കളെ–
ബ്ഭക്ഷണംചെയ്യ മേന്മേൽ പുളയ്ക്കുന്ന.
ചത്തു യോധർ ഞൊടിയിൽ പതിയ്ക്കുന്ന
പത്തുമൻപതും നൂറുമിരുനൂറും ;
മാറിനില്ക്കുന്ന മറ്റുപേർ;സ്വപ്നമായ്
കേറിടുന്നില്ല മൃത്യുവിൻവക്ത്രത്തിൽ.
കണ്ട കണ്ട രിപുകണ്ഠഖണ്ഡനം–
കൊണ്ട ദോർദ്ദണ്ഡകണ്ഡൂതി തീരാതെ
ആഞ്ഞുവെട്ടിയരിഞ്ഞു തള്ളിക്കൊണ്ട
പാഞ്ഞു നാഗമൻ മന്നോട്ട കേറിനാൻ.

അപ്പൊഴേയ്ക്കുമെതിരിട്ട താതനെ–
ക്കെല്പെഴും വിശ്വനാഥകുമാരകൻ.
പേത്തുമാർദ്ധ്വനഗത്തമാം പുണ്യ–
തീർത്ഥമാപാദചൂഡമസംഖ്യമായ്
ആത്തളിരിളംപൂമേനിയിൽക്കണ്ട
വൃദ്ധനൊന്നു പകച്ചുനിന്നീടിനാൻ.
പാതിയോങ്ങിന കൈവാൾ പുറകോട്ട
ജാതശങ്കം വലിച്ചെടുത്തീടിനാൻ ;
വ്യഗ്രഭാവത്തിലർദ്ധപ്രഹിതമാം
തൽകടാക്ഷം ജയമലർമങ്കയും.

രാത്രിയിൽപെട്ട ദുഃസ്വപ്നമൊക്കയും
പേർത്തുമായവൻ കണ്ടു രണ്ടാമത്തും
ശാപശക്തിയാൽ സ്തംഭിച്ചു പാഷാണ-
രൂപമാളും നരനെന്നപോലെയായ്.
സന്നനായ് ക്ഷണനേരം കുമാരനു-
മെന്നുമോതാനറിയാതെ നിൽക്കവേ
മന്ദിയാതെ തദീയാനുജീവികൾ
ഖണ്ഡിയാക്കിനാർ വൃദ്ധൻ പിതാവിനെ.
"ഉന്നമില്ലാത്തൊരമ്പായി ഞാൻ; പാത്തു
നിന്നിടട്ടെ ചെന്നെങ്ങാനു"മെന്നവൻ
ചിന്തനംചെയ്ത ദൈവമേകീടിന
ബന്ധനം കണ്ടു മോക്ഷനിർഭേദമായ്
അന്നു നായകനേറാരു കക്ഷിയിൽ
ഛിന്നഭിന്നമായ് തീർന്ന പടജനം,
താങ്ങിനിന്ന നെടുംതൂണു താഴോട്ടു
വാങ്ങിടുമ്പോൾ പടഗൃഹംപോലവെ.
പൊന്തി വെള്ളക്കൊടിയങ്ങു നിന്നൊന്നു
സന്ധിഹംസിതൻ ലോലപക്ഷംപോലെ.
ആവലാക കണ്ടുള്ളിൽ സമാശ്വാസം
കൈവളർന്ന ടേചാതകങ്ങൾക്കും.
"വിശ്വനാഥൻ ജയിക്കട്ടെ; വെല്ലട്ടെ
വിശ്രുതമാം വിജയമഹാരാജ്യം"
ഇത്ഥമുച്ചമായാശിസ്സു ഭുംഭിച്ചു
യുദ്ധഭൂവിന്നുലൂലൂധ്വനിപോലെ.
പോയി താതൻ സുതൻതൻശിബിരത്തിൽ
സ്വീയശേഷാന്തരത്തിലെന്നോണമേ ;

രാജൽകീർത്തി സുതനും പിതാവൊത്തു
രാജധാനിയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു.

* * * * * *
* * * * * *

അങ്ങു ദൂരെയായ് വിദ്യാപുരസ്ഥർക്കു
മംഗലജയശംഖൊലി കേൾക്കായി
ശ്രീവിക്രപാക്ഷകാരുണ്യവൃഷ്ടിതൻ
പൂർവരംഗമാം മേഘനിർഘോഷമായ്
പിന്നെ വെന്നിപ്പെരുമ്പറ താക്കിട്ടം
പുണ്യനാദം സമസ്താഭയപ്രദം
ശ്രോത്രപീയൂഷയൂഷഗണ്ഡൂഷത്തിൻ-
പാത്രമാക്കിച്ചമച്ചു നഗരിയെ.
ഘോഷിച്ചു തോഷിച്ചു പോഷിച്ചു
പേർത്തുപേർത്തെത്തി സാമ്രാജ്യസൈനികർ ;
വിശ്വജിത്പാദ്രനത്തിതകീർത്തിയാം
വിശ്വനാഥകുമാരനുമെത്തിനാൻ.

ഉണ്ടൊരന്തോളമായതിൽ കാണായി
കണ്ടവർക്കധിക്ഷപൈകലക്ഷ്യമായ്
കണ്ടുപത്തായ് ശരകാണ്ഡപാണ്ഡര-
ഗണ്ഡനായ് വരും നാഗമൻ തന്നെയും.
പാരമപ്പുമാൻതന്നംസമന്നോളം
വീരലക്ഷ്മീവിലാസദ്രാസനം
ദുർദ്ധരമായ നാണച്ചുമടിനാ-
ലപ്പൊളേറമവനതമായ്പ്പോയി.

പണ്ടു സാമ്രാജ്യസംവൈന്യാധ്യക്ഷ-
മണ്ഡമണ്ഡനംപൂണ്ട തദ്ദോർദ്വണ്ഡം
പുഷ്ടപൌരുഷപ്പാമ്പു കഴറിനി
ചട്ടപോലേ കിടപ്പു നിർജ്ജീവമായ്.
ഊക്കിൽ വായ്പോരനലപാവകൻ
ദീർഘനിശ്വാസവാതസംരക്ഷിതൻ
സ്പഷ്ടമായ് തന്മനഃകാഞ്ചനത്തിലെ-
ക്കിട്ടമെല്ലാമെരിച്ചുകളയുന്നു.
രണ്ടു നേത്രപാത്രങ്ങളും മസ്സക-
കണ്ഡികാശ്രുപകൻ നിരന്തരം
തന്നരകണ്ഡദീപിതവഹ്നിക്കു
പുണ്യമാം ക്ഷീരധാരാഹുതിചെയ്വൂ.
പ്രാഗ്ജ്യതേജോധനഞ്ജയൻ വേർപെട്ട
പാഴ്ക്കരിക്കട്ടയാമവന്നട്ടിനം
പൌരനേത്രങ്ങൾ മേന്മേലസഹ്യമായ്
സൂരഭാനുക്കൾ ക്രമനെന്നോണമേ.
ചെന്നു സമ്രാട്സമക്ഷത്തു താതനാം
ബന്ധിയും സുതനാം തടവിജേതാവും.
രണ്ടുപേരെയും നോക്കിനാൻ രണക്ഷി-
കൊണ്ട ഭദ്രാസനസ്ഥൻ സദാശിവൻ ;
ഒന്നു രോഷനിന്ദാരുണം ; മറെറാന്നു
തിണ്ണമാശ്ലഷ്ടഹർഷവാത്സല്യാർദ്രം.
അക്കചന്ദ്രരൊരുമിച്ചുദിക്കയാം ;
അഗ്നിപാലികൾ കൈകോത്തണകയാം !
ഏറിയേറിപ്പടർന്നുകത്തീടുന്നൊ-
രീറകൊണ്ടു വശംകെട്ട മന്നവൻ

കെട്ടഴിച്ചു മൌനത്തിന്നെരിമല
പൊട്ടി ; വാക്തപ്പുധാത്തു പ്രവഹിച്ചു.
"കണ്ടുകണ്ടു ഞാൻ വിശ്വാസഘാതിയെ-
ക്കണ്ടുകോടാലി മാതൃഭ്രമിക്കിവൻ.
ദ്രോഹിയേ മഹാദ്രോഹി ! രാജദ്രോഹി !
ഹാ ! ഗുരുദ്രോഹി ! സർവ്വധർമ്മദ്രോഹി !
പൊന്മുടിച്ചുമടറിട്ടുമിത്തല-
യുണ്മയിൽക്കനിഞ്ഞീടുന്നതെന്തിനോ ?
ഗ്രീവയിൽനിന്നു ഞെട്ടറ്റു വീഴേണ്ട
താവളത്താ ശോധനചെയ്യയാം.
നന്ദികെട്ടൊരീ നാറനായെത്തച്ച
കൊന്നിടട്ടെയെൻമുന്നിലിട്ടാരാനും.
ആരു മുന്നോട്ടു കേറുന്നു ? തിന്നുന്ന
ചോറിനുള്ളക്രൂരകാണിക്കുന്നു ?
ഏതു കൈവാളുറവിട്ടയരുന്നു
വീതമന്ദ്യ" മെന്നുവീശനോതവേ
തമ്മിൽനോക്കിയറച്ചുനിന്നാർ പേത്തു-
മമ്മഹീശസചിവസേനാനികം.
മുമ്പവൻതൻ വിഭുതപവുമന്നേര-
മമ്പുമത്യന്തദൈന്യവുമോക്കവേ
ഖേദിഭാവ്യം വിധികല്പിതമെന്നു
സർവ്വരും സ്തബ്ധചിത്തരായ്ത്തീർന്നുപോയ്.

അപ്പൊഴേക്കുമരയിലുറങ്ങുന്ന
ശില്പമാം വാഗ് ചൊരുതും മടിക്കാതെ
വിശ്വനാഥൻ വലിച്ചുണർത്തീടുന്നു ;
വിശ്വധാത്രിതൻ വിഖ്യാതിഭാജനം.

"പൊന്നുതമ്പുരാനേ ! പെണ്ണുകൊണ്ടാലു"-
മെന്നു തൊണ്ടയിടറിയുണർത്തിയും
കണ്ണുനീരുകൊണ്ടീറനാം മാറത്തു
ചെന്നിട്ടും കൈകൾ മുന്നോട്ടു നീക്കിയും
ആപ്പുരദേവതാധീശസഭ്യർക്കു
കൂപ്പുകൈയൊന്നുകാണിച്ചുമക്ഷണം
വാളയത്തിനാൻ ! ഹാ ! ഹാ ! പിതൃകണ-
നാളമോങ്ങിയാരാജഭക്തോഗ്രിമൻ
ആസനംവിട്ടു ചാടിക്കുതിച്ചു പാ-
ഞ്ഞാസമയമേ മന്ത്രനിടയ്ക്കുത്തി
തട്ടിനീക്കിയാവാൾ തെറിപ്പിച്ചു മാർ-
ത്തട്ടോടായ് ചേർത്തുപുല്കീ കുമാരനെ.
"വത്സ ! വത്സ ! ജയിക്ക ! ജയിക്ക നീ
വത്സരശതം സൗഖ്യമായ് വാഴുക !
ധീരദേശാഭിമാനി നിന്നെപ്പോറ്റു
വീരസൂവായ് ദ്യുഭം വിജയാവനി.
നീചകാലേയദർശനിശയിലും
രാജഭക്തിപൂണ്ടെന്നുബിംബോദയം
ധർമ്മദേവതാപുണ്യായതനമാം
കർമ്മഭൂമിക്കു കാട്ടാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടും."
എന്നു നീ വെളിവാക്കിയല്ലോ ! നിന്നാൽ
ധന്യയായ് തീർന്നു ഭാരതക്ഷോണിയും !
ഏകനെങ്കിലും നിൻകണക്കുണ്ടെങ്കിൽ
ശോകമില്ലവൾക്കേതുകാലത്തിലും.
എന്തു ഞാൻ നിനക്കേകേണ്ട സമ്മാനം
ഹന്ത ! നിൻപിതൃജീവിതമെന്നിയേ ?

നാഗമനെന്റെ കണ്ണിനിപ്പോൾമൂർഖ-
നാഗമല്ല ; കുവലയമാലതാൻ ;
പോര, തദ്ദ്രോഹവുമെൻമനസ്സിനു
ഘോരനഞ്ഞല്ല ; സാക്ഷാൽ മൃഗമദം.
എന്റെ സൈന്യേശനെന്നതെക്കാൾ തുലോം
നിന്റെ താതനെന്നുള്ളോരു പാധിയിൽ
അപ്പുമാനെ ഞാൻ സ്വീകരിച്ചീടുന്ന
മൽബഹിശ്ചരപ്രാണനായ്പ്പിന്നെയും.
എൻകടപ്പാടിതുകൊണ്ടു തീർന്നതായ്-
ഗ്ലുങ്കുവേണ്ട ഞാനോപ്പീല ലേശവും.
ചന്ദ്രശേഖരൻ സാധു മരിച്ചതാ-
യിന്നലെക്കേട്ട സൂക്ഷ്മമാം വൃത്താന്തം.
പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തെയിപ്പോഴേ ചെന്നു നീ-
യാണ്ടുകൊണ്ടാലുമെൻപ്രതിഭുവായി.
നാഗമ ; നിൻകളങ്കപ്രദോഷത്താൽ
വേഗം നിൻ സൂതമിത്രോദയം വന്നു ;
നിന്നപത്യാദരവും പുത്രന്റെ-
യുന്നതസ്വാമിഭക്തിപീയൂഷവും
മുന്നാപിന്നുമായുണ്ടായി ; സദാശിവ-
നെന്നുമാ നഞ്ഞശിച്ചേ മതിയാവൂ ;
എന്നിലാവിഷം ജീർണ്ണമായിപ്പോയി ;
മുന്നിലെപ്പോലെയായി സമസ്തവും
നീ സുഖം വാഴ്ക വീണ്ടുമെൻ നാഗമ-
വാസുകേ ; മൽകരത്തിനു ഭ്രഷ്യായ്.
പുത്രനിൽനിന്നു തോൽവി നേടീടുന്ന
മത്സ്യനെന്തൊരു മാനക്ഷയമുള്ള ?

ആത്മജജയമാത്മജയംതന്നെ-
യാത്മവശ്യതപമല്ലീ പുരുഷാർത്ഥം ?"
എന്നരച്ചു മഹാശയൻ സമ്രാട്ട്
തന്നുടയ പഴയ സേനാനിയെ
മന്ദമെന്നൈ കൃതകൃത്യനാക്കിനാൻ
മന്ദഹാസപ്രസാദമാത്മനി.
"ഹന്ത ! പാപിയായ്പോരടിയനെ
നിന്തിരുവടി തീണ്ടരു"തെന്നോതി
വാങ്ങിനിന്ന വണങ്ങുമശ്രുജനെ-
ത്താങ്ങിമാറോടണച്ചു ധരാധവൻ.
അശ്രുനീരറിൽക്കളിച്ചും മുഗ്ദ്ധസ്മിത-
സ്മേരപംകജസംവിശ്രുതമായ്
വെൺപലിതം വിളങ്ങുമാ മാറിട-
മൻപിലേതൊന്നവഭാതമാക്കാത്തു ?
സാർവഭൌമന്റെയാശിസ്സു പിന്നെയും
ശാർവമാം വരംപോലെ നേടിത്തുലോം
ശ്ലാഘ്യനാം വിശ്വനാഥൻ മഹാപാണ്ഡ്യ-
നായ്ക്കുവംശപ്രതിഷ്ഠാപനംചെയ്യാൻ.

രാജഭക്തിതാൻ രാജ്യസൌധത്തിന്റെ
രാജമാനമണിമയകീലകം ;
ആയതെന്നുമഭംഗുരമായ്നമു-
ക്കായതിയിലുമാദർശമാകണേ !

11. പ്രാർത്ഥനാഞ്ജലി

വാനവർ കണ്ണീർമാരി വല്ലമട്ടിലും നിത്തി ;-
യാനനം പ്രസന്നമായാശകറ്റുക്കെല്ലാം വീണ്ടും.
ദുഷ്കാലവഷ്ക്കടൽക്കോളിൽ മുങ്ങിയ വഞ്ചി-
യിക്കാലം യാത്രാഫ്മായ് പിന്നെയും മുന്നേപ്പോലെ.
രാജാവിൻവേർപാടിനാലത്തൽക്ലേശംചേറിൽ
ഹാ ! ജനവ്രാതം വീണു നാല്പതിൽപ്പരം ലക്ഷം !
ഇപ്പൊളസ്സാധുക്കൾ തന്നാധ്യാതിക്കായിട്ടല്ലോ
നൽപുലർ വേല പേത്തും മണ്ഡലോദയം കൊതുവൂ !
അദ്ദേവിതൻ തൃക്കരക്കാഞ്ചനചെങ്കോൽ മായ്കു-
മിശ്വരാംഗത്തിൽത്തങ്ങും ദുഃഖാശ്രുബിന്ദുക്കളെ.
ഈ വിധം ജനക്ഷേമജാഗ്രത്കയായുള്ള ?
സേവിപ്പിൻ പ്രാതസ്സന്ധ്യാദേവിയെ ഭ്രാതാക്കളേ !

മാതാവേ ! ജയിച്ചാലും ! പദ്മനാഭസേവിനി !
മാതാവേ ! വർദ്ധിച്ചാലും ശ്രീരാജരാജേശ്വരി !
ഭാവൽകരാണിക്കാണ്മോർ സർവ്വം കല്യാണിനി !
ശ്രീ വഞ്ചിക്ഷേമക്ഷ്മാഭൃത് സന്താനപ്രതാനിനി !
ആമൂലരാജഷ്ഠിതൻ തൃക്കൈപ്പൂമരക്കൊമ്പി-
ലീമഹീമണിത്തത്തയെത്രനാൾ സുഖിച്ചീല !
ആയതി,ന്നാപന്നായമ്മഗ്രൻസംലാളന-
ച്ഛായയിൽപ്പുലർന്നിടാൻ സജ്ജയായല്ലോ നിൽപ്പൂ
ഗാഢ്യപത്മാലയേ ! ശ്രീസേതുലക്ഷ്മീ ദേവി !
ശ്ലാഘ്യമായ് വാഴിച്ചാലും തദ്രക്ഷമഹാഭാരം.

ഹന്ത ! ഒസ്സുധം പരക്കെ ത്യമീഷൽകരം
നിന്തിരുവടിക്കമ്മേ ! വിഷപ്ലേനാലംബിനി !
മന്ദരം താങ്ങിക്കൊണ്ട വൻമുതുകൊരുപുറ,-
മിന്ദിരാദേവി വാഴും മാറിടം മറേറപ്പുറം :
ലോകബാന്ധവനൊരു ലോചനം; അപരമോ
നാകികൾക്കമൃതദൻ ശുഭ്രാംശു ജൈവാതൃകൻ ;
മഞ്ഞുവേണ്ടുവാൽപ്പോലും നൊന്തുപോം ചെന്താർമൃദു-
ക്കഞ്ഞിക്കെയെന്തും കട ഗോത്രമാം ഗോവർദ്ധനം ;
ആയിരം ശിരസ്സുള്ളൊരാദിശേഷൻ പയ്യങ്കം :
ആയത്തമനോവേഗം വാഹനം നാഗാന്തകൻ ;
ഇച്ചരാചരസ്ഥിതിക്കാരേകം നിദാനമ-
സച്ചന്ദലീലാലോലൻ; പ്രാത്ഥിതാധികപ്രദൻ ;
നീററിലാണ്ടുപോയോരീയുഴിയെക്കാരുണ്യത്താൽ
തേററകൊണ്ടുയത്തിയ ദിവ്യഭ്രഭോരസ്വാമി;
ചാരുവാമത്തമ്പുരാൻ തൻ ചെന്താക്കഴൽപ്പൂഴി-
പാറയെപ്പൈമ്പാൽമൊഴിത്തയ്യലായ് മാറും പൂഴി—
ആ മഹാപ്രസാദമൊന്നല്ലയോ ഭവേതിക്ക
സീമന്തസിന്ദൂരമായ് ശോഭിപ്പൂ ദിവാനിശം ?
ഏതു കൈ രാജ്യച്ചെങ്കോലമ്മയെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പൂ ;
ഭേദമില്ലാക്കെതാങ്ങുമായതിൻഭാരം സ്വം.
പേത്തുമത്തുക്കെ പണ്ടു നെയ്തില്ലേ പാഞ്ചാലിക്ക
ന്തൽതറിക്കലപ്പാറ പൂമ്പട്ട ന്തറായിരം ?
മാറ്ററു മാനൽച്ചെങ്കോൽഞങ്ങൾക്കായ്ക്കൊണ്ടാലു-
മാറിങ്ങൽ മുപ്പാന്നുള്ള രാജ്ഞിമാക്കാകല്ലമേ ;
സച്ചന്ദം വാണാലുമിസ്സിംഹാസനത്തിൽ പോലെ
നിശ്ലേഷപ്രജാഭക്തിദ്രോസനത്തിങ്കലും ;

ഖീതാന്തരായം മേന്മേൽ വിജയിച്ചാലുമസ്മ-
ന്മാതാവേ മഹാരാജ്ഞി ! വഞ്ചിധമ്മവർദ്ധിനി !
ചാരുവാം സ്വവംശത്തെബ്ഭ്രഷിപ്പിച്ചാലും കീർത്തി-
നീരസ്രുമുകതാഹാരനിസ്തുലോപഹാരത്താൽ ;
കൌമാരപൂർവ്വാചലം തന്നുത്സംഗത്തിൽ ചേർത്തു
തുമയിൽപ്പുലർത്തുമിക്കല്യാണതേജോനിധി
വഞ്ചിഭ്രഷിവാകരൻ വർദ്ധിച്ച യഥാകാലം
സഞ്ചിതോദയൻ തായയ്ക്കുകിട്ടം പുനസ്സ്വാസ്ഥ്യം.

താരഹാരം.

7519

2.7

ഉള്ളൂർ

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org